00044420

BOMBAY BRANCH
OF THE
ROYAL ASIATIC SOCIETY
TOWN HALL, BOMBAY.

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 02 January, 2016

ÉLÉGIE

SUR

LA PRISE D'ÉDESSE

PAR LES MUSULMANS,

PAR NERSÈS KLAIETSI,

Patriarche d'Arménie;

PUBLIÉE POUR LA PREMIÈRE FOIS, EN ARMÉNIEN,

PAR LE Dr J. ZOHRAB,

De Constantinople.

Ouvrage publié par la Société Asiatique.

44420.

PARIS,

LIBRAIRIE ORIENTALE DE DONDEY-DUPRÉ PÈRE ET FILS,

Imp.-Lib. et Memb. de la Société Asiatique de Paris

Et Lib. de la Soc. Royale Asiat. de la Grande-Bretagne et d'Irlande, sur le Continent,

RUE RICHELIEU, N° 47 bis, ET RUE SAINT-LOUIS, N° 46, AU MARAIS.

M DCCC XXVIII.

ՈՂԲ

ԵՐԵՄԵԱՅ.

ÉLÉGIE

SUR

LA PRISE D'ÉDESSE

PAR LES MUSULMANS,

PAR NERSÈS KLAIETSI,

Patriarche d'Arménie ;

PUBLIÉE POUR LA PREMIÈRE FOIS, EN ARMÉNIEN,

PAR LE Dr J. ZOHRAB,

De Constantinople.

Ouvrage publié par la Société Asiatique.

PARIS,

LIBRAIRIE ORIENTALE DE DONDEY-DUPRÉ PÈRE ET FILS

Imp.-Lib. et Memb. de la Société Asiatique de Paris,

Et Lib. de la Soc. Royale Asiat. de la Grande-Bretagne et d'Irlande, sur le Continent,

RUE RICHELIEU, N° 47 *bis*, ET RUE SAINT-LOUIS, N° 46, AU MARAIS.

M DCCC XXVIII.

ORI
Arm 891-54104
Kla/Ele
44420

00044420

PARIS. — IMPRIMERIE DE DONDEY-DUPRÉ,
Rue Saint-Louis, N° 46.

ՈՂԲ
ԵՐԵՄԵԱՅ

ՈՂԲ ԵԴԵՍԻԱՅ

ԱՍԱՑԵԱԼ ՍՐԲՈՅ ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԷՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼՒՈՅ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ։

Զառաջինն 'ի լոյս ընծայեալ գործակցութեամբ Տն Յովհաննու Վրդպտի Զօհրապեան կոստանդնուպօլսեցւոյ։

Յասիական ընկերութենէն Փարիզու։

1827 — ՌՄՀԶ

'Ի ՓԱՐԻԶ.

'Ի Գործարանի Տօնտէի Տիւբրէ։

LIBRARY ROYAL ASIATIC OF THE BOMBAY BRANCH SOCIETY

ՆԱԽԱԲԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ։

Ողբերգական քերդողութիւնս առմանն Ե-դեսեայ քաղաքի՝ յոտանաւոր գրուած սբյ հայրապետին մերոյ Ներսէսի Շնորհալւոյ՝ քան ծանուցեալ կատարելագործն, (ուր և այսմ նոյնահանգ արուեստի հեղինակ ՚ի հայ-կականս դպրութեան՝ զնա ինքն ունիմք ճանա-չել անշուշտ.*) չէ՛ ինչ երկբայելի՝ եթէ ՚ի սակս կասկածանաց վտանգի ըստ դրից բը-նակութեան մերազնեայց, մինչև ցարդ՝ տա-րաբախտութեամբ իմն ասեմ անհամարձա-կելի եղև՝ ընդ այլ և այլ քերդողական գրու-թեանս նորին և զսա ՚ի տպագրութիւն արձա-նացուցանել. խնամով իմն ՚ի ձեռագիր օրի-նակաց յօրինակս և եթ յածեալ առ ուսում-

---

* Լամբր. ՚ի ներբ. Շնորհ ։

Հոմերական՝ տաղից չափով,
ոտանաւոր տառից գրով։ . . .
Վասն ուռհայոյ՝ ողբս հաստատէր,
զաղէտն ՚ի մի՝ գործ աւարտէր ։

նաւէրս ։ Օր որ ապաքէն տեսանեմք մերումս ժամանակի և տեղւոյ պահեալ՝ ՚ի դէպ այնմ համարձակագոյնս ձեռնամուխ լինելոյ ՚ի բարեհամբոյր կենցաղօգուտն վարժութիւն բանասիրաց․ յաջողելով զառաջինն արդեամբք Ասիական ընկերութեան քաղաքիս Փարիզու ՚ի լոյս ելանել ։ Ուր և բազմարդիւն յօրինիչ գործոյս առ նոյն նպատակ ասէ բերեալ ՚ի սոյն՝ ՚ի ժտելոյ ուրեմն իշխանազուն եղբօրորդւոյ իւրոյ Ապիրատի՝ անդստին ՚ի մանկական տիոյն ՚ի զինուորական մարզս հրահանգելոյ․ այն՝ որոյ ՚ի խնդրոյ իմանամք արարեալ և զերկրորդ մասն Յ̃որդի գրոցն ։

Արդ ՚ի սմին յայսմ՝ բանաստեղծօրէն ՚ի ձև բարառնութեան յինքն յեղանակեալ ըզդէմս վշտակիր քաղաքին եդեսեայ՝ ՚ի նախնրդանման անդ յիւրն ողբակցութիւն հրաւիրէ զչորեքծագեան տիեզերս, և յանուանէ առ հընգեսին բազմահռչակ ՚ի նախնումն մայրաքաղաքն ուղղէ զբանս, անդ՝ ուր ըստ եկեղեցականին հաստատեալ եղեն աթոռք քահանայապետութեանց ։ Եւ անտի առ հայաստանեայս շրջեալ զոճ բանիցն ՚ի Վաղարշապատն և յԱնի մայրաքաղաքս՝ ընդ մերս ար-

շակունեաց և բագրատունեաց թագաւորութեամբք. յանդիման առնէ զնոցուն նախկի ծաղկաւէտ բարգաւաճութեանն բաստս, և զվերջինն խուրանման բաժակ դառնահամ 'ի նմին ձեռանէ արբեալ: Եւ այնուհետև ըսկիզբն առնէ 'ի համար ածել ցայն վայր զիւրն բարերջանիկ վիճակ յոր վայելեալն յօրանայր. ըստ արտաքին դրից կայանաց՝ բազմեալ աստ 'ի մէջ երկուց մեծամեծ գետոցն տիգրիսի և եփրատայ, արքայարան հաստատեալ երբեմն՝ հայոց և ասորւոց թագաւորին Աբգարոսի. և յեւթանասուն աւանից շուրջ պար առեալ զօրէն թիկնապահաց թագաւորութեան. 'ի պարարտութեան երկրի յազգի ազգի արդիւնս բերմանց բուսոց զուարճացեալ: Ուր և յիշէ զանուանին զայն վակնն ինքնաբուղխ կենդանի ջրոց ծովածաւալ՝ զուարճալի աւազան ձեւացեալ 'ի քաղաքամիջի անդ. և պատրաստեալ 'ի մաքրութիւն հրապարակաց, և յանսպառ ոռոգումն բուրաստանաց. հանդերձայլ եւս բարեշուք հանգամանօք վայելչութեանցն ըստ կարգի:

Այլ ընդ այսանակ շքեղազարդ յօրինուածս նորուն աստ՝ ընդաբոյս մախանօքն բե-

ըեալ անպականարար ոտոխին, և սպասեալ ժամուն թերութեան յիւրական ուժոյն կարողութենէ՝ յեղակարծումն պահու յարձակի 'ի վերայ նորա. և պատնէշ պաշարմամբ իբր ամսօրեայ ժամանակ 'ի նեղ արկանէ զքաջամարտիկ ընդդիմակալսն 'ի ներքուստ՝ անօգնականս յարտաքուստն ձեռն տալոյ. մինչև ուրուրեմն մուտ գործեալ 'ի միոյ կուսէ պարսպին յախուռն զօրօք 'ի ներքս յարձակի: Ուր 'ի նկարագրել զաղէտ անհնարին կոտորածի երկոցունց կողմանց՝ 'ի մէջ բերէ և զառաքինութիւն չորից քրիստոնէական դաւանութեանցն հօտապետից՝ հռոմայեցւոց և հայոց, յունաց և ասորւոց, որ և նոքին 'ի գլուխ իւրաքանչիւր հօտիցն ո՛չ զանգիտեցին ոխերիմ թշնամւոյն հաւատոյ ախոյեան ելանել: Այլ 'ի լսուռն բազմութենէ բարբարոսին 'ի պարտութիւն մատնեալ քնադաւան ազանցն, պատմէ այնուհետև մի ըստ միոջէ զզազանուտ եղեռնագործութիւնսն վայրենագունիցն այնոցիկ՝ զոր ըստ իւրեանց սովորականին 'ի վերայ ածէին, և սնապարծութեամբ զայն յաղթանակ՝ բուռն ուժոյ բազկին իւրեանց գրէին՝ 'ի ներգործութենէ չարադլուխ տղանդապետին

զօրացեալ ։ Օ՜րս հեգնելով բանաստեղծն՝ ՚ի նմանութիւն նկուն և զաղիր կենդանեաց, խորհրդածէ սովորութիւն գոլ նախախնա֊մողին ամենայնի զիւրն ընտիր արարածս այս֊պիսեաւքս փորձ կացուցանել ․ և հուսկ ու֊րեմն զանօթ պատուհասին չարաչար կատա֊րածիւ ՚ի կորուստ մատնել ։ Ուր և զվարկ ա֊ղէտիցն՝ նոցին ՚ի վերայ հասանելոց՝ պէսպէս եղանակաւ այլաբանեալ, զերսն այնր արժա֊նահաս զատաստանի՝ պուետական իմն առա֊սութեամբ կանխաձայնէ հատուցանել ՚ի ձեռն նորին իսկ փռանկ ազգի ; այն որ այժմ ա֊նուանին փռանցուզք ․ որ յառաջադէմն էին ՚ի խաչակիր շահատակութեան անդ եւրոպեանցն միաբանելոց՝ ՚ի վանումն չարաղանդ բարբա֊րոսական արշաւանաց բռնացելոց ՚ի տնօրի֊նական կողմանսն ։ Յորոց և ՚ի Թագաւորեալ մայրաքաղաքին՝ որպէս ասացաք, պատեհա֊բար իմն սկիզբն առնու հրատարակումն գու֊շակաւոր բանիցս ։ նախաշաւիղ արդեւք յա֊պագայն ամբոխ գործոյն վճարման ։ Եւ այնու օրինակաւ շրջեալ զողբերգականսն ՚ի յու֊րախութեանցն նուագս, աւետիս մատուցանէ զանդրէն կրկնապատիկ բարօրութեանցն լիա֊

պատար վրիժակ՝ զհետ եկեալ որդւոց վշտացելոցն տեսանել:

Զգաղափար այսր ողբոց եղեսեայ՝ անդրստին ’ի համբակութեան տիոցս ընդօրինակեալ իմ ’ի գրչագրէ եղելոյ ’ի կիլիկիայ, և յետոյ ուրեմն յայլոց օրինակաց, և յընտրելագունէն գրելոյ յեզնկայ՝ զտարբերութիւնսն առնմին նշանակեալ. ’ի հասանելս ’ի փարիզ՝ դէպ եղև ինձ յարքունի մատենադարանին գտանել և զերրորդ օրինակ գործոյս. որ և սոյն այս թէպէտ և բազմօք վրիպագիր՝ յանհմուտ գրչէ գծագրեալ ’ի վերջին ժամանակս, սակայն և այնպէս ոչ սակաւ նպաստ եղև յառաւել ուղղաբանութիւն առաջիկայ տպագրելոյս: Իսկ զայլևս մնացեալ թերութիւնսն՝ թողումք յաջորդ տպագրողաց; սատարութեամբ և ևս հարազատագունիցն անկեղծ օրինակաց՝ վերածել ’ի կատարելագոյնս:

Յ. Վ. Օ.

NOTICE

SUR

NERSÈS-KLAÏETSI,

AUTEUR DU POÈME ÉLÉGIAQUE

SUR LA PRISE D'ÉDESSE.

NERSÈS KLAÏETSI, auteur de l'Élégie sur la prise d'Édesse, par les Musulmans, est le plus estimé des poètes arméniens. Il vivait au 12e siècle de notre ère, et il fut patriarche universel ou *catholicos* de l'église d'Arménie, le quatrième du nom de Nersès. Il descendait de la race royale des Arsacides par sa mère, fille du célèbre Grégoire Magistros. Son père Abirad, seigneur de la forteresse des lacs, habitait auprès de Kharpert dans la Mésopotamie septentrionale. Nersès fut envoyé dès sa tendre enfance auprès de son grand oncle le patriarche Grégoire Vgaïaser, qui mourut en 1105. C'est en 1166 que Nersès, déjà fort avancé en âge, devint le chef de l'église d'Arménie en succédant à son frère Grégoire III.

Ils habitèrent l'un et l'autre le fort châ-

teau de *Hrhomkla,* situé dans la Syrie septentrionale, sur la rive droite de l'Euphrate. Grégoire III l'avait acheté de la veuve de Joscelin de Courtenay, dernier seigneur français d'Édesse. Il fut, jusqu'en l'an 1292, la résidence des patriarches d'Arménie. Il fut alors conquis par le sulthan des mamelouks d'Égypte. Nersès doit son surnom de *Klaïetsi* au séjour qu'il fit dans cette ville, qu'on appelle ordinairement *Hrhomkla*, c'est-à-dire *la forteresse romaine. Kla* ou *Gla,* կլայ, altération en arménien vulgaire du mot arabe قلعة *Kalaah* (forteresse), est un abrégé usuel de ce nom. Il signifie *la forteresse* par excellence. Cette place était effectivement à cette époque, par sa situation et par ses remparts, le lieu le plus fort de cette contrée. Nersès mourut le 13 août de l'an 1173. On peut, pour de plus amples détails sur sa vie, consulter l'article que je lui ai consacré dans la *Biographie universelle*, tom. XXXI.

Les Arméniens donnent encore à Nersès le surnom de *Schnorhali* Շնորհալի, c'est-à-dire *le Gracieux*. Il le doit autant à la bonté de son caractère qu'à la douceur et à la grâce toute particulière de ses vers. Il est réputé être l'inventeur de la poésie rimée parmi les Arméniens (1). Ses premières compositions

(1) Nersès Lampronatsi son contemporain dit positivement qu'il en fut *l'inventeur* գտող.

sont écrites selon l'ancien style poétique de la nation, style dont les principes sont totalement inconnus des Arméniens modernes; mais la plus grande et la meilleure partie de ses ouvrages sont rimés. On ignore les causes et les circonstances de cette révolution; pour moi, je suis porté à croire que ce fut une conséquence de l'influence que les Francs et les Français en particulier exercèrent à cette époque sur les Arméniens, avec lesquels ils eurent de très-fréquens rapports. Nombre de seigneurs français s'établirent dans la Cilicie, la petite Arménie et la Syrie arménienne; ils y contractèrent des mariages avec les plus illustres familles du pays, introduisirent dans l'idiome vulgaire beaucoup d'expressions françaises, et enfin ils donnèrent à tout le pays des souverains issus de la race française des Lusignans. Ce qui donne encore lieu de penser que c'est à cette cause qu'il faut rapporter l'introduction de la rime chez les Arméniens, c'est que chez eux ces rimes ne se disposent pas en se variant deux à deux comme à présent parmi nous; elles s'arrêtent long-tems sur une même consonnance, jusqu'à ce qu'elle soit épuisée; enfin, beaucoup de pièces de vers arméniennes sont tout entières composées sur une seule rime, comme on le pratiquait ordinairement parmi nous à cette époque, c'est-à-dire aux 12e et 13e siècles.

Les ouvrages de Nersès Klaïetsi ont conservé jusqu'à nos jours une très-haute célébrité chez les Arméniens, qui en ont donné un grand nombre d'éditions. Le poème élégiaque sur la prise d'Édesse est le seul qui soit resté inédit. Ce n'est pas qu'il soit moins digne d'estime que les autres compositions de Nersès, il est peut-être au contraire plus estimé, plus recherché ; il se distingue, sans aucun doute, par plus de verve et d'énergie. Il était bien difficile qu'un chrétien, chef spirituel d'une des nations de l'Orient le plus attachées à la religion chrétienne, déplorant les infortunes et les catastrophes d'une des plus puissantes villes chrétiennes de l'Asie, conquise de vive force par les infidèles, ne joignît pas à ses lamentations quelques invectives contre les Musulmans. On trouve dans ce poème plusieurs morceaux de ce genre. Les imprécations de Nersès contre Mahomet, contre sa loi et ses sectateurs, sont si véhémentes, si énergiques, que les Arméniens ont craint de s'exposer aux persécutions des Turks, en reproduisant ce poème par la voie de l'impression. Ce motif le fait d'autant plus rechercher ; les copies en sont très-nombreuses, très-répandues, mais aussi très-fautives. M. le docteur Zohrab, premier éditeur de cet ouvrage, a conféré le texte qu'il livre aujourd'hui à l'impression sous les auspices de la Société Asia-

tique, sur les meilleures copies qui existent à Venise et à Constantinople. Il l'a en dernier lieu comparé avec une autre copie assez moderne et d'ailleurs fort défectueuse, qui se trouve à la Bibliothèque royale de Paris sous le nº 130 A. Il y a cependant trouvé quelques bonnes leçons.

Le mérite réel de ce poème, l'une des productions les plus remarquables de la littérature arménienne, n'est pas le seul motif qui doive le rendre digne de l'attention de la Société Asiatique de Paris. Ce poème se rattache à l'histoire des guerres et des conquêtes que les Français firent dans l'Orient pour la délivrance de la Terre-Sainte. Lorsque Édesse tomba sans retour sous le joug des Musulmans, elle était française, elle était l'héritage des seigneurs de la première maison de Courtenay, célèbres par leur valeur entre les héros des premières croisades. Le comté d'Édesse, formé de l'ancien royaume d'Abgare et d'une partie de l'antique Commagène, était, par sa position avancée au-delà de l'Euphrate, le boulevard des possessions chrétiennes en Orient. Édesse fut conquise un samedi, le 23 décembre de l'an 593 de l'ère arménienne, l'an 1144 de J. C., ou le 3 janvier 1145, selon les historiens syriens, par le sulthan Emad-eddin Zenghi, père du fameux Nour-eddin, prince des Atabeks de

Syrie, de la race des Turcomans. La chute d'Édesse remplit de douleur tous les peuples de l'Europe. Les exhortations des souverains pontifes, les prédications de saint Bernard, amenèrent une seconde croisade. Notre roi Louis-le-Jeune et l'empereur d'Allemagne Conrad passèrent en Asie pour reconquérir Édesse. Le zèle qui faisait courir aux armes les guerriers de l'Occident, inspirait aussi les poètes de l'Orient. Il a produit le poème élégiaque de Nersès Klaïetsi. On voit par la chronique syriaque de Grégoire Bar Hebræus, ou Abou'lfaradj, que les poètes syriens s'étaient exercés sur le même sujet. Cet historien, qui raconte en termes fort lamentables la catastrophe d'Édesse, nous apprend sous l'année 1456 de l'ère des Séleucides, 1145 de J. C., que l'évêque Denys bar-tsaliba était l'auteur de deux poèmes sur la prise d'Édesse, et que l'évêque syrien de cette ville, Mar-Basile, en avait composé trois autres, tous élégiaques. Ces ouvrages ne nous sont pas parvenus.

J. S. M.

ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԷՍԻ

ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ,

ԲԱ՛Ն ասացեալ՝ բարբառնական,
տաղիւ չափեալ՝ հոմերական.
խաւսեալ ձայնիւ՝ ողբերգական,
վասն եղեսեայ՝ մեծի առման:
՚Ի թուականիս՝ հինգ հարիւրի,
և ինընսուն՝ ութերեկի.
Քսան և երեք՝ դեկտեմբերի,
յերրորդ ժամու՝ յաւր շաբաթի:

****

Ա՛ՐԴ ողբացէք՝ եկեղեցիք, Ա
հարսունք վերինն՝ առագաստի.
Քորք և եղբարք՝ ինձ սիրելիք,
որք յընդհանուր՝ կողմ աշխարհի:
Քաղաք և գեւղ՝ առ հասարակ,
ազգք և ազինք՝ որ էք յերկրի,
Հաւատացեալ՝ըք քրիստոսի,
երկրպագուք՝ նորին խաչի:

Նախ առաջին՝ ձեզ բարբառիմ,
արփիափայլ՝ և հրաշալի.
Չորեքկերպից՝ ըն նըմանեալ,
յերկրի՝ աթոռք՝ երկնաւորի:
Որ էք բղխումն՝ ածային,
'ի յաղբերէն՝ ադենային.
Յորս առ 'ի ձէնջ՝ քառավտակ,
յորդահոսան՝ զետ հոլովին.
Սնուցանել՝ զտիեզերս,
աւետաբեր՝ բղխմամբ բանին.
Առ որս խաւսիմ՝ աղերսալի,
դուք լսեցէք՝ լալոյս ձայնի:

Երուսաղէմ՝ քաղաք մեծի;
թագաւորին՝ երկնաւորի.
Ուստի աւրէնք՝ և մարգարէք,
աղբերաբար՝ բղխեալ յերկրի:
Յորմէ որդին՝ հաւր միածին,
լոյս ծագեցաւ՝ անճառելի.
Եւ ինձ գրեաց՝ երնութիւն,
յառաջագոյն՝ քան զամենի:
Քանզի նախկի՝ հաւատացի,
զորդի ընդ հաւր՝ դաւանեցի.

Որով թէ ոչ՝ յանդըգնէի ,
զիս վեհագոյն՝ քեզ առնէի :
'Ի քեզ սպանին՝ զորըն 'ի փայտի ,
եւ 'ի հեռուստ՝ երկիրպագի ·
Թէպէտեւ այժմ՝ 'ի մի հոգի ,
երկըրպագեմք՝ նորին խաչի :
Բայց լուր եւ դու՝ ո՛վ անբերելի ,
տարագրելոյս՝ աղաղակի ·
Լեր մըխիթար՝ ցաւակցելի ,
եւ ցոյց ինձ զեղ՝ բեկեալ սըրտի :
Եւ դու Հըռոմ՝ մայր քաղաքաց ,
գերապայծառ՝ եւ պատուելի ·
Մեծին աթոռ՝ ըզ պետրոսի ;
առաքելոց՝ գըլխաւորի :
Եկեղեցին՝ անշարժելի ,
'ի կեփայեան՝ շինեալ վիմի .
Դրանց դըժոխոց՝ անյաղթելի ,
եւ կնիք երկնի՝ ցըն բացողի :
Ո՛րթ վայելուչ՝ բազմաստեղի ,
եւ հաստարմատ՝ տունկ պաւղոսի
Ոռոգելով՝ արեամբ նորին ,
որպէս ըզդրախտն՝ որ յադենի :
Մասին հասեալ՝ ըզ ղուկայի ,
աստուածային՝ մատենագրի ·

Ահա՛ առ քեզ՝ բանըս խաւսիմ,
վիճակ ու աթոռ՝ըս թաղէի :
Լո՛ւր 'ի հեռուստ՝ իմոյս ձայնի ,
լե՛ր ողջակից՝ ինձ յայս վայրի .
Լա՛ց ընդ լացողըս՝ որպէս ասի ,
ըստ գրեցելումն՝ առ քեզ բանի :
Ձեռըն մատո՝ վաղվաղակի ,
ինձ կապելոյս՝ 'ի տան բանտի .
Ա՛ռ ըզվըրէժս՝ աններելի ,
'ի թըշնամւոյն՝ վիս գերողի :
Առ քե՛զ են բանք՝ իմ փարելի ,
ով դու քաղաք՝ յոյժ պանծալի .
Որ Կոստանդեայ՝ թագաւորի ,
շինեալ իսկըզըն՝ ասխայի :
Երկրորդ եղեալ՝ երուսաղէմ ,
և նոր հռոմ՝ զարմանալի .
Սիրեցելոյն՝ աշակերտի ,
աթոռ գոլով՝ փոխադրելի :
Ճողովարան՝ սուրբ վըրկայից ,
տուն և տեղի՝ մաքրագունից .
Գահոյք հըզաւր՝ մեծ արքայի ,
յերկրի նըման՝ երկնաւորի :
Լո՛ւր ինձ և դու՝ խոնարհաբար ,
ունկըն մատո՝ լալոյս ձայնի .

Զի սեփհական՝ ես քո էի,
մայրաքաղաք՝ քում վիճակի.
՚Ի քէն շինեալ՝ մես տաճարի,
անուանակիր՝ քոյդ խորանի:
Հանգոյն վերին՝ ըն սիոնի,
անհամեմատ՝ երկրաւորի:
Բայց այժմ թողեր՝ գիս ամայի,
իբրև ըղձուց՝ աւերակի.
Կամ որպէս մարդ՝ անաւգնական,
և ՚ի մեռեալս՝ անյիշելի:
Զոր պաղատիմ՝ զարթուցանել,
ըզ զաւրութիւնդ՝ անվանելի:
Հաստուցանել՝ բազմապատիկ,
ըզվրէժ ՚ի ծոց՝ իմոյն նեղչի:
Ահա գոչեմ՝ առ դրունըս քո,
մայրաքաղաքդ՝ Եգիպտոսի.
Աղէքսանդրո՝ սըրդ ցանկալի,
անուանակիր՝ քում շինողի:
Որ ես աթոռ՝ դու Մարկոսի,
մեզ աւետեաց՝ քարոզողի.
Որ և դրախտին՝ ա̃ծայնոյ,
տունկ ՚ըմանաւոր՝ ՚ի քեզ տընկի.
Արմաւենիք՝ ծաղկեալ ՚ի տան,
հոյլք արդարոց՝ տ̃ն ընծայի.

Եւ որպէս մայրք՝ լեռանանկուռ,
Են միանձունք՝ քուն մահահանգի.
Հրեշտակերամք՝ և խաչակիրք.
և անմարմնոց՝ նըմանք յերկրի:
Հիմն և արմատ՝ ուղղափառաց;
տարամերժող՝ հերձուածողաց:
Իւրն զումարք՝ հայրապետաց,
որ առ 'ի քոյդ՝ նախագահի.
Թէպէտ և չեն՝ այժմ 'ի միջի;
այլ լոկ երազ՝ են գիշերի:
Քանզի եղեր՝ և դու այրի,
կարծեմ նըման՝ ինձ ողբալի.
Երբեմն էաք՝ մեք ընձալի,
բայց այժմ եղաք՝ մոյժ եղկելի:
Որով հայցեմ՝ ով բաղձալի,
Եւ ողբակից՝ ինձ յայսմ վայրի.
Օ՛ հաւասար՝ հանդուրժելի,
անաւրինաց՝ եղաք գերի:
Է Արդ մըխիթար՝ յոյսմ մնալոյ
մեզ երկոցունցս՝ այս լինիցի:
Մաքուր մաղթանս՝ աղերսալի,
մատուցանել՝ տե՛ր արարչի:
Օ՛ բարկութիւնն՝ որ ըստ մեզայ,
'ի քաղցրութիւն՝ փոխարկեսցի:

'Ի տեսանել՝ մեզ ըղձալի ,
և 'ի թշնամիս՝ լինել չարի .
Թէ աստանաւր՝ հաճոյասցի ,
և եթէ անդ՝ հատուցանի ,
փափագ ըղձից՝ մեր կատարի ,
պարգևողէն՝ յամենայնի :
Բանիւ ղատմամբ՝ ընդ քեզ կազիմ ,
ով Անտիոք՝ քոյր սիրելի .
Առաքելոց՝ տուն և տեղի ,
յաւետարան՝ ըն մատթէի .
Յորում անունն՝ ըսքանչելի ,
նախ առաջին՝ 'ի քեզ դրնի .
Որ քրիստոնեայն՝ վերակոչի ,
երկրըպագուաց՝ ըս քրիստոսի :
Ի'մ մերձաւոր՝ և անձկալի ,
յուրախութեան՝ ժամանակի ,
Ընդէր չհասեր՝ վաղվաղակի ,
ինձ 'ի թիկունս՝ աւգնականի .
Այլ թոյլ ետուր՝ վասըն խեթի
մատնել 'ի ձեռս՝ անաւրինի :
Արդ լու՛ր իմոյս՝ դառըն ձայնի ,
և լե՛ր կըցորդ՝ սրման սըրտի .
Լա՛ց ընդ լալիս՝ յամենայնի ,
լե՛ր տըրտմակից՝ թախծեալ սըրտի :

Ըստ առաքելոյն՝ սուրբ հրամանի,
Լալ ընդ լացող՝ սրտին վշտալի:

Արդ 'ի սորին՝ կողմ աշխարհի,
զոր խաւսեցաք՝ ըս շատացի·
Բայց բանըս մեր՝ փոփոխեսցի,
յելս արևու՝ վերադարձցի·
Առ մեծըն Հայք՝ տուն Թորգոմի,
յազգ և ծընուն՝ դըն յաբեթի·
Մ՛նդ ուր աթոռ՝ պարթևազանց,
թագաւորացն՝ արշակունի:
Յորում էի՝ 'ի սահմանի,
յառաջագոյն՝ որպէս ասի·
'Ի յաբգարու՝ թագաւորէ,
Նոցունց շինեալ՝ ես լինէի:
Նա և Նըման՝ զոլ վիճակի,
առաքելոյն՝ թադէոսի·
Յորմէ բղխեալ՝ ծաղիկ բարի
'ի շառաւիղ՝ գաւազանի·
Գրիգորիոս՝ պարթևազին,
լուսաւորիչն՝ այնըմ աշխարհի
Խոստովանող՝ ըն քրիստոսի,
և մարտիրոս՝ սըն կենդանի:

Եւ արդ առ քեզ՝ բանիւ բերեմ ,
հայաստանեայց՝ եկեղեցի ·
Ցորում կաթեաց՝ շողն երկնային ,
զպաղըն հալեաց՝ ըզհիւսիսի :
Լոյսն անըստուեր՝ ծաւալեցաւ ,
և ճառագայթն՝ անճառելի ·
Սաստիկ եհար՝ ուռամբ ոսկի ,
ձայնք հընչեցին՝ ստորինս յերկրի :
Ընդ հրեշտակա՝ցըն բազմութիւնք· ՚ղ̃
յերկնից հեղան՝ ըստ հեղեղի ·
Եւ մարդկային՝ ազգ երկրածին ,
վերասլացան՝ յեթերըն երկնի :
Որ անապատ՝ էիր վայրի ,
եղեր նըման՝ փըթթեալ ծաղկի ·
Եւ կուսական՝ արեամբ ներկեալ ,
պայծառացար՝ ՚ի գոյն վարդի ·
Որդէս ծընար՝ աւազանի ,
որ քան զաւազ՝ շատ էր ծովլի ·
Դիեցուցեր՝ կաթն ՚իս տենէ ,
սնուցեր արեամբ՝ըն կենդանի ·
Դաստիարա՛կ՝ մանկանց բարի ,
տալով զաւրէն՝ սըն մովսէսի ·
Եւ կերակուր՝ կատարելոց ,
զաւետարան՝ ըն քրիստոսի :

Յայնժամ՝ էիր՝ երանելի,
այսու ընդունիցիս դու ցանկալի ։
Երկնաւորաց՝ և երկրայնոց,
և կենդանեաց՝ բոլոր սեռի ։
Ճ Բայց հարցանեմ՝ ով բաղձալի,
բանիս խնդրեմ՝ պատասխանի
Տեղեկացո՛ զիս հաւատի,
հարցանելեացս այս ըստ կարգի ։
Այժմ ո՞ւր է քո՝ թագըն զարդի
և կամ պսակըն հրաշալի ։
Ո՞ւր զարդարանքըն դշխոյի
հարսին որդւոյ Թագաւորի ։
Ո՞ւր պաճուճանք՝ հարսնարանի
կամ ոսկեհուռն՝ վերջաւորի ։
Է՞ր չէ փեսայն՝ ՚ի խորանի,
կամ փեսաւերքն՝ ՚ի տաճարի
Ո՞ւր են մանկունքն՝ առագաստի,
զի ոչ հընչեն՝ ցերգն ըզգաւնելի ։
Օ՞րհնէ լռեալ՝ ո՞չ հարկանեն
զփողըն հընչող՝ տախտանացի
Ո՞ւր պարարակ՝ եղնամոլին,
զնարդ ՚ի քեզ՝ ոչ զենանին
Կամ մատուռակ՝ քըն բաժակին,
զի՞ ոչ բաշխեն՝ զանոյշ գինին ։

Ո՛ւր բարեկամք՝ ընդ զուարճակցին, ձմ
ընդ գիւմ ծրրւոյն՝ յանառակի ։
Կամ տարածեալ՝ գիրկ հայրենին,
առ՚ի համբոյր՝ մեղաւորին ։
Ո՛ւր քաղցրաձայնն՝ երաժշտի ;
կամ գեղգեղումն՝ եղանակի ։
Ո՛ւր ընթերցողք՝ ընդ սուրբ տաւի,
կամ վարդապետքն՝ ՚ի հանդիսի ։
Ո՛ւր է անթառ՝ հայրապետի,
կամ քահանայքն՝ ՚ի սուրբ բեմի ։
Ո՛ւր սարկաւագքն՝ են ՚ի սպաս,
կամ պաշտօնեայք՝ պատարագի ։
Ո՛ւր են խնկոցն՝ ՚ի քեզ բուրմունք,
աներեւոյթ՝ երեւելի ։
Կամ ժողովոց՝ ընդ գումարումն,
յաւուր տօնի՝ ցնծ տէրունի ։
Ո՛ւր են դահոյք՝ թագաւորի,
վաղարշապատ՝ քո քաղաքի ։
Կամ նախարարք՝ քըն արքայի
այրարատեան՝ նըդ գաւառի ։
Ո՞ւր են իշխանքն՝ որ աստ էին ։ ձի
կամ զինուորքն՝ որ էին մերձի ։
Ո՛ւր զաւրականքն՝ յաղթարին,
կամ լեգէովքն՝ ՚ի ձակատի ։

Ո՛ւր մեծամեծքն՝ ՚ի բազմոցի,
կամ ո՛ւր սեղանն՝ ամենալի.
Ո՞ւր են ազատքն՝ ՚ի տաճարի,
կամ տէառնորդիքն՝ ՚ի ծաղկոցի:
Ահա բարձաւ՝ այս վաղագոյն,
յոյժ հեռացաւ՝ որ չերևի.
Անուրջք ւ երազք՝ էին յայտնի,
արդ ծածկեցաւ՝ ՚ի զարթմընի:
Այլ փոխանակ՝ այսր ամենի,
յոյժ հակառա՝ կըն տեսանի.
Քանզի նըստիս՝ ո՛րբ և այրի,
տըխուր դիմաւք՝ զերդ ՚ի սըգի:
Վասն այն ըզքեզ՝ իսկ կոչեցի,
լե՛ւ սըգակից՝ ինձ յայս վայրի.
Քանզի նըման՝ քոյն ցուցանի,
իմոյս նորոգ՝ եղեալ չարի:
Ճւ ՚Արդ ուսուսցես՝ ո՛վ սիրելի,
և զի՛մս ողբալ՝ ըստ արժանի.
՚Ի բըրու հըմուտ՝ լալեաց բանի,
և քաջ տեղեակ՝ այրման սըրտի:
Բայց և ըզքեզ՝ յա՛յս հրաւիրեմ,
արևելեան՝ քաղաքդ Անի.
Կըցո՛րդ իմոյս՝ լինել ձայնի,
և ըսփոփիչ՝ տարակուսի:

Քանզի և դու՝ երբեմն էիր,
վայելչական՝ հարսն 'ի քաւղի
Մերձաւորաց՝ յոյժ ցանկալի,
հեռաւորաց՝ փափագելի։
Շինեալ եղեր՝ տուն արքունի,
ընտրեալ նահանգ՝ ըզ շարայի․
Թագաւորաց՝ բագրատունի,
որ 'ի ցեղէն՝ իսրայէլի․
Ցազգէ սերեալ՝ մեծին դաւթի,
աստուածահաւր՝ մարգարէի․
Գեղեցկանունդ՝ զարմանալի,
որ երրակի՝ տառիւ բերի․
Երրորդութեան՝ ըն խորհրդի, ձի
որ միշտ 'ի քէն՝ երկրպագի։
Յորում էիր՝ ժամանակի,
բերկրեալ ուրախ՝ և ցընծալի․
Որպէս այգի՝ ողկուզալի,
կամ ձիթենի՝ պըտղով 'ի լի․
Մանկունըք քո՝ զուարթալի,
նըման նորոգ՝ բուրաստանի․
Դըստերըք քո՝ պաճուճալի,
յերգ և քընար՝ միշտ 'ի խաղի․
Իսկ թագաւորք՝ քո պանծալի,
նըստեալ յաթոռ՝ թագ 'ի գըլխի։

Եւ զաւրականքն՝ աստի ւանտի ,
կալով ՚ի սպաս՝ իւր հրամանի :
Նա և ձիդիք՝ ըղ սիոմնի ,
Նըման դասուց՝ ըն հրեղինի ·
Յարմարապէս՝ յաւըրինուածով ,
կաթուղիկէ՝ եկեղեցի :
Այն որ հանդէտ՝ և հաւասար ,
վերնակաւոյց՝ ըն խորանի :
ՃԺ Հայրապետք՝ և եպիսկոպոսք ,
և քահանայք՝ ւայլք ըստ կարգի ·
Իւրաքանչիւր՝ յիւրում դասի ,
պատշաճաւորն՝ յայն տաճարի
Օ՛ որ թէ ասեն՝ հարկ լինիցի ,
է դըժուարին՝ ւներկարելի ·
Եւ անաւգուտ՝ այժմոյս բերի ;
յորոց և չէ՝ մի ՚ի միջի :
Քանզի անցին՝ ըստ երագի ;
որպէս ծաղիկ՝ ամարայնի ·
Եւ այժմ ո՛չ են՝ և ո՛չ երևի ,
ըստ գրեցելոյն՝ ՚ի սաղմոսի ·
Իբր ըղյորդեալ՝ յորդ վտակի ,
զարնանաւբեր՝ հեղեղատի ·
Կամ զուռուցեալ՝ պղպջակի ,
որ ընդ լինել՝ ըն պատառի :

Սուրբն անողորմ՝ անպարտին,
որ մեր արեանս՝ էր ՚ի սովլ.
Որ չէ յագեալ՝ և ոչ յագի,
մինչև ՚ի գալ՝ կատարածի.
ԺԼ Նոյն նա եհաս՝ ուրեմն ՚ի քեզ,
որպէս յիս յայս՝ ժամանակի.
Հընձեաց զորայն՝ անդաստանի,
կանաչաւորն՝ և ՚ի հասկի.
Օ այգին խըլեաց՝ արմատաքի.
մերկեաց յոստոցն՝ ըզձիթենի.
Եհեղ զարիւն՝ տըլըրոց յերկրի,
հոսեաց նըման՝ ջըրոց գետի:
Սրար դիակ՝ անթըւելի,
անթաղ ՚ի կոյր՝ գէշ գազանի:
Քահանայից՝ ըն քրիստոսի,
արեամբ ներկեաց՝ զեկեղեցի
Սարկաւագաց պաշտաւնէից,
մարմինք անկեալ՝ մէջ փողոցի:
Եւ այլ բազում՝ որ ոչ թըւի,
և է ասելն՝ անկարելի.
Որ քեզ հասին՝ յայնըմ վայրի,
բոլոր ամեն՝ մասունք չարի.
Եւ արարին՝ ըզքեզ գերի,
քան ըզպաղեստին՝ այլ աւելի:

ԽԷ Վասն այսորիկ՝ ով անձկալի,
որ ես ներհուն՝ այսր ամենի.
՚Ի քոյն յայնժամ՝ խիստ աղէտի.
ծանի՛ր և զիմս՝ ողորմելի.
Եւ որպէս փորձ՝ տարակուսի,
լեր տրտմակից՝ ինձ յայս վայրի.
Քանզի նըման՝ յոյժ տեսանի,
իմըս քոյոյն՝ հասեալ չարի:
Արդ ժողովեմ՝ զդըստերըս քո,
վասն իմ ՚ի լաց՝ նիստ ու՚ի սուգի.
Գոչեմ ձայնիւ՝ կականելի,
շարժեմ ՚ի յոյզ՝ զամեն հոգի.
Օ՛ի զովացումն՝ այրման սրտի,
ոչ է այլ ինչ՝ քան այս լինի.

Բայց իմ աղէտս՝ այս ցաւալի,
ոչ փոքրագոյն՝ դեղով բուժի.
Եւ ոչ միով՝ տեղեաւ փակի,
կամ մասնաւոր՝ մարդկամբ սփոփի:
Այլ կարեկից՝ այսր աղէտի,
պարտ է կոչել՝ աղերսալի,
ԽԸ Օ չորեքծագեան՝ կողմ աշխարհի,
ուր ընդ հանուր՝ մարդկան որդի.

Օ պարեւեալ՝ արեւմըտիւք,
և ըղձհարաւ՝ ընդ հիւսիսի .
Առ որս գոչեմ՝ ձայնիւ գուժի,
լալով խաւսիմ՝ զայս ասելի .
Թէ ազգք ամէն՝ բանաւորի ;
ժողովեցէք՝ 'ի մի վայրի .
Արք և կանայք՝ հարք և որդիք,
հարսն և փեսայ՝ առագաստի .
Տղայք մանկունք՝ երիտասարդք,
ծերք և հանուր՝ չափ հասակի
Թագաւորք՝ հանդերձ զաւրաւք,
պետք և իշխանք՝ տեարք աշխարհի .
Հայրապետք՝ տեսուչ հաւտի,
կարգեալ իշխանք՝ յեկեղեցի .
Քահանայք՝ սարկաւագաւք,
և խումբք հանուրց՝ դպրիկոսի .
Վանականք՝ յանապատի,
որք անմարմինք՝ էք 'ի մարմնի .
Հոյլք իմաստուն՝ սուրբ կուսանաց, ձէ
որ ցեղակից՝ էք նորոգէի .
Դասք հանճարեղ՝ վարդապետաց,
և քաղցրաձայն՝ պաշտաւնէից .
Օրս ողբակից՝ ինձ հրաւիրեմ,
յորդւոց իմոց՝ կոտորածի .

Լացէք լացէք՝ բարձրը ձայնիւ,
առ հասարակ՝ յամենայնի.
Օ՛ իս ողբացէք՝ կողկողալը,
որ էք ծընունդ՝ աւազանի:
Եդեսիկ՝ Ուռհայ քաղաք,
որդեկորոյս՝ որբ և այրի.
Կանչեմ առ ձեզ՝ ձայն կանացի,
կականալըր՝ ողորմելի.
Օ քաւղս 'ի գլխոյս՝ մերկանալով;
զե՛մ պատառեմ՝ ծածկոյթ զարդի.
Փետեմ ըզվարսս՝ իմ ցանկալի,
խըզեմ ըզհերս՝ անխնայելի.
Քարամբ ծեծեմ՝ զկուրծըս սըրտի,
բաղխեմ զերեսս՝ իմ յապտակի:
Մ Նըստիմ 'ի սուգ՝ 'ի տան մըթի,
որպէս աւրէն՝ է սգաւորի.
Եւ փոխանակ՝ որդան զգեստի,
սևոյ ըզգենում՝ գոյն տըխրել
Հեղում արտասուք՝ անչափելի
յորդ և առատ՝ նըման գետի:
Քանզի առակ՝ եղէ յերկրի,
տիեզերաց՝ նախատելի.
Եւ անցաւորք՝ ճանապարհի,
վայ 'ի վերայ՝ ասեն վայի:

Օ՛հ ո՛չ ծածուկ՝ է ի տեղի ,
կամ ՚ի յանկեան՝ ինչ թագըստը ,
Այլ ՚ի գետոյն՝ որ յաղենի ,
էր բազմեալ՝ ես ՚ի միջի ·
՚Ի յեփրատայ՝ և տիգրիսի ,
որ միջագետք՝ անուանէր ·
Արքայարան՝ մեծ արքայի ,
հայ ւասորւոց՝ Աբգարոսի :
Այդ նախ ասեմ՝ զայն որ կրեցի ,
՚ի ձեռանէ՝ տ̃ն ըզքարի ,
Ապա պչարխն՝ որ պատահեաց ; մժ
ինձ ըստ մեղաց՝ յանկարծակի :
Դուք հեզաբար՝ աստ մատուցէք ,
զականջըս ձեր՝ իմոյս բանի ·
Օ՛ր ծանուցից փոքր ՚ի շատէ ,
ձեզ ըզգանգատս՝ իմ ըստ կարգի :
Ես մայր էի՝ բազմորդութեան ,
անթիւ ծընայ՝ դուստր և որդի ·
Օ՛րս մայրաբար՝ դարմանեցի ,
խստեանց իմոց՝ կաթն արբուցի
Գեղեցկատիպ՝ յաւրինեցի ,
վայելչապէս՝ զարդարեցի :
Քանզի երկիր՝ պարարտ էի ;
աղբիւր կաթին՝ յորդ բըղխէի

Աւետաբեր՝ նորման վայրի ,
 այլ գերագոյն՝ որպէս թուէի ·
Բիւր բարութեամբ՝ լցեալ կայի ,
 'ի զանազան՝ բերմունս երկրի :
Ջուր կենդանի՝ յինէն բղխէր ,
 զուարթատեսիլ՝ բոյսս յաւրինէր ·
Մի Ըզբուրաստանս՝ արբուցանէր ,
 և ըզմարգիկ՝ ուրախ առնէր :
Ծովն 'ի միջի՝ իմ ծածանէր ,
 քաղցրիկ աւդով՝ ըն ծիծաղէր ·
Օ աղտեղութիւն՝ տըղմին մաքրէր ;
 ըզհրապարակ՝ սըն զարդարէր :
Բազմազունի՝ տունկ յաւրինէր ,
 որպէս ըզդրախտն՝ որ յեդեմ էր ·
Սաղարթաբեր՝ ծառովք ծաղկէր ,
 առատագոյն՝ պըտղաւէտէր :
Տերեւախիտ՝ հեզլիկ շարժէր ,
 հոտ անմահից՝ յիւրմէն բուրէր ·
Նարդոս քըրքում՝ ինձ ընծիւղէր
 վարդ մանուշակ՝ վերաբերէր :
Առաւաւտեան՝ ցաւղն իջանէր ,
 ոսկենըման՝ ճաճանչ փայլէր ·
Անհամեմատ՝ յերկրէ նա՛ էր ,
 պըտղովքն ամէն՝ զոր ընծայէր :

Օ՛ր և ասել՝ ոչ՛ք կարէր,
մի առ միոյ՝ թէ և կամէր:
Օ՛ի զանդաստանս՝ իմ թէ գործէր, մէ
ով երկրածին՝ և սերմանէր,
Հարիւրաւոր՝ վաթսունաւոր,
կամ երեսուն՝ պտղաբերէր:
Տոհմականաւք՝ զոր ընծայէր,
բազմաբեղուն՝ բարիս բերէր.
Յըշտեմարան՝ նըս ժողովէր,
այնու զորդիսն՝ իմ կերակրէր.
Օ՛ ամենեսեան՝ ուրախ առնէր,
'ի բիւր բարիսն՝ որ ընծայէր:
Բայց թէ ըզդիրս՝ իմ յանգաւոր,
ով պատմեսցէ՝ պատշաճաւոր,
Կարծեմ թէ չէ՝ նըմանաւոր,
այս քաղաքացս՝ որ երկրաւոր:
Լայն և արձակ՝ նըստեալ յաթոռ,
որպէս 'ի կա՝ ռըս թագաւոր.
Կամ թագուհի՝ յոյժ գեղաւոր,
ոսկետըրոն՝ և ճամկաւոր.
փողփողելով՝ 'ի վերջաւոր.
պայծառազգեստ՝ և պըճնաւոր
Շուրջանակի՝ պարսպաւոր, մի
պարիսպ ածեալ՝ լայն և ամուր:

Աշտարակաւք՝ բարձր ահաւոր,
իմաստապէս՝ ւարուեստաւոր ։
Որպէս գըլուխ՝ ըն դիպաւոր,
մակ հաւասար՝ անձին բոլոր ։
Հաստահեղոյս՝ հիմամբ՚ի խոր ;
մահարձանաւք՝ պըսակաւոր ․
Տունք և տաճար՝ զարմանաւոր,
շինեալ ՚ի գիրկս՝ իմ գեղաւոր ․
Յարկք և փողոց՝ տեղ վաճառոց -
գոյր յաւրինեալ՝ հանճարաւոր
Բայց և զխորան՝ սըն լուսաւոր ;
Թէ որպիսիք՝ յոյժ փառաւոր ․
Զայն չէ ասել՝ ինձ հնարաւոր
կամ հողեղէն՝ մարդ երկրաւոր
Զի երկնայնոցն՝ էր նմանաւոր,
վերնագունին՝ հանգիտաւոր ․
Զարմանազան՝ և աննըման,
զոր չէ տեսեալ՝ ոք բանաւոր ։
մծ Այդպէս կացի՝ յոյժ խընդաւոր ;
զերդ մայր որդւովք՝ բերկրեալ յորդոր ․
Դուստր և որդիք՝ իմ բիւրաւոր,
զինեւ կային՝ շուրջ պարաւոր ․
Փըլթթեալ վարդից՝ նըման թերթից,
կամ գեղունակ՝ ճըղած խընձոր ։

Որպէս զայգի՝ մեծ դաշտաւոր,
կամ բարունակ՝ ողկուզաւոր.
Իբր 'ի յանկեան՝ տունկ սոճեկորթ.
Թեղուոջ պարարտ՝ և զաւրաւոր;
Եւթանասունք՝ խորհրդաւոր,
աւանք պատեալ՝ զինև բոլոր:
Եւ ես բազմեալ՝ զերդ թագաւոր,
կայի 'ի մէջ՝ հանդիսաւոր:

Արդ այս բարիքս՝ որ պատմեցան,
փոքր 'ի շատէ՝ բան ճառեցան.
Որ 'ի յանցեալ՝ պարուն ըսկսան,
և այժմ աւին՝ փոյթ ըզվախճան:
Յորում էի՝ ուրախական,
մասին հասեալ՝ երանական.
'Ի տեսողաց՝ ներբողական, մկ
և լըսողաց՝ զարմանական:
Նմյյ 'ի հասեալ՝ ներկայակա,
ժամանակիս՝ որ դիպեցան,
Բարիքն ամեն՝ ըսպառեցան,
և քաղցրութիւնք՝ ըն դառնացան.
Եւ երանի՝ տալըն փոխան,
զիս եղկելի՝ այժմիկ կարդան:

Թըշնամեաց դասք՝ըն մեր խընդան,
և սիրելիք՝ ձայնիւ ողբան.
Գըլուխ'ի վերայ՝ իմ ամբառնան,
որք 'ի ներքոյ՝ ոտից եղան:
Ազգ որ ծառայքն՝ էին ընտական,
ծընունդք որդիքն՝ աղախնական.
'Ի սառայէ՝ փախըստական,
հագարու որդին՝ հալածական.
Օ՛ի մի՛ ժառանգ՝ նա հայրական,
աբրահամու՝ գոլ սեփհական:
Այժմ յազատիս՝ վերայ յարեան,
հանել զտիկին՝ըս կամեցան.
մհ Անժառանգել՝ զիս խորհեցան,
և հալածել՝ յորդւոց մարդկան:
Եւ թէ զիա՛րդ՝ այս գործեցան;
կամ յի՞նչ իրաց՝ պատահեցան,
Ժամ է ասել՝ դէմ՛ յանդիման,
պատմել բանիւ՝ ողբերգական:
Թէպէտ և ո՛չ՝ հընարական,
ըզբովանդակն՝ է ասել բան.
Սակայն փոքունք՝ մեզ բաւական,
յայտնել զայնէն՝ որ դիպեցան:
Քանզի այգւոյն՝ այն պահապան,
եղ որ ըզտեսիլ՝ զիս խոկըզքան.

Եւ աւանդեաց՝ լինձ պատուիրան,
ուսոյ և կեանք՝ անմահական:
Յայնժամ՝ որդի՝ քըն մայրական,
Մարտեան ընդ իս՝ պատրողական.
Տեսեալ 'ի փառս՝ անզուգական,
չար'նախանձու՝ բորբոքեցան:
Յերկիր հանին՝ անիծական,
փուշ և տատասկ՝ յորմէ բուսան.
Մեղաւք լցին՝ անյագական, մձ.
սիրոյ մերժեալ՝ յարարչական:
Մինչև հովուեն՝ արիական,
խնդրեաց ըզհաստն՝ իւր բանա,
Բարձեալ 'ի յուսն՝ աստուածական,
հանեալ 'ի վեր՝ ուստի անկան:
Սակայն դարձեալ՝ թըշուառացայ,
յերկնից յերկիր՝ կործանեցայ.
'Ի բարձրութեան՝ ցըն վայր անկայ,
խոնարհեցայ՝ և ափշեցայ:
Ըզպատուիրան՝ ըն մոռացայ,
և յաւրինա՝ ցըն հեռացայ.
Բազմապատեակ՝ մեղաւք լցայ,
և չար գործովք՝ աղտեղացայ:
Սողոմնեան՝ խորան եղայ,
և կեղարու՝ անուանեցայ.

Քանզի խէթիւ՝ յիս նայեցաւ,
լոյսն արեւուն՝ եւ սեւացայ։
Արդ վա՛յ ասեմ՝ ինձ ըստ դաւ՛թայ,
քանզի յերկար՝ պանդխտեցայ.
Իսկըզքանէ՝ յորմէ ըսկսայ, մի
լինել ազգին՝ ցեղին հռովմայ։
Յայնժամ յարեան՝ ՚ի յիմ վերայ,
ազգ եւ ծընունդ՝ դըն հագարայ.
Յառաջ վըրդիսն՝ իմ զօր ծընայ,
կոտորեցին՝ ՚ի յանխընայ.
Ապա զաւան՝ սըն պարագայ,
որ շուրջ կային՝ զինու ՚ի ձահ.
Աւերեցին՝ եւ քանդեցին,
հողաբըլուր՝ թողին պնոսայ։
Եւ այս ՚ի յամս՝ էր ո՛չ սակաւ;
այլ քառասուն՝ կամ դերակայ,
Յորս ՚ի յուժոյ՝ պակասեցայ,
եւ զաւրութեամբ՝ տըկարացայ.
Հէնք ՚ի հինից՝ գային վերայ,
ասպատակաւ՝ ես գերեցայ.
Պէսպէս ցաւովք՝ հիւանդացայ,
յախտըս մահու՝ ծիւրեալ անկայ։
Եւ դեղ ցաւոց՝ իմ ո՛չ գըտայ,
եւ ո՛չ բըժիշկ՝ որ դեղ ըն տայ.

՚Ի դըժոխոց՝ դըրունըս հասայ, Յ
Նա և յատա՝ կըն մերձեցայ :

Արդ զայս տեսեալ՝ բըռնաւորին,
և կամակոր՝ չար վիշապին;
Սողայր և գայր՝ նըման ածին;
և նենգաւոր՝ թիւնաւորին ·
Առ ՚ի խայթել՝ զարշապարին,
և հարկանել՝ զաղտնի նետին
Այն որ ղաւղեալ՝ և թագուցեալ,
ծածկեալ ունէր՝ զնենգն ՚ի մըտին :
Եւ դարձնեալ՝ գայլըն ՚ի մայրին,
ինձըն թաքչէր՝ յանապատին ·
Որում անուն՝ իւր կոչէին,
զանկի չարեաց՝ գործանէին :
Յարձակեցան՝ յանկարծաւրէն,
և կեղակարծ՝ ժամանակին ·
Յորժամ տեսին՝ և ծանուցին,
զիմ զաւրականքըն՝ որ աստ չէին :
Յանժամ պատեաց՝ շուրջանակի,
զիս պաշարեաց՝ զաւրաւք նոցին
Արաբացւոց՝ մոխրականին,
որ ըստ անուանն՝ իսկ ոչ թուին :

Ելմացիք՝ և քետացիք ,
անթիւ բազում՝ լէգէոնիւն .
Համբք և հաւտիւք՝ պատեալ կային ,
անել ւանմուտ՝ զիս աւնէին .
Միշտ հանապազ՝ մարտընչէին ,
աւր ըստ աւրէ՝ զիս նեղէին .
Զեւ զանազան՝ փոփոխէին ,
նոքաւք 'ի մարտ՝ վառեալ գային :
Օ րըահաւորք՝ մըկընդաւորք ,
ջաւշիւք ծածկեալ՝ բոլոր անձին .
Սուկաւորք՝ աղեղնաւորք ,
նետիւք հարեալ՝ խոցոտէին :
Պատնէշ կանգնեալ՝ մեքենայիւք ,
ըւրմբաւքաւ՝ ըրս հոսէին .
Ծեծէին՝ հողկանէին ,
անհընարին՝ տագնապէին :
Բայց այսոքիւք՝ ոչ կարացին
յաղթել 'քաջացն՝ որ յիս կային
Մինչև 'ի յայլ՝ հընար մըտեալ ,
այն խորամանկ՝ նենգաւորին .
Որպէս խըլուր՝ ղըն փորէին ,
ներքոյ հիմանն՝ ամրականին .
Սիւնս և նեցուկ՝ հաստատէին ,
աշտարականցն՝ և պարըսպին .

Առ 'ի յայրել՝ պատրաստէին ,
որպէս աւրէն՝ էր այս նոցին :
Յայնժամ բարբառ՝ արձակէին ,
առ ժողովուրդ՝ ըս քաղաքին .
Մի՛ յամառել՝ ասեն 'ի նմին ;
զի մի՛ մահու՝ մեռանիցին .
Այլ տալ յաւժար՝ և կամովին ,
զմ՛ բարութեանց՝ պատահեսցին :
Եւ զայս լուեալ՝ ժողովքին ,
քաջն և արիքն՝ 'ի միասին :
Պընդէին՝ հաստատէին ,
ուխտ և դաշին՝ նըս դընէին .
Ո՛չ յերկեանալ՝ 'ի հանդիսին ,
ո՛չ լըքանել՝ պատերազմին :
Ո՛չ հաւանել՝ բանից նոցին ,
և ո՛չ բանալ՝ կամաւ նըմին :
Այլ բարիոք՝ վարկանէին ,
չե՞ անդանաւր՝ մեռանիցին :
Քան թէ սրտել՝ մեծի ուխտին ,
և վայելել՝ առաւրէին :
Մակաբայեանց՝ նըմանէին ,
և վարդանանց՝ պատերազմին .
Միշտ առ միմեա՝ նըս ձայնէին ,
աղաղակաւ՝ զայս ասէին .

յլ

Մի՛ երկիցուք՝ զանգիտելով,
ճղքարք ՚ի նորա՝ մահկանացուին.
Եւ ընդ քաջացն՝ արիութեան,
մի՛ խառնեսցուք՝ զերկիւղ վատին:
Անուն բարի՝ ժառանգեսցուք,
որ ընթանայ՝ յազգ երկրածին.
Անդրդուելի՝ կազմել զհոգին,
վասըն յուսոյ՝ երկնաւորին:
Մեզ աւրինակ՝ բարեաց ամեն,
ունիմք բազումք՝ ՚ի հանդիսին,
Յիս Ըզվըկայից՝ ըն բազմութիւն,
որ քան զթիւ՝ գերազանցին:
Որք յաղթեցին՝ չար իշխանին,
երեւելոյն՝ և անյայտին.
՚Ի մարդկանէ՝ այժըմ գովին,
և յաստուծոյ՝ փառաւորին.
՚Ի հանդերձեալ՝ ըն պըսակին,
ւ արեգական՝ նըման ծագին:
Փոքր ինչ էր վիշտ՝ նըն զոր կրեցին,
անբաւ բարիք՝ որ պարգեւին.
Զարչարեցան՝ ՚ի վայրկենին,
բայց ժառանգեն՝ զյաւիտենին:
Նըմանեսցուք՝ սուրբ վըկայիցն,
որ քառասունք՝ վերաձայնին.

Որք միաբան՝ ընթանային ;
յաղթող դրօշան՝ յասպարիսին :
Մի՛ նըմանել՝ թո՛յլ և վատին ;
զոր բազմանի՝ քըն կորուսին .
Այլ պընդակաց՝ըն տեսողին ,
իմաստախոհ՝ բանտապետին :
Հանդիսադիր՝ մերոյ մարտին ,
չէ՛ ՚ի ցեղից՝ հողեղինին .
Նա ո՛չ եղաք՝ զյոյս մեր ՚ի մարդ ,
մահկանացու՝ և երկրային :
Այլ զաւրագլուխ՝ըն հրեշտակաց ,
որ է յաթոռ՝ քերովբէին .
Նա՛ յարդարիչ՝ պատերազմին ,
և պարգևիչ՝ յաղթանակին :
Առ որ ունիմք՝ անքակտելի ,
զհաւատ և զյոյս՝ առ սիրելին .
Յորմէ կըրկին՝ մեզ պարգևի ,
թագ և պըսակ՝ բրաբիոնին :
Ով թէ յաղթեմք՝ և պըսակիմք ,
ւանուն բարեաց՝ մեզ քարոզին .
Եւ թէ մարմնով՝ յաղթահարիմք ,
լուսով հոգիք՝ մեր փայլեսցին .
Ընդ արդարոց՝ըն դասեսցուք ,
յարքայութեան՝ հաւըրըն վերին ,

Յանդրաւական՝ հարսնարանին,
զոր խոստացեալ՝ է յաղթողին :
ճկ Օ՜հ թէ աստուստ՝ տարագրեսցուք,
որ հայրենեաց՝ կոչէ գետին
Որ թէ պայծառ՝ յերեւելիս,
և վայելուչ՝ աչաց բերին : -
Այլ փոխանակ՝ անցաւորիս,
ժառանգեսցուք՝ զանանց բարին.
Ի փափկութեան՝ լուսոյ դրախտին,
յորմէ անկաւ՝ մարդն առաջին ;
Յանմահութեան՝ անախտ վայրին,
՚ի սեփհական՝ մեր հայրենին :
Եւ փոխանակ՝ այս քաղաքի,
որ է շինուած՝ սա մարդկային,
Ունիմք շինուած՝ մեք յաստուծոյ,
անձեռագործ՝ և երկնային.
Որոյ հիման՝ Ճարտարապետ,
աջ արարչին՝ է անեղին.
Այն որ կամար՝ կապեաց զերկին
կացոյց ՚ի նմա՝ զդասըս վերին.
Ա՛յն որ զերկիր՝ ըս հաստատեաց
և զօրս ՚ի սմա՝ մինչ ոչ գոյին :
ճհ Արդ մեք ՚ի նա՝ հաստատեցաք,
զյոյս և զհաւատ՝ և զերկուսին.

Զի թէ կամի՝ և կեցուսցէ,
փառք և պատիւ՝ տացուք նմին ·
Ապա թէ ոչ՝ զայս ախորժէ,
այլ տայ ՚ի ձեռս՝ անաւրէնին,
Յայս առաւել՝ մեք գոհասցուք,
զի տնաւրինէ՝ մեզ ըզքարին :
Որպէս ըզհայր՝ գթած խըրատէ,
վասըն մեղաց՝ մեր որ լինին ·
Բայց և դարձեալ՝ մըխիթարէ,
որպէս ընութիւն՝ է այս նորին :
Եւ ըզտըղայս՝ բաբելոնին,
մատնէ զաւրաց՝ քըրիստոնէին .
Կալով զոտից՝ մանկանց նորին,
և հարկանել՝ պինդ ըզքարին ·
Որ քակեցէք՝ այժմ ասացին,
և մինչ ՚ի հիմ՝ըն հասուցին,
Քանդեցին՝ աւերեցին,
և ՚ի՞ հիմանց՝ տապալեցին .
Զերդ վաղափուշն՝ աշտարակին, յձ
զոր շինեցին՝ դարձեալ նոքին,
Եւ կամ դըժոխքն՝ անդընդային,
զոր աւերեաց՝ աջ հըզաւրին :
Արդ նոքա զայս՝ և այսպիսիս,
միշտ առ միմեան՝ըս գոչէին ·

Իբր ատամունք՝ըն վարազին ,
բանիւ զիրեար՝ըս սըրէին ·
Քաջալերէր՝ հայրըն զորդին ,
ւորդիքն ’ի մարտ՝ պատրաստէին .
Միշտ հանապազ՝ քարոզէին ,
հրապարակաւ՝ և առ տընին :
Այնդ ո՛չ իշխան՝ էր պատուական ,
և ո՛չ կըրտսեր՝ ’ի տեղ վերջին ,
Այլ միաբան՝ և հաւասար ,
միախորհուրդ՝ ամենեքին ·
Եպիսկոպոսք՝ և քահանայք ,
իւրաքանչիւր՝ դասք յիւր ցեղին ·
Անդըրդուելի՝ կա՛լ ’ի մարտին ,
արիաբար՝ ընդ դէմ չարին :
յՂ · Մի՛ երկընչել՝ ’ի սրոյ նոցին ,
որ սպանանէ՝ միայն զմարմին .
Այլ յա՛յնմանէ՝ զարհուրեսցուք ,
որ գեհենին՝ տայ զերկոսին :
Միայն ըզնա՝ մեք սիրեսցո՛ւք ,
որ պըսակէ՝ զիւր սիրելին ·
Համբերութեամբ՝ ստասցո՛ւք զոգին ,
վա՛րձս ընկալցուք՝ զանպատմելին :

Արդ երբեւ զա՛յս՝ բարբառէին ,
և քաջալերս՝ միմեանց տային ·
Ահա հասցե՛ն՝ մեզ յաւգնութիւն ,
քաջ և արի՝ զաւրքն վերին . ...
Եւ 'ի թիկու՝նս հայէին ,
ընդ ճանապարհ՝սն դիտէին ,
'Ի գիշերի՝ և 'ի տունջեան ,
միշտ զալստեանն՝ ակն ունէին ։
Թէպէտ և ո՛չ՝ ժամանէին ;
որոց նոքայն՝ սպասէին ·
Քանզի յամեալ՝ յապաղեցին ,
որ ընդ հանուր՝ կողմանս էին ,
Գալ յաւգնութիւն՝ իմոյ կամսին , Ն
երկրպագուք՝ սրբոյ խաչին :
Վասն այնորիկ՝ յո՛յժ փութային ,
կողմանք դասուց՝ հակառակին .
Զի գործ ծածուկ՝ մեքենային ,
փո՛յթ և արագ՝ վճարեսցին :
Քանզի գիտէր՝ չա՛րն 'ի յինքեան ,
ո՛չ դիմամարտ՝ լինել նոցին .
Այլ թէ կանխեալ՝ ժամանէին ,
յանզերծ տեղիս՝ն փախչէին:
Բայց զի մեղաց՝ն բազմութիւն ,
որ միշտ առ իս՝ յաճախէին ,

Զայն որ բարբեաց՝ մասունքն էին ,
զամենեսեան՝ խափանէին :
Իսկ ըզչարիս՝ մերձեցուցին ,
մինչև 'ի գլուխ՝ զայն հասուցին :
Զոր սատանաւր՝ սիրտ իմ ծըմլէ ;
ւերիկամունք՝ըս գալարին ·
Ցաւ հարկանէ՝ յորովայնիս ,
միտք և հոգիս՝ իմ այլայլին .
նժ Մինչ դեռ յիշեմ՝ զաւրն ահագին ,
և զառաւաւ՝տըն մըթագին ,
Զանլոյս ցերե՝կըն խաւարին ,
որ լուսացաւ՝ նըսեմ խորին :
Յորժամ ըզհու՝րըն սոդոմին ,
ներքուստ 'ի վէր՝ բորբոքէին ·
Ո՛չ 'ի վերուստ՝ անձրևածին ,
այլ 'ի ստորին՝ըս փորածին .
Յայնժամ պարիսպ՝ ամրականին ,
վերուստ 'ի վայր՝ կործանէին ,
Եւ 'ի հիմանց՝ տապալէին ,
մուտ թըշնամեաց՝ըն գործէին :
Այլ քաջ-արիքն՝ ո՛չ կասէին ,
ւո՛չ 'ի փախուստ՝ ինչ դառնային .
Բայց առ միմեան՝ըս ձայն տային ,
քաջալերեալ՝ յորդորէին .

Արեւաբար՝ հաստատէին ,
զինուք յանկած՝ըն պարըսպին ·
Դիմել 'ի մահ՝ խրախուսէին ,
ոչ զանգիտել՝ 'ի սրոյ նոցին :
Այլ որպէս հաւտ՝ հովուապետին , Նի
յաղն երկնային՝ գըրոհ տային ·
Քահանայք՝ եփուտաւորք ,
սուսերաւոր՝ըք լինէին ·
Եպիսկոպոսք՝ըն պատուականք ,
'ի ձեռս առեալ՝ զնըշան խաչին ,
Հո՛պա եղբար՝ըք սիրելիք ,
մի՛ զարհուրիք՝ առձայնէին .
Օ՛ մահ ընտրեցէք՝ դուք քաջութեամբ ,
որ քան ըզկեանս՝ է գովելին ·
Ահա հասեալ՝ է մարտադիրն ,
և յաղթանակն՝ է 'ի ձեռին ·
Եւ պըսակէ՝ զքաջն և զարին ,
որք յայսմ աւուր՝ մեռանիցին :
Իսկ չարութեան՝ արբանեկին ,
զդասըն վառեալ՝ զաւրականին ,
Հրատարակէր՝ 'ի լուր նոցին ,
արիանալ՝ յայնըմ մարտին :
Յորմէ պարգեւք՝ խոստանային ,
և մեծութիւն՝ յոյժ երկրային ·

նէ Նա և պատիժ՝ պատուհասին,
սպառնայր ածել՝ թոյլ և վատին:
Յայնժամ զինեալ՝ ըք լինէին,
զունդըք զաւրաց՝ անաստուածին,
Գազանաբար՝ յարձակէին,
մերձեալ 'ի մաւտ՝ըն պարըսպին:
Իսկ զաւրականքն՝ անյաղթելի,
որ անդանաւր՝ հասեալ կային,
Ընդ դիմամարտ՝ գոլով նոցին,
ըղհակառակ՝սըն վանէին,
Եւ որպէս փայտ՝ ինչ յանտառին,
յանաւրինաց՝ կոտորէին.
Մինչզի զահի՝ հարկանէին,
և յետս ընդդէմ՝ նահանջէին:
Բայց երանի՝ զանձնէ իմմէ,
թէ բանք իմ աստ՝ դադարէին.
Եւ ոչ յառաջ՝ այլ խաղային,
ճըմլեալ ըղսիրտ՝ըս լըսողին:
Աւաղ չէ աւգուտ՝ յայսցանէ ինձ,
բանիւ լըռել՝ զորս 'ի կարգին,
նխ Իբրու արդեամբըք՝ ընդ իս անցին,
չարիքս այս մեծ՝ ւանհընարին:
Քանզի յորժամ՝ ոչ կարացին,
յաղթել քաջացն՝ որ անդ կային.

Յայնժամ վերագն՝ անդրնդային,
կոչեաց զռամիկ՝ զաւրականին .
՚Ի սուր յաւար՝ ու ՚ի գերութիւն,
ասաց առնել՝ զամենեսին :
Եւ զայն լուեալ՝ արաբացին,
անթիւ զաւրաց՝ բարբարոսին,
Իբրև գեռանդ՝ պըտուտկէին,
շրջան առեալ՝ շուրջ քաղաքին
Օէռամամբ յեռեալ՝ տագնապէին,
մի՛ առ միով՝ արշաւէին ·
Փողս և քոսեր՝ըս գոչէին՝,
իբրև յամպոց՝ որոտային ·
Ձայնս ահագին՝ըս հընչէին,
մինչ զի զերկիր՝ դըղըրդէին .
Որ վատասիրտ՝քըն վախէին,
քաջք և արիք՝ խիզախէին ·
Ոմանք ՚ի մահ՝ըն դիմէին, Նծ
ու այլք ՚ի յահէն՝ մեռանէին :
Այլ զի նուազ՝ ժողովէին,
ու ո՛չ բաւական՝ըս պարըսպին,
Եւ այն դատեալ՝ վաստակէին,
՚ի յանդադար՝ պատերազմին ·
Քանզի տեւեալ՝ ժուժկալեցին,
երբ ամսաւրեայ՝ զոլով մարտին :

... Վասն մյսորիկ՝ տեղ ինչ մասին,
՚ի պահպանաց՝ թափուր գրտին.
Յորում եղեալ՝ բարձրանային,
սակաւք ոմանք՝ յաշտարակին:
Իսկ ժողովուրդ՝ըք քաղաքին,
զայն ինչ տեսեալ՝ զարհուրէին.
Ձայնըս գուժի՝ արկանէին,
և ՚ի փախուստ՝ըն դառնային:
Նա ապա զի՞նչ՝ կամ ո՛րպիսի,
անդ տեսութիւն՝ դըժուարելի:
Քանզի խուժան՝ անաւրինին,
իբր ըզփախուստն՝ըն զայն տեսին,
նկ Սուսերամերկ՝ըք լինէին,
մէջ քաղաքին՝ յարձակէին:
Եւ ժողովոց՝ըն բազմութիւն,
մի ըզ միոյ՝ հետ կասէին.
Որք առաջի՝ ընթանային,
մինչև ՚ի դըռուն՝ըս դըղեկին:
Իսկ մարզադէմ՝քըն գազանաց,
ըզ սայրասուր՝ըն քամէին,
Եւ որպէս գայլք՝ ՚ի հաւտ գառանց,
՚ի մէջ նոցունց՝ անկանէին.
Առ հասարակ՝ կոտորէին,
արեան վըտակ՝ըք հոսէին:"

Օ՛ երիտասարդս՝ և ըզ մանկտին,
անխնայապէս՝ խողխողէին :
Յալիս ծերոցն՝ ո՛չ գըթային,
և ո՛չ ՚ի հասակն՝ըն տըղային ·
Ո՛չ ՚ի պատիւ՝ քահանային,
ո՛չ յաշտիճան՝ հայրապետին ·
Մինչ զի արեան՝ցըն ճապաղին,
ծերոցն ալիք՝ ներկանէին :
Եւ քահանայք՝ըն խորհըրդին, նհ
՚ի սուրբ արեան՝ կենարարին,
Օ՛ արիւնս իւրեանց՝ յայն խառնէին,
և ընդ նոսին՝ թաթաւէին ;
Քանզի արեանն՝ էր ծարաւի,
և արբեցաւ՝ սուրըն նորին ·
Առիւծ գոչեաց՝ ՚ի յանտառին,
և գիշախանձ՝ արջն ՚ի բային ;
Բայց ըզհանդէպն՝ ողորմագին,
որ ձայնագոյն՝ է լըսողին,
Չէ՛ բաւական՝ բան ասողին,
պատմել զաղէտ՝ըն սաստկագին :
Քանզի յորժամ՝ գայլքըն մըտին,
և շունքըն լըրբք՝ պաշարեցին,
Օ՛ հաւտ ոչխարաց՝ըն ցըրուեցին,
զանմեղ գառինս՝ պատառեցին :

Յայնմ. երկիւղէ՝ զարհուրէին,
բարձր 'ի դըղեակ՝ըն դիմէին:
Իսկ չարութեան՝ արբանեկին,
որ պահապան՝ էր կըլայլին,
նճ Ըզըրունս ընդդէմ՝ եդեալ նոցին;
ո՛չ թողացոյց՝ըզմուտ բերդին:
Եւ բազմութիւն՝ փախըստէին,
յահէ սըրոյն՝ խուսափէին.
Ամենեքեան՝ ա՛նդ փութային;
ի՛բր յապաւէն՝ անկանէին.
Մի ըզմիով՝ անցանէին,
առ 'ի ձեպոյն՝ տագնապէին:
Եւ զի փակեալ՝ մուտն առաջին,
և թըշնամեաց՝ սուրըն վերջին,
Յայնժամ առ դուռ՝սըն կուտէին,
իբրև ըպշեղջս՝ անհընարին.
Կամ յաւրինակ՝ մայրեաց փայտին,
միմեանց վերայ՝ դիզանէին.
Ա՛րք և կանայք՝ ծերք և տըղայք,
մանկունք ւամեն՝ չափ հասակին:
Դըստերքն 'ի մարց՝ լային դըրկին,
և ընդ լալոյն՝ նուաղէին.
Մարքն ըզտըղայսն՝ընդ գըրկէին,
ւ 'ի միասին՝ մեռանէին:

Հարքն ընդ որդւոց՝ տառապէին , նղ
 Թէ փրկութեան՝ հասանիցեն .
Որդիքն ընդ հարց՝ըն ջանային ,
 զի 'ի յանդորր՝ ելանիցեն :
Այլ զի չէր ոք՝ նըպաստ նոցին ,
 ոչ ձեռընտու՝ 'ի յայն վայրին .
Միայն յերկինս՝ ամբառնային ,
 զաչըս մըռայց՝ կողկողագին :
Եւ զի խաւսել՝ ոչ կարէին ,
 յոգոց հանել՝ըն հեղձնուլին .
Եղբայր եղբաւր՝ ոչ աւգնէին ,
 և ոչ 'ի քոր՝ըն գըթային :
Թէ և կարի՝ յոյժ սիրէին ,
 սաղէկոտոր՝ իսկ լինէին .
Բայց փրկութեան՝ ձեռն ոչ տային ,
 զի և շարժել՝ ոչ կարէին :
Իւրաքանչիւր՝ յիւրում տեղւոջ ,
 ուր պատահեացն՝ անկանէին .
Եւ 'ի շընչոյն՝ նուազութեանց ,
 հեղձամըղձուկ՝ անդ լինէին :
Իսկ փախըստեայքն՝ ըշտապէին , Շ
 յահէ սըրոյն՝ զարհուրագին .
Եւ յանկելոց՝ դիակուտին ,
 կէսքն ընդ ոտիւք՝ ընթանային .

Որպէս ՚ի գետ՝ կամ ՚ի ծովն,
վերայ գըլլոց՝ըն լողային :
Բայց այլազգեաց՝ըն բազմութիւն ,
որ սուսերաւքն՝ ՚ի հետ գային ,
Իբրև գազան՝ըս վայրենիս ,
՚ի մէջ հաւտից՝ անկանէին .
Իւրաքանչիւր՝ ոք ըստ մըտին ,
առ յընտրութիւն՝ պարապէին :
Քանզի զոման՝ըս զերէին ,
որ գեղեցիկ՝ դիմաւքն էին ,
Աւ յուսաերաց՝ և դըստերաց ,
ընդ որ ինքեան՝քըն հաճէին .
Իսկ ըզ լըցեալ՝սըն հասակաւ ,
զայն չարաչար՝ խողխողէին :
Եւ զխեղդելոց՝ դիակուտին ,
մարմինսն արտաք՝ըս քարշէին .
շժ Օրըս զըննէին՝ կողոպտէին ,
մերկ խայտառակ՝ զայն թողուին :
Ո՛չ պատանաւք՝ զոք պատէին ,
ո՛չ վերակուս՝ արկանէին .
Աւրինաւոր՝ ո՛չ թաղէին ,
և ո՛չ կոծովք՝ յուղարկէին :
Անդ ո՛չ գոյր երգ՝ քահանայից ,
և ո՛չ հընչումն՝ աստուածային .

Ո՛չ պաշտանեայք՝ սաղմոսէին,
ո՛չ սարկաւագք՝ ընթեռնուին:
Թէպէտ յերկինս՝ հոգիքն ելին,
և յաստուծոյ՝ են 'ի ձեռին.
Որոց անուանք՝ըն դրոշմէին,
'ի դըպրութեան՝ կենաց գըրին.
Սակայն մարմինքն՝ անպատուէին
զի յապաժոյժ՝ թաւալէին:
Զորս ընդ քարին՝ըն հոսէին,
իբրև ըզգէշ՝ անասնային.
'Ի գազանաց՝ գիշատէին,
և կերակուր՝ շանց լինէին:
Զորմէ պատգամք՝ մարգարէին, շէ
յառաջագոյն՝ գուշակեցին.
Յերուսաղէմ՝ խաւսեալ բանին,
որք և առ իս՝ կատարէին.
Զարիւն սրբոցն՝ յերկրի հեղին,
որպէս հոսանք՝ ջուրց վըտակին.
Ըզ քահանայն՝ և զժողովուրդն,
առ հասարակ՝ խողխողէին:
Չորից ազգաց՝ քրիստոնէից,
գըլուխք հաւտից՝ որ՛ աստ կային.
Դաղմատեանըն՝ և Թորգոմին,
յունականըն՝ և ասորին.

Առ հասարակ՝ զանձինս եղին,
մինչև 'ի մահ՝ զուն գործեցին,
Քա՛ջ և արի՝ հաւատապետին,
գործովք բարեաց՝ նըմանեցին:
Ո՛չ վարձկանաց՝ նըման փախեան,
'ի տեսլենէ՝ չար գազանին.
Եւ ո՛չ զհաւ՝ որն մատնեցին,
և կամ զանձինս՝ ապրեցուցին.
ԺԷ Այլ քաջապէս՝ հարկանէին,
ընդդէմ գայլոյն՝ պատառողին:
Մինչ զի 'ի նմին՝ պատերազմին,
արիացեալ՝ 'ի հանդիսին,
Հռովմայեցւոց՝ հաւատապետին,
զանձն իւր 'ի մահ՝ ետ ընդ հաւտին.
Եհեղ զարիւն՝ իւր ընդ նոսին,
նըման յուղա՝ մակաբէին.
Եղէազարն՝ այն առաջին,
որ քահանայն՝ էր ըստուերին:
Բարեբարոյն՝ ըստ զոլեստին,
և ծերունին՝ ըստ հասակին:
Նա և զհայոց՝ ազգաց ցեղին,
եպիսկոպոս՝ ընտրեալ նոցին.
Թէպէտ մահու՝ ոչ մատնէին,
ըստ խընամոց՝ բարերարին.

Օ՜ն որ պահեաց ՝ ՚ի մէջ կուտին ,
որպէս զյովնան ՚ի փոր կիտին .
Սակայն յոքունց ՝ ՚ի հանդիսին ,
յաղթող գտաւ ՝ յասպարիսին .
Անձամբ տուեալ ՝ զանձն իւր ՚ի մահ , չե
իբր յաւերժնակ ՝ հաւատապետին :
Բայց զի հնար ՝ ոչ լինիցին ,
զոր սատանաւր ՝ կատարեցին ,
Մի ըստ միոյ ՝ գրել բանիւ ,
չիւրաքանչիւր ՝ գոլեստ անձին :
Օ՜ի այս անկար ՝ շարագրողին ,
և անհնար ՝ բանաւորին .
Ո՛չ թէ տկար ՝ միայն անձին ,
և անտեղեակ ՝ քերեալ տաւին ,
Այլ և նոցունց ՝ ներ արհեստին ;
որ պանծալիք ՝ գոլով սովին :

Բայց մեք ՚ի կարգ ՝ անդր առաջին ,
դարձեալ սկըսցուք ՝ սատ վերըստին .
Մինչև յանկեալ ՝ վախճանեսցի ,
պատմեալ աղէտս ՝ ողորմագին :
Քանզի իբրև ՝ շունըք հասին ,
և ցուլըք գէրք ՝ պաշարեցին ,

Անձեղ զառանց՝ 'ի հետ մըտին,
խեղդմամբ և սրով՝ վախճանէին:
շծ Որք յայնմանէ՝ զերծանէին,
սակաւք 'ի դղեակն՝ ամրանային.
Յոր հուպ եկեալ՝ բըռնաւորին,
զայս ասելով՝ բան առ նոսին.
Իմո՞ւմ թէ ոչ՝ լըսէք բանին,
և հնազանդեալ՝ տայք 'ի ձեռին,
Լինիք և դուք՝ նըման սոցին,
անկեալըք գէշ՝ գազանային:
Բայց նոքա ո՛չ՝ զանգիտէին,
և տալ 'ի յանձն՝ ո՛չ առնուին,
Այլ քաջապէս՝ յո՛յժ պընդէին,
արիաբար՝ հաստատէին:
Սակայն զի ո՛չ՝ յառաջագո՛յն,
անդ կերակուրք համբարեցին,
Եւ ո՛չ ըղջուրսն՝ որ 'ի ներքուստ,
վերաբերեալ՝ պատրաստէին:
Նաև զաւրաց՝ քրիստոնէին,
որք ժողովեալք՝ 'ի միասին,
Չարմա՛ր տեղեակ՝ ոք ըզնոսին,
թէ ահա մերձ՝ գա՛ն և հըպին:
շկ Վասն այսորիկ՝ ո՛չ կարացին,
տեւել յերկար՝ ընդդէմ չարին,

Այլ յետ աւուրց՝ ինչ պայմանին,
տուեալ արտաքս՝ ելանէին:
Իսկ դիւաբնակ՝ նենգաւորին,
և խորամանկ՝ չար խաբողին,
Զուխտըն սրտեալ՝ զոր եդ նոսին,
որպէս բնութիւն՝ էր այս նորին:
Ընտրէր ըզդասս՝ զաւրականին,
յորոց ունէր՝ խոց 'ի սրտին.
Տայր նըշաւակ՝ կանգնեալ յոտին,
նետիւք խոցէր՝ իւրով ձեռին:
Զոր յաղթութիւն՝ յապագային,
մեծ վարկանէր՝ իւրոյ անձին.
Նա և վարձուց՝ փոխարինին,
ըստ ժանտագործ՝ աւրինադրին:
Զինքըն կարծէր՝ ողորմելին,
վըրէժխընդիր՝ երկնաւորին.
Որում նուէր՝ աստուածային,
մատուցանէր՝ զարիւն նոցին.
Որպէս և բան՝ըն տէրունին, 25
յառաջագոյն՝ գուշակեցին:
Արդ իբրև զայս՝ կատարեցին,
զորս 'ի շատէն՝ փոքր ասացին,
Ըզգերելոցն՝ որ գերեցին,
և զորս արեամբ՝ սրով ըսպանին.

Զքինչս և ըզգոյս՝ կապուտէին ;
զհարց և զհաւուց՝ զորս պահէին ·
Զոսկիակուռ՝ զարդ կանացին ,
և զպատուական՝ հանդերձանին ·
Զարծաթեղէն՝ զոսկեղէնին ,
զանաւթ սրբոյ՝ պատարագին ·
Զունակ բուրման՝ անոյշ խնկին ,
և զհընչեցող՝ քըշոցանին ·
Ըզ վարագոյր՝ սըն խորանին ,
և զհանդերձան՝ըս սեղանին :
Զքահանայից՝ զարդ հանդիսին ,
զհայրապետաց՝ պատմուճանին ·
Ըզպատուական՝ նափորտանին ,
զեմիփորոն՝ սուրբ խորհրդին :
շձ Զոսկէնկար՝ տիպն ուրարին ,
այն որ զուսովք՝ըն պատէին ·
Զականակապ՝ քառակուսին ,
որ էր նըման՝ սուրբ վակասին ·
Զբազմագունեան՝ գործ հրաշալին ,
այն որ ՚ի քղանց՝ըս հանդերձին ·
Եւ զայլըն ամեն՝ որ ըստ կարգին ,
որոց ողբումն՝ է յիշելին :
Որովք ՚ի տաւնըս տէրունին ;
վայելչապէս՝ զարդարէին ·

Իբրև փեսայ՝ յառագաստին,
կամ որպէս հարսն՝ 'ի տաճարին :
Քահանայք՝ սարկաւագունք,
կարգ ըստ կարգի՝ պար առնուին ,
Եւ հայրապետն՝ այն 'ի միջի ,
որպէս գլուխ՝ բոլոր հաւտին ,
Շրջան առեալ՝ յեկեղեցին ;
մեղմաւրինակ՝ անդ ճեմէին :
Իսկ ժողովոց՝ըն բազմութիւն ,
արք և կանայք՝ որ անդ կային .
Ըզհետ հետոց՝ ընթանային , շը.
որպէս և հաւտն՝ ըզկնի հովուին .
'Ի մի բերան՝ փառաւորէին ,
զերգս 'ի բարձունս՝ առաքէին ;
Ընդ անմարմնո՝ցըն սրովբէից ,
զերեք սըրբեան՝ըն հընչէին ,
Զերրորդութիւն՝ըն գովէին ,
զմի տէրութիւն՝ դաւանէին .
Արդ փոխանակ՝ այսր ամենի ,
դուք լուարուք՝ զինչ լինիցի .
Կամ դառնաբեր՝ պըտուղ չարին ,
զո՞րս ընդ որոց՝ փոխարկեցին :
Զի հեթանոսքն՝ իբրև մըտին ,
և զիս արեամբ՝ գետով լըցին .

Օ՛ իմ գեղեցիկ՝ ծընեալ զորդիսն ,
ապա ՚ի գըրկիս՝ խողխողեցին :
Յայնժամ պըղծեալ՝ զարշապարաւ ,
ըզսըրբութիւնս՝ իմ կոխեցին ,
Ըզ սուրբ տաճար՝ըն պըղծեցին ,
և ըզ սեղանս՝ կործանեցին :
Եւ զտէրունեան՝ նըշան խաչին ,
ոտից կոխան՝ զայն առնէին ·
Եւ ըզպատկերս՝ աստուածային ,
մարմնացելոյ՝ հաւըրըն բանին ,
Եւ զսըրբուհւոյ՝ ա̃ծածնին ,
և զայլ սըրբոցն՝ որ ըստ կարգին ·
Կոխէին՝ և անարգէին ,
հայհոյութեան՝ բան ասէին :
Իսկ առաջնորդք՝ չարեաց նոցին ,
որոց մամուլս՝ անուանէին ,
՚Ի բարձրութիւնս՝ ելանէին ,
ուր ըզ զանգակ՝սըն հընչէին ·
Զայնի՛ մեծաւ՝ անդ գոչէին ,
աղաղակաւ՝ զա՛յս ասէին ·
Թէ այսաւր քեզ՝ մեծ աւետիք ,
մահմէտ պատգամըդ՝ երկնաւորին ·
Դարձեալ առաք՝ զոր կորուսաք ,
զքո սեփհական՝ զտուն և զտեղին ·

Յա՛յս մոլորեալ՝ ժողովրդոց,
երկրպագօղաց՝ անշունչ քարին
Զորոց արեամբ՝ լցաք զերկիր,
ըստ հրամանի՝ քում զուրանին :
Ահա և քե՛զ՝ ձայն աւետեաց,
մեծըդ մաքքա՛յ՝ տուն մահմէտին ․
Յորում էյոյսն՝ 'ի սեւ քարին,
և հետեւում՝ըն մի ոտին :
Զի այժմ առ քեզ՝ փափոխեսցուք,
զերկրպագուսն՝ արեւելին ,
Ըզմոլորեալսն՝ զհետ խաչին,
և զպաշտաւնեայ՝սըն յիսուսին :
Զա՛յս ասելով՝ խրախճանային,
երգս և խընճոյս՝ յաւրինէին ․
Ծա՛փըս ծափի՝ հարկանէին,
ոտիւք վազեալ՝ կաքաւէին :
Այլք 'ի շարին՝ արբանեկաց,
որոց զազիքն՝ անուանէին,
Իբրև ըզշուն՝ըս կատաղիս,
յորսոց վերայ՝ յարձակէին ․
Զարիւնս առեալ՝ զըսպանելոցն,
զանձինս իւրեանց՝ աւծանէին ․
Եւ զորովայն՝սըն հերձէին,
զլեարդսն հանեալ՝ խածանէին ․

Եւ ըզգըլուխ՝ սըն քերթէին ,
ու՚ի խորասան՝ զայն տանէին ,
Զի ՚ի նոցունց՝ վարձս ընկալցին ·
ընդ սպանելոց՝ըն համարին :
Իսկ անաւրէն՝ պինդ կիշապին ,
և չարաթոյն՝ բըռնաւորին ·
Ա՛յն որ նըման՝ գոլով նեռին ,
եղջերաւմբարձ՝ դէմ արարչին ,
Արհամարհեաց՝ զյարկ տաճարին ,
զաստուածընկալըն՝ և զհրաշալըն ·
Զ՚անուանակիր՝ըն յովհաննու ,
ըզ մըկըրտիչ՝ մարգարէին ·
Կամ զաւետեաց՝ քարոզ բանին ,
երբ համանուն՝ գոլ երկոքին :
Եմուտ անդ գա՛րշն՝ և պըղծալըն ,
արիւնահեղըն՝ և նենգով լըն ·
Հանդերձ զաւրաւքն՝ որ ընդ նըմին ·
պաշտաւնէիւ՝քըն մահմէտին :
Եւ ՚ի սեղանն՝ աստուածային ,
յոր միշտ զենոյր՝ ա̃ծորդին ,
Հա՛րճըս նըստոյց՝ երգել ՚ի նմին ,
և զինարբուս՝ ըստ հերովդին :
Ա՛նդ ուր հրեշտակ՝քըն հընչէին ,
և սերովբէք՝ սաւառնէին ,

Յոր քերովբէքն՝ ակումբ կային,
և պետութիւնք՝ըն սարսէին.
Յորժամ երկնից՝ թագաւորին,
զայլուստ լինէր՝ յեկեղեցին.
Եւ անարատ՝ սուրբ զաւինն,
հեղոյր ա[illegible]ւնն՝ 'ի սեղանին.
'Ի հաշտութիւն՝ հաւրըն վերին;
և 'ի քաւութիւն՝ մեղաւորին:
Բայց ո՛չ միայն՝ անդ առնէին,
զանարգութիւնսն՝ որ ասացին;
Այլ յամենայն՝ խորանս սրբոց,
որք աստանաւր՝ շինեալ կային:
Յիւրաքանչիւրս՝ մըտանէին,
ըղսըրբութիւն՝սըն պըղծէին.
Գո՛րծ գարշութեան՝ անդ գործէին, ուխ
զոր ուսուցեալ՝ էր մահմետին.
Զոր և խաւսելն՝ է աղտեղի,
լըսելըն գա՛րշ՝ սըրբասէրի:
Զոմանս ուղտոց՝ տուն առնէին,
և զայլս իշոց՝ և երիվարին.
Յոմանս ինքեանք՝ բընակէին,
որ են վատթար՝ քան զանբանին:
Ա՛րդ երբև զայս՝ կատարեցին,
ըստ թոյլ տալոյ՝ բարերարին.

,,, Օ որ համառաւտ՝ և ծայրաքաղ,
փո՛քր ինչ ցուցաք՝ զպղէտս իրին:
Յայնժամ զգերեալ՝սըն բաշխէին,
մի առ միոյ՝ պարգևս տային,
'ի հեռաւորսն՝ արձակէին,
զգեղեցկատիպսն՝ որ ը[illegible]րէին
Բաբելացւոց՝ թագաւորին,
և 'ի խորասան՝ մեծ սուլտանին,
Սնոտի՛ մոլար՝ խալիփային,
կո՛յր և կուրաց՝ առաջնորդին:
ոծ Որ է յաթոռ՝ըն մահմէտին,
սո՛ւտ մարգարէ՝ խաբեբային.
Խաւարելոցն՝ աւրինադրին,
չարեա՛ց մեղաց՝ ուսուցողին:
Ա՛յն որ գործէ՝ զաղտեղութիւն,
զանասնելըն՝ մարդոյ լեզուին.
Ուսուցանէ՝ իւր ժողովըն,
գործել ըզնոյն՝ ըզպըղծալըն:
Եւ քաւութիւն՝ մեղաց նոցին,
աւրինադրէ՝ ըզ գըզուելըն,
Ողողանել՝ ջըրով գետին,
մաքրել միայն զերեւելըն.
Որով և կէտք՝ որ 'ի ծովըն,
առաւելուն՝ քան ըզնոսին. "

Իսկ ըղձողոյն՝ վայելչութիւն,
մեղաւք թաղեն՝ միշտ 'ի տըղմին:
Արդ այսպիսոյս՝ յուր աւետեաց,
զըմոյլ հընչէր՝ ականջս նորին,
Եւ աւետիք՝ եղ խընդալից,
ահա զ[illegible]տաւնք՝ բարձի խաչին.
Եւ ըղքաղաքս՝ ամուր նոցին, ոկ
տապալեցի՝ հիմն յարեւին:
Բայց այս ըսկիզբն՝ իմոյ մարտին,
որ վասըն քոյդ՝ է հաւատին.
Եւ ըռասուլ՝ քոյոյ նախնոյն,
պատգամաւոր՝ փըղամբարին:
Այլ դու յեշեա՝ զիս յուրբաթին,
'ի յաղաւթեն՝ 'ի մըսքըթին.
Զի ես գյեսայ՝ վաղվաղակի,
յերկըրէ բառնամ՝ իւրն ազգովին.
Եւ սատակեմ՝ զամենեսին,
որք դաւանեն՝ զա̄ծ որդին:

Արդ զայս գըրէր՝ անդր 'ի հեռին,
ւ ինքըն փըքայր՝ ոգւով չարին,
Խորոխտայր նըման՝ ըռափսակին,
խորհէր ջընջել՝ զազգս որ կային:

... Ո՛չ գիտելով՝ զայս յիմարին,
ո՛չ ըզմըտաւ՝ ածեալ կուրին.
Թէ ոչ ուժով՝ իւրոյ բազկին,
կամ զաւրութեամ[illegible]՝ իւր պիղծ կընոջ
ո՜հ Եղև գոռոհա՝ տանն[illegible] ներմին,
մատնել 'ի սուր՝ ու 'ի [illegible]ւթիւն.
Այլ իմ մեղա՝ցըն բազմութիւն,
և յաճախել՝ գործոց չարին,
Մատնեաց 'ի ձեռս՝ անաւրինին,
խիստ ւապըստամբ՝ բըռնաւորին:
Որպէս երբեմ՝ըն վաղաղոյն,
սոյն այս լինէք՝ իսրայէլին.
Պատւիրելով՝ տեառըն Նոցին,
'ի ձեռըն սուրբ՝ մարգարէին.
Թէ ախորժէք՝ և լըսէք ինձ,
դուք ժառանգէք՝ ըզբարութիւն.
Ապա թէ ոչ՝ լըսել կամիք,
զձեզ կերիցէ՝ սուր գերողին.
Դարձեա՛լ բանիւ՝ աստուածային,
խաւսի դաւիթ՝ 'ի սաղմոսին.
Եթէ թողցեն՝ որդիքըն քո,
զաւրէնս եղեալ՝ իմ հրամանին,
Գաւազանաւ՝ըս բարկութեան,
հարում ըզմեղսն՝ որ գործեցին:

Իբրև յառաջ՝ ժամանակին, ոձ
յերբայեցւոցն՝ առնէր ազգին,
Օ՜յն որ եհան՝ յեգիպտոսէ,
անցոյց ընդ մէջ՝ կարմիր ծովին.
Ը[illegible]մանանայն՝ յանապատին,
իջոյց յերկնից՝ նըման ձիւնին.
Որոց 'ի տուէ՝ ամպ հովանին,
և 'սիւն հըրոյ՝ լոյս գիշերին.
Եւ խոստանայր՝ տալով նոցին,
զորս աւետեաց՝ երկիր կոչին:
Բայց իբրև ո՛չ՝ նոքա կացին,
յաւրէնս եղեալ՝ պատուիրանին.
Այլ զարարիչն՝ իւրեանց թողին,
որթոյն գըլխոյ՝ երկիր պագին.
Ընդ մաղխամ՝ խառնակէին,
և պըղծութեամբ՝ զերկիր լցին.
Էարկ տապաստ՝ յանապատին,
երդուաւ 'ի յաջ՝ իւր կենդանին.
Ե՛թէ մըտցեն՝ անդր 'ի հանգիստ,
նոքա որ զխս՝ դառնացուցին:
Որք և յերկիր՝ըն պարգևաց, ոՂ
մի՛ յայնցանէ՝ անդ ո՛չ մըտին,
Այլ ջընջեցան՝ անդր 'ի վայրին,
ոսկերքն անկան՝ յանապատին:

Թողում ասել՝ զտապանակին,
զոր ՚ի հեղեայ՝ որդւոցն առին,
Վասըն չարեաց՝ գործոց նոցին,
զոր առ խորան՝ըն գործեցին:
Յորս երեսուն՝ հազար դասին,
այն աւր անկան՝ յիսրայէլին.
Նոյն և հեղեայ՝ քահանային,
պատուհասեալ՝ բեկմամբ ողին:
Հեբրայեցի՛ք՝ դարձեալ նոքին,
որ յակովբեան՝ որդիքն էին.
Յորժամ յերկիր՝ բղխիչ կաթին,
ըստ աւետեաց՝ հարցըն մըտին.
Եւ ստւարացեալ՝ գիրանային,
զուխտն առաջին՝ մոռանային:
Օ՛րս մարգարէք՝ըն խրատէին,
և զգալ չարեաց՝ բողոքէին.
Ձ Պատասխանիս՝ խիստ առնէին,
և ՚ի տաճա՝րըն պանծային:
Յայնժամ հոգին՝ աստուածային,
զա՛յս բարբառէր՝ ընդդէմ նոցին.
՚Ի սըրբութեանցս՝ իմ ըսկսանիմ,
ածել զաւերն՝ ՚ի տաճարին:
Յորս ՚ի հարկէ՝ շարժեալ բարին,
՚ի դառնութիւն՝ վասըն նոցին.

Է՛ած հանոյց՝ զքաղդէացին ,
մատնեաց ՚ի ձեռն՝ անաւրինին :
Օ երուսաղէմ՝ քաղաքն ընտրեալ ;
առին յաւար՝ և ՚ի գերութիւն ·
Եւ [illegible]՝ ըզհրաշալին ,
զայն որ շինեալ՝ սողոմոնին :
Ըզ կեփազեան՝ ոսկին առին ,
զկազմած զարդնին՝ կողոպտեցին
Եւ զժողովուրդ՚ըն սեփհական ,
գերի առեալ՝ խաղացուցին ·
՚Ի հետիոտըս տանէին ;
քաղց և ծարաւ՝ պանդըխտէին ·
՚Ի բաբելոնն՝ նըստեալ լային ; չժ
մինչ ըզսիոնն՝ անդ յիշէին :
Եւ այլ բազում՝ են որ պատմին ,
մեզ յաւրինակ՝ նախ քարոզին ·
Թէ չըխնայէ՝ յիւր սիրելին ,
՚ի ստունգանել՝ պատուիրանին ·
Այլ և խրատէ՝ նա սաստկագին ;
յոյժ առաւել՝ քան զատելին :
Որպէս և հայր՚ըն զիւր որդին ,
փութայ խրատել՝ ւո՛չ զաւտարին ·
Կամ ըստ երունեան՝ սուրբ առակին ,
յիւրաքանչիւր՚ըն ծառային :

Կամացըն տեառն՝ըն գիտողըն,
և արժանի՝ գործել տուժին.
Ըմպել ասէ՝ զան բազմազին,
քան զայն որ ոչ՝ գիտէր բնաւին։
Ուրեմն այս ինձ՝ պատահեցին,
ըստ իրաւանց՝ եկին հասին.
Քանզի լըցայ՝ գործովք չարին,
և չարարի՝ զկամըս նորին։

չէ Այլ հաւասար՝ ազգ մարդկային,
ամենեքեան՝ որ յիս կային.
Իւրաքանչիւր՝ յիւր հասակին,
յանդըգնաբար՝ մեղանչէին.
Բարեաց գործոց հեռանային,
և 'ի չարիս՝ըն հըպէին.
Ծերք և մանկունք՝ արք և կանայք;
յախտըս մեղաց՝ անկեալ կային։
Քահանայքըն՝ քարոզք բանին,
և սպասաւորք՝ սուրբ խորհրդին,
Անխտրաբար՝ վարուք կէին,
զոր չէ՛ ասել՝ պարտ գործէին.
Ապա 'ի սուրբ՝ըն սրբութեանց,
անմաքրապէս՝ մերձենային։
Եւ այսպիսի՝ գործովք չարեաց,
որովք 'ի նոյն՝ անգեղջ էին.

Զբաբելոնի՝ զետոցն իջուցեն,
զհուրն և զծըծում՝ բըն սոդոմին.
Զերկրի բերան՝ անձանց բացեն;
որպէս կորխայ՝ և դաղանին:
Այլ զի ոմանք՝ ընդդէմ բերին,
և աստանաւր՝ հակառակին.
Ասեն զխօրդ՝ իրաւացի,
այս է վըճիռ՝ դատաստանին.
Միթէ միայն՝ մեղան նոքին,
քան զազգս ամեն՝ քրիստոնէին.
Զի յայսքանեաց՝ բիւր քաղաքաց,
պատիժ նոքա՝ միայն կրեցին:
Կամ թէ արդար՝ արդեաւք էին,
յորոց ՚ի ձեռ՝ սըն մատնէին,
Զանգէ և խուրքն՝ առ հասարակ,
որ ըզսոսա՝ չարչարեցին:
Բայց լուիցէ՝ այժմ այնպիսին,
պատասխանիս՝ իւրում բանին.
Ո՛չ ՚ի յինէն՝ բան մարդկային,
այլ ՚ի տեառնէ՝ յոյժ գիտողին.
Որ վասն անկեալ՝ աշտարակին,
՚ի սելովամ՝ տասն և ութին.
Կամ ընդ զոհից՝ գալիլէին,
զարիւն խառնեալ՝ պիղատոսին:

չխ Մի՛թէ արդեւք՝ ասէ՞ էին ,
մեղաւք միայն՝ լցեալ՚ նոքին ·
Ասեմ թէ ոչ՝ ապաշխարէք ,
լինի՛ք և դուք՝ նըմաննոցին :
Արդ այս ՚ի խրատ՝ է մարդկային ,
հանուրց բոլոր՝ բարեպա՛շտին ·
Ո՛չ ՚ի հաւատ՝ըն ճըշմարիտ ,
ունել միայն՝ վըստահութիւն ,
Այլ և ըզգործս՝ արդարութեան ,
միաբանել՝ ընդ հաւատին ·
Քանզի մեռեալ՝ հաւատք ասին ,
որում և գործք՝ ո՛չ հետեւին :
Ապա թէ ոչ՝ յայս կըրթիցին ,
որ է աւրէնք՝ աստուածային ,
Իւրաքանչիւր՝ ոք առանձին ,
ա՛կնունիցին՝ պատուհասին ·
Կամ այս կենաւքս՝ որ ՚ի մարմին ,
կամ յանաչառ՝ մեծ ատենին :
Իսկ որ ՚ի ձեռ՝սըն մատնեսցին ,
հաւատացեալք՝ անհաւատին ,
չծ Մի՛ յայս տըրգէտ՝ըք լինիցին ,
աստուածական՝ դատաստանին ·
Քանզի որպէս՝ երկրաւորին ,
այս է հրահանգ՝ դատաւորին ,

Օ՛ք սուր ածել՝ մահապարտին ,
կամ պատուհաս՝ չարագործին ,
Ո՛չ հրամայէ՝ մեծ իշխանին ,
կամ սիրելի՝ բարեկամին .
Այլ անարժան՝ մարդոյ վերջին ,
և դառնագոյն՝ դիմաց դահճին :
Այնպէս և յայս՝ փընաւորինին ,
առ երկնաւոր՝ թագաւորին :
Որպէս տանջանքն՝ եգիպտոսին ,
չար հրեշտակաւք՝ լինել ասին .
Կամ կռապաշտ՝ բարբարոսաւք ,
զազգսըն տանջէր՝ զիսրայէլին :
Կամ առ՚ի խրատ՝ զարհուրագին ,
դիւաց մատնէ՝ զոմանց մարմին .
Եւ կամ բերում՝ըն կարկտին ,
և եղեման՝ խըստագունին :
Կամ անձրևաց՝ գալ անբաւին ,   չկ
կամ անխոնաւ՝ խիստ երաշտին .
Կամ բազմութեամբ՝ յոյժ մարախին ,
կամ դալուկին՝ և մժխնային .
Եւ կամ մըկամբ՝ զազըրագունին ,
՚ի յեւացումն՝ անդաստանին :

Սիրդ մի՛ պարծիր՝ ո՛վ անըզգամ,
ժա՛նտ և ժըպիրհ՝ չարեաւք փարթամ.
Թէ զաւրաւոր՝ քո՛յին ձեռամբ,
զխ՛ս հընձեցեր՝ դու տարաժամ.
Կամ մահմէտին՝ քո պա՛շտամամբ
առեր զամուրս՝ անյաղթական.
Եւ մի՛ կարծեր՝ ամբարտաւան,
ըզքեզ հըսկայ՝ և յաղթանդամ:
Քանզի նըման՝ ես դու մըկան,
որ սատակմամբ՝ պըղծէ ըզխան.
Կամ աղտեղի՝ կո՛յր խըլըրդան,
որ կայ յանդոյս՝ խաւար մըթան.
Որ ՚ի ծածուկ՝ ոչ յայտնական,
փորէ զգետին՝ըն քե՛զ նըման:
Կամ զե՛րդ թըրթուր՝ զազրաբերան,
թունաւք դեղէ՝ ըզբուրաստան.
Եւ կամ մարախ՝ յոյժ բազմազան,
զհիւթըն ծըծէ՝ զդալարական:
Որ մինչ հըրամանն՝ արարչական,
կամի զտանջել՝ըն նոքա զան.
Իսկ ՚ի նայել՝ըն քաղցր ակամբ,
դարձեա՛լ ջընջէ՝ զայն սատակմամբ.
Ըզմուկն ըզխլուր՝դըն միաքան,
ջըրով խեղդէ՝ խո՛ր հեղձական.

Իսկ ըզմարախ՝ըն յոքներամ,
ուտէ հալէ՝ տարմին բերան:
Այսպէս և դու՝ Թը՛շուառական,
մընայ շարեաց՝ քեզ 'ի վախճան.
Թէ ինձ եղեր՝ մահու դարան,
զմուր փորեցեր՝ կորըստական.
Ցաւաւք լըցեր՝ զիս տըխրական,
կենացս եղեր՝ իմ դաւաճան:
Որ զիմ որդայքս՝ վայելչական,
փաղաղեցեր՝ զերդ ըզգազան.
Եւ նըստուցեր՝ զիս 'ի մըթան,
իբր ըզմեռեալ՝ 'ի գերեզման:
Արդ լո՛ւր և դու՝ փըտեա՛լ գերան,
մերձ 'ի յանկում՝ըն կործանման.
Քանզի ահա՛՝ թուրն ազդական,
սուրըն սըրեալ՝ աստուածական.
Այն որ է բա՛ն՝ըն հայրական,
քա՛ն զերկսայրի՝ սուր հատական,
Պարանոցիդ՝ վերայ շողա՛ն,
ըմպել զարիւն՝ըդ մըրմըռան:
Որ ըզբաժակ՝ըն դառնահամ,
ինձ արբուցեր՝ զյիմարական.
Արդ ըզմըրուր՝ըն վերջնական;
արբցես և դու՝ ըզգըլըրական:

Որ տարապարտ՝ մարտեար ընդ իս ,
Չա՛ր հատուցեր՝ բարւոյն փոխան .
Ընկա՛լ և դու՝ վրէժուց տուգան ,
առցե՛ս ՚ի ծոց՝ ըզ եւթնական :
Առա՛կ լիցիս՝ յազգս ամենայն ,
տի՛պ ւաւրինակ՝ տոհմի մարդկան .
ՀԶ Որք տեսանենն՝ եղո՛ւկ քեզ տան ,
վա՛յ ՚ի վերայ՝ վայի կարդան :
Ա՛յս այր ասեն՝ ամբարտաւան ,
չարա՛ր զա̃ծ՝ իւր աւգնական .
Այլ յուսացաւ՝ յո՛յժ մարմնական ,
՚ի մեծութիւն՝ իւր նանրական :
Վասն այսորիկ՝ ա̃ծ իսպառ ,
կործանեսցէ՝ զքեզ յաւիտեան ,
Եւ խլեսցէ՝ զարմատըս քո ,
յերկրէ հանցէ՝ կենդանական :
Զո՛րք ամենայն՝ որք անիծան ,
խնկըղզբանէն՝ մինչ ՚ի վախճան ,
՚Ի վիշապէն՝ որ քեզ նըման ,
և ՚ի յորդւո՛ցն՝ այն կորըստեան .
Վերա՛յ գայցեն՝ քոյդ գագաթան ,
և զքեզ պատեն՝ որպէս պարան .
Եւ սատանայ՝ դէմ յանդիման ,
կացցէ յաջմէ՝ քեզ աւգնական :

Սէրդ եղիցես՝ դու հալածեալ,
որպէս փոշի՝ հողմով հոսեալ,
'Ի հրեշտակէ՝ տեառըն նեղեալ, Գ
իբրեւ ըղձեւս՝ անհետ եղեալ:
Եւ ճանապարհ՝ քո խաւարեալ,
յաջ և յահեակ՝ զքեզ պաշարեալ,
Արագապէս՝ փոյթ ժամանեալ,
քեզ որոգայթն՝ անգիտացեալ:
Ո'րսըն զոր ինձ՝ գաղտ թագուցեալ,
առցէ զոտիւք՝ըդ խորտակեալ,
'Ի գո՛ւբ խորին՝ ապականեալ,
իջցես դու ան՝դըր կորուսեալ·
Իբր ըղձաղան՝ գիտին կըլեալ,
կորխ ւաբիրոն՝ յերկրէ ծածկեալ·
Քանզի քեզ այն՝ բաժին հասեալ,
աբինահէմգդ՝ նենգով լըցեալ:
Որով արեւ՝ըդ պակասեալ,
լերցիս տանեաց՝ խոտ ցամաքեալ·
Եւ ժամանակ՝ կենացդ հատեալ,
յորում է յոյս՝ քո հաստատեալ:
Ընդ քեզ և ազգ՝ըդ կորուսեալ,
հագարացւոց՝ լերցին ջընջեալ·
Որդիք ձեր. որբ՝ կանայք գերեալ, պժ
լիցին մուրողք՝ և աստանդեալ:

Ելցե՛ն յարկաց՝ըն տարագրեալ,
փոխան իմոց՝ըն տատանեալ.
Օ՜ ի՛նչ և ըղձոյս՝ ձեր վաստակեալ,
առցե՛ն աւտա՛րք՝ յափշտակեալ.
Օ՜ որ հատուցէ՛քն՝ ինձ չարաչար,
դարձցի՛ 'ի գլուխ՝ ձեր բազմացեալ.
Եւ մի՛ գըտցի՝ ձեզ աւգնական,
կամ ձեր որբոցն՝ ոք ողորմեալ:
Արդ եղի՛ջի՛ք՝ դուք տատանեալ,
հանդերձ ծնընդովք՝ յազգէ՛ ջընջեալ.
Զե՛ր յիշատակն, յերկրէ բարձեալ,
'ի մէջ մարդկան՝ ո՛չ յիշեցեալ:
Գո՛րծ զանիծից՝ դու գործեցեր,
վասն այսորիկ՝ զայս սիրեցեր.
Արդ քե՛զ եկցէ՝ կարճիւ աւրեր,
և կայենի՛ն՝ հասցէ՛ երեր,
'Ի դառնութիւն՝ դարձցի՛ն տարերք;
ջըրհեղեղի՛ն՝ ելցե՛ն գետերք:
պե Սեա՛ւ ամպ մըթի՛ն՝ կարկըտաբեր,
զքեզ աւրասցէ՝ անպըտղաբեր,
Սոդոմայ հուրն՝ ծըծըմբաբեր,
իջցէ՛ 'ի գլուխդ՝ արիւնակեր:
Քանզի զփարաւոն՝ զեգիպտացի՛ն,
խի՛ստ և վայրագ՝ սըրտիւ եղեր.

Ո՛չ ըղձանկունսն՝ Իսրայէլն,
միայն զարօւ՝սըն սուզեցեր.
Այլ հաւասար՝ խողխողեցեր,
յարեան վըտակ՝սըն խեղդեցեր:
Այրդ անդրանիկ՝ զոր սիրեցեր,
դու և քոյին՝ տոհմի որեր,
'Ի հրեշտակէն՝ այն մահաբեր,
սատակեցի՛ն՝ յանկըյս գիշեր:
Օ անմե՛ղ զաւ՛ինս՝ պատուեցեր,
ո՛վ դու և քո՝ ազգի գայլեր.
Յաղջամըղջին՝ ւոչ 'ի կարմիր,
ծովս անդընդոց՝ ընկըղմեցեր:
Օ ամաղեկաւ՝ չարեաւք զանցեր,
զնորս իսրայէլ՝ չարչարեցեր.
Իսրայէլին՝ ած յիսուս, պէ
զքե՛զ արասցէ՝ անմանկաբեր:
Հարցէ զարեւդ՝ 'ի սուր սուսեր,
իբր անխընայ՝ զիս դու հարեր.
Եւ ըզքաղաք՝ըս. քո յաւեր,
զերդ զերիքով՝ըն. հիմն 'ի վեր:
Որ զքանանուն՝ ջընջեաց զազգեր,
յեսուաւ յերկրէն՝ աւետաբեր.
Նո՛յն արասցէ՝ տէրն իմ յիսուս,
զքեզ տարագրեալ՝ և տարաբեր:

Օ՛երդ ըզգողեալթ՝ ըղըղշտացին ,
և ՚ի հասակ՝ըդ փըքացեր ·
Գնդծ քո դիւաւք՝ նըզովեցեր ;
և պերճալը՝ զքեզ ինձ ցուցեր :
Սրդ ՚ի դաւթայ՝ ծընեալ մանուկ,
տէր և որդին՝ խորհըրդաբեր ,
Հարցէ ըզքեզ՝ այդր ՚ի ճակատ ;
երեք քարեան՝ յեռանձնաբեր :
Ասցէ ըզգէնդ՝ յոր յուսացեր ,
բաշխէ զաւա՛ր՝ըն զոր առեր ·
պ̄էս Հատցէ ըզգլուխ՝ քո ՚ի սուսեր ,
որպէս և ան՝ դանաւը տեսեր :
Ըռափսակայ՝ նըմանեցեր ,
զեղջիւրդ ՚ի յամ՝պըս համբարձեր ,
Բանս առ բարձրեալ՝ըն խաւսեցար ,
և ՚ի յերկինս՝ զբերանդ եդեր ·
Սրդ ՚ի դըժոխս՝ իջցես ՚ի խոր ,
քեզ անկողին՝ մէջք և ցեցեր ;
Եւ նոյն հրեշտակ՝ըն մահաբեր ,
սըրով հատցէ՝ զքեզ ՚ի յազդեր :
Անտիոքոս՝ երկրորդ եղեր ,
և զիսրայէլ՝ըն գերեցեր ,
Օտուն յուդայեան՝ յաւար առեր ,
զմակաբայեանք՝ չարչարեցեր :

Արդ հատուցի՛՝ քեզ փոխարէն,
 չարեացդ ամեն՝ զոր գործեցեր ·
Տուն քո լեցի՝ անհե՛տ աւեր,
 և դո՛ւ գերի՝ ազգո՛վդ յերեր ·
Տո՛հմ և ազինք՝ըդ քո թուրքեր,
 հալածեցի՛ն՝ յերկրի եղեր ։
Հերովդէի՝ նըման գըտար, պծ
 և այլ առաւել՝ գերազանցեր ·
Օ մայրըն մանկամբ՝ դո՛ւ ըսպաներ,
 զկա՛թն ընդ արեան՝ըն խառնեցեր ։
Արդ զէ դու յիս՝ ո՛չ խնայեցեր,
 և ողորմութեամբ՝ ո՛չ ներեցեր ·
Ես քեզ յաւուր՝ըն չարութեան,
 մինչ տագնապիս՝ սարսըռաքեր,
Մի՛ գըթացի՝ աջ արարչին,
 և ո՛չ խնայեցի՝ ողորմաբեր ·
Այլ ՚ի մաւտո՛յ՝ մերձ ՚ի յաւրեր,
 հեղո՛ւ զմըլթերն՝ յոր զանձեցեր ·
Յաւուր վրիժուց՝ըն հատուցման,
 մինչ հարկանի՝ ոտն ըզքարեր ։
Քանզի խըպա՛ռ՝ բարկացուցեր,
 զքաղցր և զբարին՝ դառնացուցեր ·
Ահա՛ մերձեալ՝ աւր կորըստեան,
 քո ժամանակ՝ թըշուառաքեր ·

Զի է հասեալ պատրաստաբեր,
ո՛ր 'ի վերայ՝ քո վեհժամբեր։
պկ Այն որ գոչէ՝ աստուածածամբար,
ւ ինքըն յայտնէ՝ մարդկան 'ի վեր·
Զայն արձակէ՝ վըրէժխընդիր,
զսուրըն սըրէ՝ փայլակնաբեր,
Արբուցանէ՝ զնետս իւր յարեանդ,
և կերիցէ՝ զմիս քո սուսեր·
Մինչև առցէ՝ բազմապատիկ,
զվրէժ արեանն՝ ի՛մ զոր հեղեր։
Այս յառաւելեայս՝ և յանցաւորս,
յորում ունիս՝ փոքր ինչ աւուրեր·
Յոր հո՛ւպ եղեալ՝ է քեզ տապար,
և հատանէ՝ որպէս ծառեր։
Բայց զի՞նչ լինիս՝ ո՛վ եղկելի,
յայն ահագին՝ աւրն յահաբեր,
Որ սպանելոցն՝ է կենսաբեր,
և քեզ կըրկին՝ նա մահաբեր։
Նոքա Թըռչին՝ ամպովքն 'ի վեր,
'ի հրեշտակաց՝ խառնին դասեր·
Իսկ դու կոծիս՝ անդր աւընթեր,
քո մահաշտովդ՝ զոր յուսացեր։
պհ Դիւաց խառնիս՝ դու 'ի գընդեր,
զորոց ըզկամսըն գործեցեր·

Նոցա՛ դրախտին՝ բանին փակեր,
երկնից դըռուն՝քըն լուսաբեր ·
Քե՛զ դըժոխոց՝ բացեալ բերան,
և տարտարոս՝քըն ցըրտաբեր ։
'Ի հուրըն անշէջ՝ կիզողական ;
անքուն որդան՝ցըն լինիս կեր ·
Խաւարըն անլոյս՝ ւ անպաւարաբեր,
թանձր և մըթին՝ զերդ գոյն կըպեր ·
Որ է նա հուր՝ խաւարակերպ,
չունի՛ ճաճանչ՝ ինչ լուսաբեր ·
Այլ թանձրամած՝ շաւշափելը,
մինչ մատ անլոյս՝ է յայս գիշեր ։
Այրէ՛ խըպառ՝ բայց ոչ ծախէ,
անհա՛տ պահէ՝ միշտ 'ի յերեր ·
Ո՛չ ըզհազար՝ ա՛մ կամ զերկու,
ո՛չ ըզհարիւր՝ հազար բիւրեր ·
Այլ անվախճա՛ն՝ է և աներբ,
և յաւիտեան՝ անպարաբեր ·
Յոր անկանիք՝ դուք անդամնաւոր, պձ
այրիք որպէս՝ հասեալ յարդեր ·
Կամ զորոմանն՝ ընտրեալ բուսեր,
'ի հրեշտակաց՝ կապեալ խըրձեր ։
Յայնժամ լըցցի՝ բանն ասացեալ,
մարգարէին՝ դաւթայ երգեր ·

Ուրա՜խ լիցին՝ արդարք ՚ի մէջ ,
մինչ հատուցման՝ լինին դատեր .
Զի ՚ի յարեան՝ մեղաւորին ,
լուասցեն ըղձեռս՝ որպէս յաղթեր ,
Եւ ասասցէ՝ մարդ արդարեւ ;
գուցէ ա̃ծ՝ իրաւաբեր .
Առնէ բարիս՝ որք են բարիք ,
տացէ՛ չարացն՝ անբաւ չարեր :

Բայց դուք որդի՛ք՝ իմ սիրելիք ,
չէ՛ք ինձ մեռեալ՝ այլ կենդանիք .
Քանզի յերկրի՝ նահատակեալք ,
և ՚ի յերկի՝նըս պըսակիք :
Յաչըս մարդկան՝ մեռեալ կարծիք ,
և ՚ի յայժմուս՝ ողորմելիք .
պՆ Այլ յաստուծոյ՝ ձեռին լինիք ,
և կենդանի՝ յուսով պահիք :
՚Ի հրեշտակաց՝ այժմ երանիք ,
և յանմարմնոց՝ դասըն կարգիք :
Զմահկանացու՝ մարմինս լուծիք ,
և զհողեղէն՝ տունս քակեցիք ,
Այլ գեղեցիկ՝ և հրաշալի ,
անձեռագործ՝ շինուած ունիք .

Որդ շինող՝ ճարտարապետ, կապեաց զերկինք :
այն որ կամար՝ կապակեցիք,
'Ի ձմերայնի՝ վաստասերմանեցիք,
յանձրեւաբերս՝ սերմն թաղեցիք,
Օ ցորեանն 'ի հող՝ ընդ անդ յուծանիք :
յորում նեխեալ՝ սառամբ լինիք,
Եղեգնապատ՝ սառամբ պահիք ·
և ձիւնաթաղ՝ ամբողջ ծածկիք,
Մինչ 'ի գարունն՝ հողով պարտասջիք :
ամեթացեալ՝ պարարտ գաւղոյն արբջիք,
Յորժամ կենաց՝ գաւղոյն բուսանիջիք,
վաղվաղակի՝ բուսանիջիք,
Որոտ ընդ ոստ՝ վերաբերիք,
յանկարծակի՝ վեր երեւիք :
Որպէս ծաղիկ՝ բողբոջեցիք,
մաղարթագեղ՝ պաճուճիցիք ·
Ծառոյն կենաց՝ մերձեալ հերպիք,
'ի մահացուէն՝ այլ ոչ խաբիք ·
Բազմաբեղուն՝ ստեղն արձակիք,
մինչ 'ի յերկին՝ նըս հասանիք :
Որք արտասուաւք՝ ըն ցանեցիք,
յորժամ ստի՝ անդր երթայիք ·
Խընդայք ցընծայք՝ զուարճալիք,
դաւրայն 'ի գիրկս՝ առեալ հըրճուիք :

Աշխատեցայք՝ երբեւ մշակք,
ու՚ի տապ տաւթոյ՝ սա՛ստ քրտնեցիք.
Յորժամ հընձէք՝ զոր ցանեցիք,
յանմահական՝ դրախտին հանգչի՛ք:
Ընդ զուարար՝ տընկոյն նըստիք,
և յաղբերէն՝ կենաց արբջի՛ք:
Որ չարչարեա՛ցն՝ ըզձեզ լացցէ՛,
դո՛ւք խընդալից՝ սըրտիւք բերկրիք.
ջժ ՚Ի բոց հնոցին՝ նմա՛ կիզանի,
դուք ՚ի վըտակն՝ աղին շըրջիք.
՚Ի ձէնջ հայցէ՝ լեզուին ջըրիկ,
դուք ո՛չ տայցէք՝ նըմին կաթիկ:
Նա ՚ի բերան՝ բելիարա՛յ,
զոր խորտակէ՝ նորին ժանիք.
Եւ բնակութեան՝ իւրոյ տեղիք,
է՛ դըժոխոցն՝ յատակ ներքինք:
Իսկ ձեզ է՛ գոգն՝ աբրահամեան,
ուր ղազարոսն՝ ւիւր նըմանիք.
Յորոց միջի՝ վէ՛հ անհնարինք,
և անդրադարձ՝ ընթա՛ւին չի՛ք:
Դուք ՚ի ձեռաց՝ տեառըն տանջեալք,
զպարտըս մեղաց՝ կըրկին առիք.
Օ՛տրգեղ պատկեր՝ չա՛րեացն եղծիք,
զոր ՚ի մարմնի՝ սաստ ունէիք.

Զամաւթ բնութեան՝ըս տըրկացիք,
զաղտեղութիւն՝ արեամբ լուացիք :
Այդ քան ըզձիւն՝ սպիտակ լինիք,
և քան ըզկաթ՝ըն մածանիք·
Անձամբ լուսով՝ լուսաւորիք, ջէ
և թագ ՚ի գլուխ՝ պըսակեսջիք :
Զայս նեղութիւնս՝ անդ ո՛չ յիշէք,
զոր ՚ի մարմնի՝ աստ տեւեցիք·
Ըզ չարչարան՝սըն մոռասջիք,
ւ՚ի մահուանէ՝ այլ չերկընջիք :
Թէ և մեռայք՝ այժմ ՚ի մարմնի,
կեանք առ քս̃՝ ծածկեալ ունիք,
Յորժամ ծագէ՝ յարեւելից,
դուք ընդ նըմա՝ փառաւք յայտնիք·
Յաջակողմեան՝ նորա դասիք,
ընդ վըկայից՝ըն պըսակիք·
՚Ի զոյն արեան՝ կարմիր փայլիք,
զոր ինքնակամ՝ ձերով հեղիք :
Ա՛րք ընդ արանց՝ սըրբոց բազմիք,
կանայքդ ՚ի դաս՝ կուսից կարգիք·
Անմեղ մանկունք՝ տըղայք օրհնունք,
՚ի հրեշտակաց՝ գունդըն խառնիք :
Իբրև փեսայ՝ թագիւ պըճնիք,
և որպէս հարս՝ըն զարդարիք,

ջէ Անձառ փառաւք՝ լուսաւորեք,
բազմանըկար՝ գոյն պաճուճեք:
Արեգական՝ նըման ծագեք,
յարքայութեան՝ երկնից փայլեք.
Ընդ անմարմնոց՝ դասըս խառնեք,
յիմանալեաց՝ըն բերկրեսջիք.
Մի՛շտ երգակից՝ նոցին լինեք,
՚ի լոյս փառաց՝ տեառըն բնակեք:

Արդ կենդանեաց՝ դա՛սք հաւասար,
բանքս այս ՚ղեցին՝ ձե՛զ մըխիթար.
Որ էք ՚ի լաց՝ դուք անդադար;
նըստի՛եք ՚ի սուգ՝ ու՚ի տան խաւար.
Վասն իմ հընձոց՝ըն տարաժամ,
կանաչ բուսոց՝ խորշակահար.
Եւ թէ ցրուած՝ կայք ՚ի յաշխար,
ու՚ի գերութիւն՝ յերկիր աւտար.
Եթէ ՚ի սրոյն՝ յայն մահարար,
մնացեալ առ իս՝ էք յուսաբար.
Եւ թէ յայլուստ՝ ոք բարերար,
յիս մերձեցայք՝ վըշտակցաբար.
ջխ Կացէք յոտաց՝ զուարճաբար,
զուգըդ լուծէք՝ ըզվըշտարար.

Հանէ՛ք զըզգեստ՝ըդ տըխրաբար ,
զգեցի՛ք պայծառ՝ ուրախարար ·
Մի՛ տըրտմիցէք՝ այլազգաբար ,
զերդ. հեթանոս՝ կամ· հրէաբար :
Մի՛ ՚ի յերկիր՝ հայիք ՚ի չար ,
և զա՛յս կենացս՝ ասէք վըճար ·
Մի՛ յուսուրեայս՝ անասնաբար ;
դընէք ըզյոյս՝ իբր անհանճար :
Մի՛ զփափկութիւն՝ըս մահաբար ,
ասէք անձին՝ կենդանարար ·
Մի՛ զմեծութիւն՝ կորըստաբար ,
համեմատէք՝ կենացն անճառ .
Մի՛ զցանկութեան՝ ախտ հեշտաբար ,
համարիցի՛ք՝ զուարթարար ·
Մի՛ որք մեռանին՝ աստ չարաչար ,
լա՛յք և ողբայք՝ անյուսաբար :
Քանզի ունիմք՝ տէ՛ր բարերար ,
որ բըժըշկէ՝ զմեզ տիրաբար :
Թէպէտ հարու՝ ոչ սաստկաբար , ջծ
այլ հայրաբար՝ և գըթաբար ·
Քանզի սփոփէ՝ զմեզ սիրաբար ,
և ո՛չ բարկանայ՝ նա մեզ իսպառ :
Ո՛չ ըստ մեղաց՝ մերոց արար ,
ո՛չ ըստ չարեացն՝ ածէ վըճար ·

Այլ ըստ երկնի՝ցըն բարձրութեան,
 զողորմութիւն՝ իւր բա՛րձր արար
Եւ ընթացիւք՝ արեգական,
 հեռի՛ ՚ի մէնջ՝ ըզմեղս արար:
Զի անհնարինքն՝ է նմա հընար,
 անկարելի՝ քըն դիւր և կար:
Ահա սակաւ՝ ինչ ժամանակ,
 փոխէ զպըղտոր՝ ջուրն ՚ի յըստակ.
Եւ տա՛յ ըմպել՝ դառնաճաշակ,
 այնմ որ սըրբոյ՝ ինձ դըժընդակ.
Զվերջին մըրու՝րըն կապուտակ,
 արբուցանէ՝ նըմին բաժակ.
Իսկ ինձ պայծառ՝ և քաղցրունակ,
 զանմահարարն՝ ըմպել վըտակ:
ճկ Ո՛չ թէ իմոյն՝ միայն զգլխակ,
 զո՛ր ինչ հատոյց՝ ինձ ձախողակ,
Այլ և եւթնից՝ըս չափ կըրկնակ,
 դարձցի ՚ի ծոց՝ իւր հակառակ:
Իսկ ըզ կապեալըս՝ որ է ՚ի փակ;
 արձակեսցէ՝ տէր յընդարձակ.
Եւ զգերութիւն՝ իմ վըտարակ,
 դարձուցանէ՝ այսրէն ՚ի յարկ.
Մատնէ՛ զգերիչս՝ իմ ՚ի յապտակ,
 սուր և՚ի զընդան՝ ձե՛ր փոխանակ:

Շարժէ կըրկին՝ զաղզըն փըռանկ ;
անհուն հեծեալ՝ և հետևակ ։
Իբր ըղծովու՝ ալեաց կուտակ,
բորբոքելով՝ զան խիստ և բարկ ։
Ափան զետոյ՝ ուղին գունակ,
կամ՝ զերդ աստեղք՝ երկնից ՚ի կարգ ։
Լընուն զամեն՝ երկրի յատակ ;
որպէս ըղձիւն՝ սարաքատակ ։
Հընչեն զերդ հող՝ մըն հիւսիսակ,
զմըմպըն վարեն՝ ըղհակառակ ։
Մաքրեն զաշխար՝հըս բոլորդակ ; ջՏ
յանհաւատից՝ առնեն դատարկ ։
Զմահմետական՝ ազգ հասարակ,
անհուն յաւար՝ և յասպատակ ։
Քերեն զխորին՝ըն խորասան ,
և զբաբելոն՝ դառն աւերակ ։
Եւ զննապա՝ տըն դիւաբնակ ;
զմաքքա քակեն՝ հիմն ՚ի յատակ ։
Զայն որ յամեն՝ բարեաց դատարկ,
յաստուածային՝ ջըրոյն ցամաք ։
Յորում ըղզեւ՝սըն հալածակ,
մնդր սուաքէր՝ տըրն հեւարձակ ։
Զքորըն զըլլին՝ ըղսեւորակ,
ձըզեն կարմիր՝ ծովուն յատակ ։

Որպէս առիւծ՝ ընդ նապաստակ,
զհետ մրտանեն՝ նոցա երագ.
Կամ զերդ առիւծ՝ գոչէ առակ,
փախչին երէքն՝ ան հակառակ :
Ա՛յսպէս ջինջին՝ նոքա խոպան,
՚ի սուր սուսեր՝ ՚ի տէգ նիզակ.
ջձ Եւ զայլոն առնեն՝ փախըստական ;
վարեն յայն կոյս՝ մինչ՝ անբընակ.
Ա՛նուն ծառայս՝ և աղախնայս,
զկանայս նոցա՝ ՚ւ ըզ զաւակ :
Տիրեն ամեն՝ երկրի ծագաց,
և ընդ հանուր՝ կողմ աշխարհաց.
Քրիստոնէից՝ հանուրց ազգաց,
փրկիչ լինին՝ յանօրինաց :
Յեկեղեցիս՝ըն խաւարած,
յայնժամ վառի՝ լոյս կանթեղաց.
Եւ որ ծառայքն՝ էին չարաց,
խառնին ՚ի գուն՝դըն մեծատանց :
Գա՛ն ժողովին՝ յամեն կողմանց,
ուր հալածեալ՝ են և ցրուած.
Շինին աշխարհ՝ քրիստոնէաց,
անչափ անբաւ՝ բարեաւք լցած.
Լինի առատ՝ պտուղ բազմաց,
սերմանց ամեն՝ պտղաբերաց :

Մարդիք ցընծան՝ զուարճացած ,
յուտել յըմպել՝ըն պարարած .
Որք վա՜յ ասեն՝ վա՜ղ մեռելոց , ՋՂ
եղուկ կարդան՝ գերեզմանաց .
Թէ ե՞ր չհասիք՝ յաւուրս կենաց ,
յանդիւտ բարիս՝ հասարակաց .
Օր որ պսպղեւեաց՝ հայրըն փառաց ,
մե՛զ 'ի վերջին՝ ժամանակաց ։
Յայնժամ որդիքդ՝ իմ հեռացած ,
որք այժմ յինէն՝ էք բաժանած ,
Գա՛յք 'ի վերայ՝ բարձեալ կառաց ,
պալարակապ՝ երիվարաց .
Ուր ցըրուեցայք՝ յամեն կողմանց ,
չորեքծագեան՝ տիեզերաց .
'Ի գաւառաց՝ հեթանոսաց ,
և յաշխարհաց՝ պարսից թուրքաց ։
Ե՛ս համբառնամ՝ զաչս 'ի բարձանց ,
զձե՛զ տեսանեմ՝ շուրջ ժողոված .
Ընդ որ խընդամ՝ և ցընծացած ;
զերկս արկանեմ՝ և զուարճացած ։
Եւ զորըխրակեան՝ զդեստ մերկացայց ,
կարմիր կանաչ՝ գոյն ըզգեցայց ։
Եւ զպատմուճա՝նըս պատառած , Ու
փոփոխեցից՝ նորոգ կարած .

Ո՛չ յերկրաւոր՝ ոստայնանկած,
այլ ՚ի վերուստ՚ըն փորանկած:
Եւ զառագաստն՝ իմ նըկարած,
յոսկիաւթել՝ պաճուճանաց,
Դարձեալ պարզեմ՝ պայծառացած,
՚ի հարսնարանն՝ իմ զարդարած:
Ընդ ՚ի ներքոյ՝ վարագուրաց,
սուրբ քահանայք՝ խորհըրդապետաց.
Աստուածայնոյ՝ նուիրանաց,
զո՛ւ պարգեւիչ՝ պատարագաց:
Ընդ մակաղէք՝ հաւտք ոչխարաց,
զասրք անմեղք՝ և սուրբ գառանց.
Ըմպէք զարիւն՝ պատճառ կենաց,
ուտէք զերկնից՝ իջեալըն հաց.
Բնակէք ՚ի վայ՚րըս դալարաց,
սնանիք առ ջու՚րըս հանգըստաց,
Յանմահական՝ սուրբ աղբերաց,
և ՚ի յամպոցն՝ երկնատեղաց.
ուժ Յառաքելոց՝ մարգարէից,
՚ի սուրբ բանից՝ վարդապետաց:
Պարակցելոց՝ երկնաւորաց,
ձայնիւ հընչէք՝ ընդ հրեշտակաց,
Օրհնեք սըրբեան՚ըն սրովբէից,
երրորդութեանն՝ երգս ՚ի բարձանց:

Ա՛րդ այսպիսի՝ պայծառ փառաց,
ակընկալէք՝ յուսով կենաց.
Զի փառք նախնին՝ իմ տաճարաց,
քան ըզվերջին՝ըն լինի ցած.
Եւ սա անցեալ՝ անդր 'ի բարձանց,
քան զառաջին՝ըն գերազանց:
Բայց այս խընդման՝ բա՛ն աւետեաց,
ոչ միայն իմս՝ է խորանաց.
Այլ բոլորից՝ բարեպաշտաց,
եկեղեցեաց՝ հանրականաց:
Զոր ընթերցեալ՝ 'ի սուրբ տառից,
նախագուշակ՝ տեսանողաց,
Տա՛մ աւետիք՝ տիեզերաց,
յուսով սպասել՝ այսըր կենաց.
Եւ յառաւուրեայս՝ չարչարանաց, . ու̃
տեւել տոկալ՝ տըքնամականաց:
Զի չէ՛ ամօլ՝ այս լինելոց,
ոչ առ յապայս՝ կատարելոց,
Այլ փութապէս՝ վըճարելոց,
արագ արագ՝ վախճանելոց:
Զ՚ի եկն եհաս՝ աւուրց մերոց,
զոր ասացին՝ ամաց թուոց.
Եւ 'ի տուեալ՝ նըշանս գըրոց,
տեսաք մտաւք՝ թէ է գալոց:

LIBRARY ... BOTHE ... ROYAL

Ա՛րդ զայս տուաք՝ բան սակաւուց,
ձեզ մըխիթար՝ տըրտմեցելոց.
Յերկրաւորաց՝ և ո՛չ յերկնայնոց,
յուսով սպասել՝ որ լինելոց:
Զի զայն հընար՝ չէ՛ ասելոց,
և ո՛չ մարդոյ՝ բան խաւսելոց.
Ո՛չ հողեղէն՝ տեսանելեաց,
և ո՛չ ունկամբ՝ լուր լըսելեաց.
Որ չէ՛ ՚ի միտս՝ անկեալ մարդոց,
զոր պատրաստեաց՝ տէր իւր սըրբոց:
ռէ Որով թէ դուք՝ համբերեցէք,
չարչարանա՝ ցըրդ հասելոց.
Զարքայութիւն՝ նոն ընտրելոց,
էք ընդ նոսին՝ ժառանգելոց:
Յորում տեղւոջ՝ տեսանիցէք,
ըզսիրելեացն՝ անձինսն ՚ի լոյս.
Զոր այժմ ողբայք՝ լալով անյոյս,
անդէն ցընծայք՝ տեսլեամբ սըրբոց.
Ա՛նդր ՚ի դըրախտն՝ էք մըտելոց,
՚ի միասին՝ վըսրճանալոց,
՚Ի հայրենին՝ զոր կորուսաք,
յանմահական՝ կեանքն երկնայնոց:

Յորոց հայցեմ՝ ա՛նդ լինելոց,
և զիս յիշել՝ տարտամ յոգւոց:
Օ՛ն լեր համանուն՝ մեծի հայոց,
զՆերսէս բացեալ՝ բարեաց գործոց.
Եւ շաւաւիղ՝ նորին ոտոց,
բայց ո՛չ նման՝ գոլ արմատոց:
Օղբերգական՝ բանիւ գրող,
առ ՚ի սփոփա՛նս տրտմելոց.
Քեզ և բոլոր՝ մարդկան այլոց, ուխ
որք են ՚ի սուգ՝ վասն նոցունց:
Քանզի բանիւ՝ զիս եղելոց,
մեր ժամանակ՝ըս դիպելոց,
Որով տուաք՝ ո՛չ լծէ գիտնոց,
այլ տըխմարաց՝ և տղայոց:
Զոր պահանջեաց՝ տարփմամբ սիրոյ,
եղբաւրորդին՝ իմ ըստ մարմնոյ.
Մանուկ տղայ՝ գոլով տիոց,
և կատարեալ՝ յիմաստ ուսոց.
Ներհըմտացեալ՝ յարհեստ գնուց,
ըստ հրահանգին՝ հռովմայեցւոց,
Գո՛լ յաջողակ՝ ՚ի նուս ձիոց,
որպէս ասէն՝ է վարժելոց:

Անուն նախնեացն՝ յորջորջելոց,
Է Այրարատ՝ մակձայնելոց:
Օ որ արարաք՝ խրախճանելոց,
Իբր ըղձաւմա՞նըս հրճուելոց:

Արդ առընկա՛լ՝ բան զուգնաքեայ,
և վերծանեա՛՝ ըստ կիմաստնոց.
ուծ Ո՛չ առաւել՝ և ո՛չ նուազ,
այլ ՚ի յոտին՝ բերեալ չափոց:
Ցոր վայելեա՛՝ սիրով սոցունց,
լըրմամբ տառիս՝ քո խնդրելոց.
Օ որ աստանաւր՝ եմ յանգելոց,
զվերըս բանիս՝ վըճարելոց.
՚Ի փառըս Հաւր՝ աւարտելոց,
և Որդւոյ Հոգւոյն՝ կատարելոց:

ՎԱԽՃԱՆ:

’Ի բաղդատութենէ երից օրինակաց՝ ըղ-
պատշաճագոյնն ընտրելով ’ի բնաբանիս ,
չ’ի բաց թողեալ տարբերութիւնսն նշա-
նակելովք. աստէն իւրաքանչիւր յանուանէ .
վասն գաղափարին Եզնկայ՝ եղեալ տառս՝...
ե . Կիլիկիոյ՝ կ . և Փարիզու՝ փ :

Փ . ’Ի սկիզբն սնոդ յաւելեալ ունի զայս
վերնագիր . ”Երգըս ոգեալ տ̃ն ներունչեն ,
և սրբազան կաթողիկոսի , եղբօր սր̃յն գրի-
գորիսի , հայոց մեծաց հայրապետի” : Կ .
Բան բարառնական : Ե . տողս չափեալ :
կ և փ . խօսեալ բանիւ : կ . և իննսուն
ընդ երեքկի : փ . օր շաբաթի :

Փ . Ողբացէք եկեղեցիք ... հարք և Ա
եղբարք և սիրելիք .. քաղաքք և գեղք :
կ . կերպից՝ըն նմանի . . . աղենայի . . աւ
’ի ձեզ քաւորդ վտակ . . գետ հոլովի :
փ . բղխման բանի :

Փ . Աղերսաբոր բղխեալ յերկ” : կ . Ժ
հօր միածնի . . ամենի .. քանզի նախկին . .
որդի ընդ հօր : փ . վտրն ’ի խաչին . . այժմ՝
եմ ’ի հաւտի , երկրպագեմ : կ . բայց դու
լսեա ով սիրելի :

Փ . Հում մայրաքաղաք . . մեծի ա- Ե
թո” : ե . և փ . եկեղեցիքդ սն” : կ . բազմ-
աստեղեան . . . բանըդ խաւսիմ : փ . հա-

"սեաւ ընդ ղուկ"... վերջակաթուըդ մա-
թէի.. իմ այս վայրի.: լաւ ընդ լացողս:

լ Փ. 'Ի կապելոյս'ի տուն.. ինձ դերողի.:
ակիզըն յասխայի: Կ. մաքրագունի:

խ Ն. Բայց դու թողեր: փ. գլխ յամայի:
կ. մարդ անապական: փ. զզօրութիւքդ..
իմոյ ներգչի: կ. աղէքսանդրը ցանկալի:

ծ Կ. Հրեշտակք երամք: ե և փ. հիմն
և աւարտ ուղղա": փ. տարամերժեալ
հերձ": կ և փ. ողըակցելով ինձ յայս
վայրի:

կ Փ. Մատուցանել տն առաջի: կ. 'ի
տեսանել 'ի մեզ բարի: փ. է տեսանել
մեզ ըղ բարի.. հաճոյանցիս:

հ Կ. Ընդէր չհանիս: փ. լոյց ընդ լա-
լիս յամենայնի, վն իմ իջոյ ջուր վըտակի:
արդ 'ի ստորին:

ձ Կ. 'Ի յարգարէ թագաւորի... և շա-
ռաւիղ գաւա".. լուսաւորչին այնմ: փ.
կայթեաց շո": կ. ստորինս երկրի:

ղ Կ. Ազգ երկրածնի: փ. յանապատն էիր
վայրի, ւէիր նման... որդիս ծնար յաւա-
զանի: կ. շատ է ծովի:

ճ Կ. Թագ՝ըն քո պարդի: փ. որ է զար-
դար՝ անք դշխոյի: կ և փ. ուր պատմու-
ճան հարսնարանի, կամ՝ ոսկեհուռ: փ.
ուր չէ փեսս": կ. վեր՝ զըն դաւթի.. ոչ
հարկանի, վտոլըն հնչող: փ. զվտոլըն
հնչէն: կ. պարարակ զենամփլին.. ոչ զե-
նանի:

Կ. Զուարճակից : փ. զուարճացին : ՃԺ
է և փ. որդւոյ անառակին : կ. հայրենի..
մեղաւորի .. ընթերցողքն՝ են որք .. կամ
վարդապետք : փ. ուր որք խորհուրդն՝ ՚ի
սպառու, կամ պաշ″ : է. գանձոյք թագա_
ւորաց : կ. Նախարարքն ուր արքայի : փ.
յարտարատեանն՝ ըն գաւառ″ :

Ն. Ո՛ւր են վերջի : փ. յոյժ հեռաւոր՝ ՃԺԱ
որ չէ″ : կ. անուրջք երազ.. .վասն որոյ
զքեղ խսկ կո″. լինել սգակից :

Փ. Կամ քաջ տեղ″ : կ. տուն արքայի : ՃԺԲ
փ. յազգէն սերեալ .. տառով բերի :

Ն. Պտղով ըն լի : փ. դստերքըդ քո : ՃԺԳ
է. կայով ՚ի մէջ լուր հրա″ : կ. որդիքըն
սխոխնի .. դասուց՝ ըն հրեշտակի : փ. այն
որ հանդոյն և հաւասար :

Կ. Պատշաճաւորն ՚ի տաճարի : փ. զոր ՃԺԴ
թէ ասել՝ ըն հարկ լինի : կ. և փ. յորոց է
ոչ՝ մի ՚ի միջի : փ. ընդ երազի ... ըզյոր_
դութիւն՝ յորդ վտակի .. պղպըճակի : կ.
սուր անուղ″ : փ. ոչ է յագեալ :

Փ. Այն նա եհաս .. անդաստանի : կ. ՃԺԵ
կանաչ խըռնծան՝ ուր ՚ի հասկի : փ. կա_
նանչաւոր ՚ի հասակի : է. ջրոց հեղեղի :
կ և փ. անթաղ մեռեալ՝ գէշ : փ. քա_
հանայից քրիստոնէի .. սարկաւագաց քը_
րիստոնէից .. և այլ բազումք : կ. որ քեզ
հասին յայսմ վայրի .. մասունք սրբի :

Փ. Վա՜ այսօրինկ ով եղկելի .. այս ամե_ ՃԺԶ
նի : կ. ՚ի քոյդ յայնժամ ... քաջանման

յոյժ տեսանի, իմըս քոյինդ ։ փ․ կակա֊
նալը․․ոգի․․աղէտ՝ ըս ցաւալը ; և․ այսմ
աղետի ։

ճզ Կ և փ․ Որ են հանուր մարդ" ։ փ․ ըղ֊
ջարևելս արևմուտք ։ կ․ աւ որ զս"․․ թէ
ազգ․․․ յաւագաստի ։ կ և փ․ ծերք և
ամեն՝ չափ ։ ե․ և թագաւորք ։ փ․ սար֊
կաւագունք․․ հանուր կղերիկ" ։

ճղ Փ․ Սրովբէից․․զոր ողբակից ։ կ․ յոր֊
դոց իմոց կատարածի․․․ փետտեմ ։ փ․
իմ ապտակի ։

Մ Կ․ ՚Ի տան միթին ։ փ․ օրէն սրգաւո֊
րի․․ կարմիր զգեստի, սև զգենում՝ զոյն
տրխրալի․․ զարտօսր ։ կ․ է ՚ի տեղլ ։ ե․
զայն ասեմ՝ զոր վայելլ ։

մժ Կ և փ․ Մայրաբար գինեցուցի․․ գեղեց֊
կապէս յաւրինեցի ։ փ․ քան ըզսերկիր ։
կ․ կաթին՝ որ բըխէի ։․ որպէս թուի ։ փ․
զուարթածաղիկ բույս յորի" ։

մե Կ․ Գետոց նման՝ վտակ հոսէր, զքու֊
րաստանս արբուցանէր ։ կ և փ․․ և զհրա֊
պարակսն զար" ։ կ․ բազմադիմի տունկ․․
ծառօք ծաղ"․․ աղաւօտուն․․ յերկրի
նայէր ։

մլ Փ․ Ուք երկրածին՝ որ սերմանէր ։ կ․
ւայնու զորդիս իմ ։ փ․ թէ չեն նմանա" ։
կ․ այս քաղաքաց՝ որ ։

մխ Փ․ Պարիսպ եղեալ՝ լայն․․ գլուխ՝ըն
դիտաւոր ։ կ․ և փ․ իմ շքեղաւոր ։ կ․
յարկ և փո" ։ կ և փ․ բայց ըզխորանսըն ։

կ. է նմանա՞ : փ. վերնագունոյն հան՞ :

Փ. Այդպէս կայի.. մայր որդւոց : կ. մե՛ծ զինու կայցին : փ. վարդիդ՝ նմանաւոր : կ. կամ գերբունակ ձրղած.. տաշտաւոր.. տունկս որ է կորդ : փ. տունկ որ երկրորդ : ե. աւանդ պատեալ : փ. աւաք պատեալ.. կայի միջի հանդի՞ :... այս բարիքն.. զոր 'ի յանցեալ ձարուն սկսեալ :

Կ. Բաց 'ի հասեալ : փ. մեր լծշնա_ մկ մեայց դաաքըն խն՞... ստիցս եգան.. ծը- նունդք որդիք ա՛ղ՞.. վերայ եղան :

Փ. Կամ՝ ինչ իրայց : կ և փ. լծէպէտ մէ և յոյժ՝ անհնարական, է զբուլանդակն՝ ա_ սել մեզ բան : փ. սակայն փոքրիկ՝ մի բա_ ւական, յայտնեմ զաղէտն՝ որ դիպեցան : կ և փ. քանզի այգւոյն՝ զկս. պահապան, եդ որ ստեղծեայ՝ զիս լսկզբան : փ. տեսեալ զփառս.. հանին յերկիր : կ. աստի բու_ սան :

Կ. Արարչական : փ. հան 'ի վերուստ մե՛ծ տեղ համզատեան.... աղտեղեցայ.. վըան եղայ... ես ինձ դաւլթայ :

Փ. Լինել յադզին.. ապա զաւարսըն մե՛ղ պարագայ.. և քանդէին : կ. լծողին գնա : փ. զորս 'ի յուժոյն պակա՞... և դեղացոյց՝ իմ ոչ գտայ :

Փ. Նա և յատակըս մօտեցայ : ե. այն նենգաւոր : կ. գայլ 'ի մայրին : փ. զանկ 'ի չարեաց՝ գործունէին.. յորում՝ տեսին : կ. յորժամ եւտես : 3

յժ Կ. Մըխրականին: փ. շունքըն գը-
նե՝ պատեալ կային.. վառեալ կային.
զըրահաւորք՝ մըկըրտաւորք, ճոշուք պա-
տեալ՝ բոլոր յանձին. թուրաւորք սաղեղ-
նաւորք.. խոցոտեին.. մեքենային: կ.
յաղթել քաջաց՝ըն հըսկային:

յի Փ. Հնար մըտին..սկսն և նե".. օրէնն
էր.. բարբառք արձակեցին.. մի յամա-
ռել՝ ընդդէմ նոցին.: քաջքն և արիքն:
կ. ոչ յերկուալ:

յլ Փ. Ո՛չ հաւատալ՝ բա".. մեռանէին.
քանզի սրտել: կ. մակաբէանց: կ և փ. ազգ
երկրածին: փ. բարեաց աստէն՝ ունիմք
բարգումք 'ի հանդիսէն:

յխ Կ. Այժմըն գովլին.. փոքր լինչ է վիշ-
տըն: փ. անբաւ բարիք՝ պարգև առլին..
մբ վկային: կ. որք միանգամ ընթանա":
փ. մի նմանեսցուք:

յծ Փ. Զի 'ի ցեղէն հողե".. զոյս մեր 'ի
մարդ: կ. յաղթականին.. զի թէ յաղ-
թեմ՝ըք պըսակիմք.. եթէ մարմնով
յաղթա": փ. 'ի յարդարոցըն դասեցին.

յկ Ե. Կոչէ բաժին: փ. որ է պայծառ ւե-
ըևելը.. անցաւորին.. 'ի փափկութեանց:
կ. ու փոխանակ: փ. քաղաքին, որ է շի-
նած.. որոյ շինող ճարտարա": կ. այն որ
կանգնեաց կամար զերկին.. զգասն վե":
փ. և զոր 'ի սմա:

յհ Փ. 'Ի նմա հաստատեսցուք, զյոյս ըզ-
հաւատ՝ըս զերկոսին. մի թէ կամի՝և... այ-

սու աւել՝ մեք գոհաս" : կ. մեր որ լինի : փ. ընութիւնն : կ. մանկանց նոցին :

Փ. Վաղափուլ.. նոցին.. դըժոխն : ե. յձ̄ զօրս աւերեաց : փ. և այսպիսին, առ միմիեան՝ըս գո" : կ. Անդ ոչ.: Այլ միաբ". Միշտ հանա" : փ. միախորհուրդ՝ըք լինէին : կ. իւր ցեղին :

Ն և փ. Մի՛ երկընչիք 'ի սրոյ նոցին : յդ̄ կ. քաջ և արի՝ զօրքն ասէին : փ. և ոչ՝ ժամանակին.. յամեալ յապաղէին : կ. որ յընդհանուր :

Փ. Տալ օգնութե : կ. վըճարէին : փ. Ն վճարեցին.. թէ կանխեալ ժամանակին.. գչարիս մերկացուցին : կ և փ. իսկ հասուցին : կ. ճըմլին.. ողոմայնիս :

Փ. Յայն լոյս երեկ՝ըն.. յաջնժամ ըղձ- նձ հուրըն.. բորբոքեցին.. որ'ի վերուստ.. փորուածին.. պարիսպ՝ըն ամրոցին : կ. իսկ դառնային : փ. զինուք անկար՝ծըն պա" : կ. դիմել 'ի մահ՝ խրախու" :

Կ. Գըռոհ տային : փ. եպիսկոպոս՝ըն նի̄ պատուական, 'ի ձեռն.. եղբարք և սիրելիք.. զմահն ընտրեցէք.. որ և զկեանս՝ է գո".. իսկ չարութիւն արբա" : կ և փ. ըղդասըն վառէր : կ. նոցին,. յայնըմ մարտին՝ պատերազմին.

Փ. Գունդըքըն զօրացն : կ. մերձեալ 'ի նի̄ մուտըն պա" : փ. ինչ անտառէն.. նըհանջէին : կ. երանի զանձն իմ. էին : փ. Ճըմլել.. բանիւ լռեմ :

նխ Փ. Յաղթել քաջանց՝ որ.. վերօքն ան_
դըն".. գոչեաց ռամիկ.. 'ի սուր ււեր՝
ւ'ի գերութի : կ և փ. աստց լինել ։ կ. և
զայն լուեալ եբրայեցին : փ. ձեռամբ
յեռնեալ տագնա" : կ. փողս և քօղեր՝ըս
գոչէին.. մինչ զի երկիր :
նծ Փ. Այնքան դատեալ վաս".. ժուժ_
կալէին.. վն այնորիկ : կ և փ. տեսութի
էր դըժուարին :
նկ Փ. Ըւ սուաջի՝ ընթա".. իսկ մարդա_
դէմն՝ըն զազանին : կ. ըղսայրասուր՝ըն
քարշէին : փ. 'ի մէջ զառանց, 'ի հաւտ
նոցունց.. արեան վտակքըն : կ. և ըղման_
կունս, անխնայա".. յարեանց՝ըն ճապա_
խին : փ. ալիք՝ներկանային :
նհ Կ. Ըւ քհնյքըս խոր" : փ. քանզի ա_
րեան ծարաւէին.. գոչեաց անապատին,
և գէշախած՝ արջն 'ի բային : կ. ցըըու_
էին.. պատառէին :
նձ Կ. Ըզզուրսն.. ոչ թուլացոյց՝ըզ.. և
բազմութեան : փ. և բազմութիւն փա_
խուստ առին.. ըզշեղջ.. օրինակ մայրից
փայ" : կ. դիզանային.. նուազէին.. ըզ_
տղայք՝ըն զրկ", 'ի միասին :
նղ Փ. Օք անդորրել անցանէին : կ և փ.
այլ զի չէր ոք՝ օգտակարին, ոչ ձե" : ե.
քանզի խաւսել : փ. և ոչ 'ի քոյր՝ ըս
դթա" : ե. աղեկտոր ըն լինէին :
Շ Փ. Իսկ փախուցեալքն ըշտապէին..
զարհուրէին.. անկելոց : կ. կէսքըն ոտիւք :

փ. և 'ի ծովին.. բայց այլ ազգացըն..
առ ընտրութի... հասակին :
Կ և փ. Որք զընծէին կողոպտէին : կ. շժ
սարկաւագ՝ ընթեռ".. 'ի դպրութի... ...
ապաժուժ : փ. քարին՝ըս հռ" :
Կ և փ. Յորմէ և բան՝ մարգարէին : շի
փ. յերկիր հեղին.. ըզքհնյք և ժղվդքն..
չորից ծագաց քրիս" : կ. դաղմատեան և
թոր" : փ. ըզդաղմատեան և զթորգոմեան :
Փ. Մակաբային.. քահանայ : ե. հայոց շլ
ազգացեղին : կ և փ. այն որ պահեաց :
Փ. Իբր օրինակ հօտից նորին : կ. ոչ շխ
լինիցի : փ. գրեալ բանին, իւրաքանչ_
իւր.. և կամ տեղեակ քերեալ տա", այլ
'և նոցունց գերարհեստին.. վախճանես_
ցին.. քանզի իբրև ըզշունք հասին...
և սրոյ վաղճանէին :
Կ և փ. Սակաւք 'ի դղեակն՝ ամր" : ե. շծ
լսէք բանի : փ. կերակուր ամբա".. և
ոչ ըզջուրն.. քրիստոնէից.. զայ և հրպ" :
Կ. Օրխտն ստէր : փ. զոր եռ նոցին : շկ
կ. որ բընութի : փ. որոց ունէր.. կանգել
ոտին.. ապազային : կ. ըստ ժանդագործ
անաւրինին : փ. զարիւնս նոցին :
Կ. Կողոպտեցին : փ. և հաւուց, զոր. շհ
պա".. հանդերձ անձին.. զոսկեղէնին : կ.
զունակ բուրումն.. և զհնչեցող զանկա_
կանին : ըզվարագոյր՝ըս խորա" : զարդ
հանդերձին :
Փ. Օւսովըն պատ".. որ է նըման.. շձ

որ 'ի կարգին: ե. ողբումն է յեսային:
փ. պար առնէին, և հայրապետքն՝ այն:
ե. և հայրապետ՝ըն 'ի միջի: կ. մեղու աւ_
րինակ անդ ճեմ":

ղէ Ի. Ոպ ըղձաւոն: կ. մի տէրութիւն:
փ. կամ՝ դառնադոյն պրտ".. և զիս ա_
րեան.. ծնեալ որդիքս, սաստ 'ի գիրկըս՝
խողխողե":

Ո Կ. Ու ըղըրբոյ ածած": փ. որ 'ի
կարգին: կ և փ. իսկ առաջնորդ: փ. քեզ՝
մեծ աւետիս.. տուն և տեղի.. մոլորած՝
ժողովրդոցս.. անշունչ քարի:

ոծ Փ. Ցորոց արեամբ: կ. մաքայ: ե. մէք_
քա: փ. յորում է յոյս.. գի այժմ առաք
փոփո".. յարեւե".. 'ի հետ խաչին: կ.
ըղպաշտաւնե".. խրախճանէին: փ. այլ
և չարեաց՝ արքանեկին: ե. որոց շաղէք:
փ. զաղէք.. կատաղեալ, յորսոյ վերայ
արձա".. սպանեցելոյն, յանձինս իւրեանց:

ոի Կ. Օրոմայնսն հեղձնուին.. խայծա_
տէին... ըստ ըսպանելոց": փ. և չարու_
թիւն բու".. և հրաշալին.. հոմանուն..
արիւնահեղ՝ նենգով 'ի լին:

ոէ Կ և փ. Նրգեւ Նըմին: կ. գինարբուսս:
փ. գինարբոյս: կ. քերովբէքըն: փ. խո_
րան սըրբոց.. իւրս՝ըն մտնէին:

ոխ Փ. Ուսուցեալ է մահ".. ըղտոց տուն..
և զայլ.. զոմանս ինք": կ. որ էր վատ_
թար: փ. զօրս համառծտ... սուլթա_
նին.. և կոյր կուրաց:

Կ. Խաւարելոց աւ": փ. աղտեղութի, ոծ
զանասելի.. ուսուցանող... աւրինադրէ
զլուանալին.. որով և զոչոք որ'ի ծովին..
մեղօք թաղել: ե. արդ այսպիսի լուր: փ.
այլ զպաշտաւն բար":

Փ. Քոյոյ նախնին.. փաղամպարին.. ոկ
'ի մրգկրթին: կ. զի ես աչա վաղվա"..
յերկրէ բառնամ զազգըս նոցին: փ. և
զազգ նոցին.. այլ արդ գրէր.. ինք փր-
քանայր ոգ": կ. զայս որ կային: փ. ոչ
գիտելով յիմար հոգին.. թէ զայս ոչ ուժն
իւրոյ բազկին.. պիղծ գնտին:

Փ. Գործոյ չարին.. նոյնպէս լինէր ոչ
ի՟էլին: կ և փ. դարձեալ բանիւ տն այ:
կ. գաւազանաւ'ըն' բար": փ. եղեալ'ի
հրամանին:

Փ. Իբրև յառաջ ժամանակաւ, եբր": ոձ
կ. առնէ յանդին: ե. ձեան նըմանին..
տալոյ նոցին: փ. հորդուն զլխոյ... իսկ
նոքա զիս' դառնա":

Կ և փ. ոսկերք անկ": փ. առ խորան_ոզ
սըն.: զորս երեսուն.. որդիք էին: կ.
ւ'ի զալ չարեաց' բողը":

Փ. Պատասխանեալ խիստ ասէին: կ. Չ
'ի սըբութիւնս: փ. ածեմ զաւեր.. զորս
'ի հարկէ.. առին տարան 'ի գերութիւն..
և ըզտաճարըն հըրաշալին. կ. զկազմած
զարդին: փ. և ժողովուր":

Փ. Նւ ըզսիոնս անդ.. բազումք են չծ
զոր պատմին.. և թէ չխնայէ.. յոյժ ա-

44420

ռաւել քան ըղնոսին · այլ որպէս հայրըն
զիւր որ": կ և փ· կամ տերունեան ··
արբցէ ասէ՝ զան.: փ· քան զայլն՝ որ·ոչ··
քանզի լցաք գործովք·· և ոչ արարաք՝
զկամս արարչին :

չի Փ· Ցիւրաքանչիւր՝ յիւր հա"·· մեղաց՝
անկսնէին ·· վարուք էին, չէ պարտ
ասել՝ զոր գործէին : կ· 'ի սէ՝ըն սրով-
բէից : փ· գործովք չարին, որով 'ի նոյն··
բերան՝ անզեղջ բացին :

չլ Փ· Այս վրձրուխ՝ դոստնի ·· բիւր քա-
ղաքին, պատիժ նոցա՝ միայն·· կամ թէ
նոքա՝ արդարք էին, որոց 'ի ձեռ": կ·
պատասխանի ·· 'ի սելովմայ:

չխ Փ· Այս խըրատ է ·· յորում և գործք՝
ոչ երևին ·· այս կըլթիցին :

չծ Կ· Որպէս՝ զերկրաւորին: փ· հրահանգ
դատաստանին, զի սուրն ածէ: կ· բարբա-
րոսին :

չկ Փ· Անձրևաց՝ զալ անչափին··· մի-
նինային·· մըկան զազրա"··· զամուր··
կամ յաղթանդամ··յայն լոյս խա":

չհ Կ· Թունաւք պղծէ: փ· 'ի նայե՝լըն
քաղցրակամ: կ և փ· զմուկն և զխլուրդ՝ըն
միա": կ· և ինձ եղեր մահու ·· զիմ տը-
ղայս : փ· խողխողեցեր՝ զերդ ըզզա" :

չձ Փ· Եւ սընուցեր զիս 'ի մըլթան ·· վե-
րայ սողան : կ· մրումրան ·· զըաժակըն
դառնամման·· վերջական : փ· 'ի ծոց՝ ընդ
եօլթնաջան: կ· օրինակ յազգըս մարդկան :

Փ. Ցերկրէն հանցէ: կ. քո գազանթան.. չղ
պատեն ոպ գազան.. քո աւգնական:
Կ և փ. Քեզ պաշարեալ.. քեզ որո- Պ
գայթ՝ ան": փ. գաղտ թագուցեր, առցէ
զոտիւք ընդ խոր": ե և փ. քանզի անդ
քեզ բա": փ. սիրով արևըդ պա"..
լինին ջընջեալ:
Կ և փ. Լեցին մորողք և տատանեալ: պժ
փ. հատուցէք ինձ չարչարեալ: կ. ձեզ
բազմացեալ, արդ մի գոցի: փ. կամ որդ-
ւոց ձեր՝ ոք ող".. գործ անիծից: կ.
ելցէ՝ կարճ 'ի յաւեր: փ. ելցէ գետեր:
Կ. Սողոմացւոց՝ հուր ծըծըմբաբեր: պէ
փ. խիստ և արագ՝ սրտիւ: կ. յարեան վը-
տակքն: փ. և քոյին տոհմի թուրքեր..
սատակեսջիք.. զամաղեկայ չար":
Կ. Ցեսուայ յերկրէն.. տարագրեալ պղ
աւտարաբեր.. յոյժ 'ի հասակըդ.. որդի
ղաւթեայ ծն"... երեք քարեան առանձ-
նաբեր.. զզէնդ՝ զոր ուսուցեր:
Կ և փ. Հատցէ զգլուխըդ քո սուսեր: պխ
փ. խօսեցեր.. որ 'ի ղժոխս իջցես.. յան-
կողին.. ըղքեզ յագդեր: կ. ըղմակաբ-
եանք չար".. չարեացն ամեն:
Ն. Նւ առաւել գերա": փ. ընդ ա- պծ
րեան՝ խառնակեցեր: կ. արդ 'ի յիս ոչ՝
խընայեցեր: փ. ո՛չ նայեսցի ողորմա": կ.
մերձ 'ի յաւեր.. որ զանձեցեր: փ. յօր կո-
ըստեան... տըրն 'ի վերայ:
Կ. Մինչև տացէ բազմապա".. փոքր պկ

ինչ աւեր : փ . զոր հուպ եղ" . . ահաբեր . . .
երբ առընթեր : կ . քո մահճետոնս :
ղէ Փ . Խառնիք զուք : կ . և տարտարոսըն :
փ . զոյն կըպեռ . . անպարապ էր :
ղը Կ . Դուլթի սուրբ երգ : փ . չէք ինչ
մեռեալք . . պըսակեալք :
ղթ Կ . Ձեռըս լինիք : փ . 'ի յանմարմնոց
դա" : կ . դասքըն կար" : փ . և հողեղեն . .
որոց շին" : կ . այն որ կապեաց՝ կամար գեր֊
կինք . . վաստակեցէք . . սերմանեցէք . .
'ի գարունն՝ հոգւով ծաղկիք : փ . պարա֊
րեսջիք : կ . բուսանիցիք :
Ճ. Փ . Սաղարթաբեր պաձու" : կ և փ .
ծառն կենաց մեր" : փ . 'ի մահուանէ այլ
ոչ . . արձակէք : կ . զուարձալից : փ . աշ֊
խատեցեալք՝ իբրև . . կենաց արբիք . .
սրտիւ բերկրիք :
ճա Փ . Նոցին կաթիկ . նոքա բերան բերլի" . .
զոգն՝ աբրահամու . . զպարտըն մե" . .
ըղկաթըն մածագլին :
ճբ Փ . Թագ 'ի գըլուխ՝ պսա" . . զայն նե֊
ղուե : ե . անդ յիշեցէք : փ . ինքնակամ
ձեռով հանձիք : կ . արք ընդ արեանց՝ սըր֊
բոց . . կանայք 'ի դաս : փ . թագիւ պըճ֊
նեալ . . զարդարեալ . . դասըս ցնծայք :
ճգ Կ . Ընդ անմարմնոց՝ ըն դաս ցըն" . . նո֊
րին լինիք . . դասս հաւա" : կ և փ . լիցին՝
յոյժ մխի" : փ . և թէ 'ի սոյն այն մա" . .
առ իս է յու" : կ . այլուստ էք բա" :
ճդ Կ և փ . սուգըդ լու" : փ . զըպղեստըն

տխրա″ : կ. սուէք վըձար.. ասէք յանձին :
փ. ախտ մահարար : կ. որ բժշկէ զմեզ սի-
րաբար :

Փ. Ո՛չ բարկանայ՝ մեզ նա իսպառ : կ. ջծ
ածէ դըժար : փ. և զընթացիւք արե″ :

Փ. Ո՛չ թէ իմոյն՝ միոյն զդիպակ. զոր ջկ
ինձ հատոյց խիստ ձախո″ : գերիչ իմ..
զընտան : կ. իբրև զծովու .. ծըփանաց՝
աւզին գունակ.. ընուն զաւրէն՝ երկ″ : փ.
զձիւն արասքատակ :

Կ. Ազգ հաւասար : փ. առնեն աւար՝ ջհ
և ասպա″ : կ. զքաբէլ առնեն խիստ ահե :
փ. զմաքսյն քակեն : կ. զդևսն որ հալա-
ծէր, ահդ առա″. ո՞րն համարձակ : փ.
զքարին գըլեն : կ. ըզհետ մտեն՝ նոցա :
փ. զոչէ յարագ, փախչին երէք առհասա-
րակ.. ՚ի սուսեր ՚ի տէզ՝ և ՚ի նիզակ :

Փ. Նւ զայլն առնեն : կ. մինչ յայն՝ ջձ
կոյս անընակ.. զծառայս և զաղ″ : փ. եր-
կիր ծաւաց : կ. ամեն ազգաց.. էին չա-
րեաց : փ. ուր հալածած՝ են և : կ. լինի
աշխարհ՝ քրիս″. յանչափ յանբաւ՝ բա-
րեաց լըցած :

Կ. Վայ ասեն՝ վայ մեռելոց : փ. ՚ի զա- ջղ
ւառըս հէ″. և ՚ի յաշխարհ.. և ամբառ-
նամ.. ես ցընծացած ... մերկացած ..
զոյն զգեցած :

Ն. Ոստայնանկաց : կ. փորանկեալ : Ռ
փ. և զառաղաստնին նկարած : կ և փ.
պարզիմ : կ. խորհրդազգած : փ. մակաղէք

հաւտ քո խաշանց, և դասք անմեղք մը
գաւառաց :

ռժ Փ․ Առաքելոց մար"․․ սրբոց բանից
վար"․․ ձայնիւ երգէք ընդ․․ այլ ասացէք
յուսով կե"․ զի փառք նախնոյն մը տա":
Ե․ քան զվերջինն լինի յառաջ: Փ․ լինի
առատ: Կ․ և տայ անցեալ անդր : Փ․ 'ի
մը տառաց․ ; սպասեմ՝ այսրը :

ռի Փ․ Ն։ առ ապար՝ կատա"․․ նշանս 'ի
գրոց․․ թէ չէ գալոց․․ զայս տուեալ :
Կ․ ոչ հողեղէն տեսեալ աչաց: Փ․ տե-
սեալ էաց: Կ․ ոչ թէ 'ի միտ․․․ էք ընդ
նմին ժառան" :

ռլ Փ․ Անդր ցնծայք: Կ․ էք մտանելոց :
Փ․ զլոկ հոմանուն: Կ․ ներսէս բաց" : Ե․
և զշառաւիղ : Փ․ բանիս գրոց : Կ․ 'ի
սփոփանս ողորմելոց : Փ․ առ 'ի սփոփանք
տրտմեցելոց :

ռխ Փ․ Մեզ և բոլոր : Ե․ քանի բանիւ :
Կ․ վասն սոցունց․․ այլ ախմարաց : Փ․
մանուկ տղայոց տխազոլով : Կ և Փ․ յաջող՝
զինուց ձիոց : Փ․ զոր արարաքս՝ խրա-
խանելոց :

ռծ Փ․ Օըր վայելեաց՝ բարի սոցունց :

ԱՌԵՂԾՈՒԱԾՔ ԻՆՉ։

'Ի վերագրելոցն սբ̃յն Ներսէսի շնորհալւոյ :

ԵՐԿԻՆՔ:

Եկեղեցին՝ բարձր էր և լայն,
անհուն շինուած՝ էր ւանգերան,
Կանթեղքն 'ի կախ՝ կան անշուան,
ջահերն անձէթ՝ ըզլոյսըն տան :

ԱՐԵԳԱԿՆ:

Նա բարձրանայ՝ յայքէն 'ի քէն,
և խոնարհի՝ դարձեալ անդրէն,
Ամէն գըրի՝ հինգ աւր ժիւրմէն,
գընայ ըզվեց՝ ամիսն ամէն :

ԱՐԵՒ:

Տեսի զմանուկ՝ որ ծընանէր,
ւ 'ի նոյն աւուր՝ըն մեռանէր,
Ցետ թաղելոյն՝ դարձեալ յառնէր,
ւայլ գեղեցիկ՝ զինք ցուցանէր :

ԼՈՒՍԻՆ:

Կայր նըկանակ՝ մի գեղապանծ,
յաշխարհաշէն՝ փըռան եփած,

’Ի յեփողէն՝ իւրմէ լռուած,
և ’ի նմանէ՝ դարձեալ լըցած:

ԱՍՏԵՂՔ:

Օ՛առ ’ի վերոյ՝ ջուրըն մեկնած,
Ներքոյ ամուր՝ աւազով փակած,
Աւազն ամեն՝ հըրով լըցած,
մի քան ըղմի՝ պայծառացած:

ԱՇԽԱՐՀ:

Պանդուկ մի կայր՝ վերայերկրէ,
’ի յանցաւոր՝ ճանապարհի,
Յոր անծանաւթք՝ ’ի նա գային,
և իւր ծանաւթ՝քըն գընային.
Մինչ հիւրըն գայր՝ մեծարէին,
և մինչ գընայր՝ կողոպտէին.
Ո՛չ թէ մասն ինչ՝ իրս առնուին,
այլ զբովանդակ՝ ըն խըլէին:

ԳԵՏ:

Աւձ մի ըստուար՝ գունով կապոյտ,
գալարելով՝ առնու պըտոյտ,
Յիւր փորըն կայ՝ այն բարւոյն գիւտ,
որ ’ի ցամաք՝ մեռնի նա շուտ:

ԾՈՎ:

Կաղմարն անթուրծ՝ է ’ի կաւոյ,
թանաքն ’ի ներքս՝ առանց գունոյ,
Գըրիչն անշունչ՝ է կենդանւոյ,
առնու գըրէ՝ վերայ հողոյ:

ԱՆՁՐԵՒ:

Նա 'ի ծովէն՝ վերակայի,
ամփոփելով՝ իբր 'ի տըկի.
Քաղցրիկ մաղէ՝ ուր տեղ պիտի,
երբ աստուծոյ՝ կամքըն հաճի:

ՁԻՒՆ:

'Ի յելանելն՝ է փըրփըրակ,
երբեմն լինի՝ փոշետեսակ.
Նա դիզանայ՝ որպէս բամբակ,
երկրի սերմանց՝ է աւժանդակ:

ՑՈՐԵԱՆ:

Մեռանիմ՝ ւանմահանամ,
դարձեալ յառնեմ՝ կենդանանամ,
Օ աչս 'ի յերկին՝ըս ամբառնամ,
բազմաստեղաւք՝ըն պաւրանամ:

ԽԱՂՈՂ:

Օ սրմանք ասեմ՝ քեզ սիրելի,
կին մի ծընաւ՝ գլուուղ որդի.
Տըղայն ունէր՝ ալիք ծերի,
երբ ծերանայ՝ դառնայ սեւի:

ՄԵՂՈՒ:

Երէց քարկոփ՝ և իմաստուն,
յիւլթոյ ծաղկանց՝ շինէ իւր տուն.
Քաղցըր բղխէ՝ նորա լեզուն,
բընաւ չանկնի՝ իւր աչքըն 'ի քուն:

ՋՈՐԻ:

Ած չարար՝ եղև նա նոր ,
շա՛տ հիացայ՝ ես վասն այնոր ·
Թէպէտ նըման՝ է ՚ի փայտ չոր,
ըզնա սիրէ՝ խիստ ձիաւոր :

ԱՅԾ:

Միշտ նա շըրջի՝ ՚ի ժեռ քարեր,
ունի վաճառ՝ մազէ քըրձեր ,
Գինւոյ ունի՝ աղուոր տըկեր,
ւաւժտէ ձըրի՝ դանկի կոթեր :

ՇՈՒՆ:

Գըրեալ ՚ի գիրն՝ աւետաբեր,
անունն իւր չար՝ որ մի՛ յիշեր ·
Է՛ տիրասէր՝ առնէ որսեր,
հովուին չըկայ՝ գերդ նա ընկեր :

ԿԱՏՈՒ:

Որպէս բամբիշ՝ յուշիկ գընայ ,
յետուստ պարան՝ ըն ՚ի քարշ գայ ·
Բազմի փափկիկ՝ բարձի վերայ,
որսիկ առնէ՝ քան ըզբազայ :

ԲԱԴ:

Ցուշիկ երթա՝ իբր ըզտիկին ,
յիւրն աճառած՝ համդերձ անձին .
Ոսկի փողնոց՝ կայ ՚ի վըզին,
բացէ ՚ի բաց՝ է իւր ագին :

ԿՐԻԱՅ:

Չորքոտանի՝ է զերդ ըղջուն,
և ձու ածէ՝ զերդ ըղթըռչուն,
Նա խոտ ուտէ՝ զերդ անասուն,
ունի մըղկիթ՝ և ոսկրէ տուն:

ԳՐԻՉ:

Հաւ մի տեսի՝ ես անկենդան,
հատիկ ուտէր՝ ձեռամբ մարդկան.
Եթէ զաշխարհս՝ ամենըն տան,
ուտէ ասէ՝ չեմ բաւական:

ԳԻՐ:

Մաւըրն իւր արգանդըն՝ էր սեւային,
հաւըրըն բարակ՝ ամենուին.
Որդէքըն սեաւ՝ ծընանէին,
'ի դաշտ սպիտակ՝ բընակէին:

ԳԻՐՔ:

Տուն մի տեսի՝ սպիտակ փըռուած,
և սեաւ հաւեր՝ 'ի ներքս թառած,
Ձուս ածէին՝ ցեղք 'ի ցեղաց,
լեզուաւ խաւսին՝ բանականաց:

ԶՐԱԴԱՑ:

Ոմն 'ի
ձայնի մէջ՝ ըս անկենդան,
Ցընթըրեւս գոչէր՝ ահեղական,
և զիւրըն կոչէր՝ զազդըս մարդկան,
փըսխած՝ առնէր սեղան:

ԴՈՒՌՆ:

Զորեքժլուլի՝ ինքըն կանգուն,
որ՛ զնա չունի՝ գիտեմ չէ տուն.
Ըզմարդն անհոգ՝ առնէ՛ ի քուն,
որ՛ զայս գիտէ՝ ինքն իմաստուն:

ԳԵՐԵԶՄԱՆ:

Մայրն ամենից՝ պարգևողն եբաց
զորդիսն աւինքն՝ կոչեաց անհաց,
Զորդունքըն կեր՝ արար մըսաց,
չողորմեցաւ՝ իւր զաւակաց:

ՎԵՐՋ:

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ.

երես.	տող.	
1.	8.	Եւ ինչնասուն՝ ընդ. երեքկի:
2.	19.	Եւ ինձ զըրեաց՝ երանութիւն:
15.	7.	Հընձեաց զորայն՝ յանդաստանի:
37.	3.	Դիմել՛ի մարտ խրախուսէին:
44.	20.	Ո՛չ վերարկու՛ արկանէին:
47.	10.	Զիւրաքանչիւր գումեստ անձին:
48.	4.	Սակաւք՛ի դղեկն՝ ամրանային:

EXTRAIT DU CATALOGUE

DE LA

LIBRAIRIE DE DONDEY-DUPRÉ PÈRE ET FILS,

IMP.-LIB. ET MEMB. DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE DE PARIS.

Libraires de la Société Royale Asiatique de la Grande-Bretagne et d'Irlande, sur le Continent,

RUE RICHELIEU, N° 47 *bis*, ET RUE SAINT-LOUIS, N° 46, AU MARAIS.

Ouvrages Périodiques.

REVUE BRITANNIQUE, ou Choix d'Articles traduits des meilleurs écrits périodiques de la Grande-Bretagne, sur la Littérature, les Beaux-Arts, les Arts Industriels, l'Agriculture, le Commerce, l'Économie Politique, les Finances, la Législation, etc., etc.; par une Société de Gens de Lettres; publiée par MM. Saulnier fils, P. Dondey-Dupré fils, etc.

Ce Recueil paraît tous les mois, à partir de juillet 1825, par numéro d'environ 200 pages. Prix de l'abonnement pour Paris, pour six mois.................. 27 fr.
Pour l'année...................... 50 fr.

Pour les Départemens, 6 fr. de plus par année, et 3 fr. de plus par semestre; pour l'Étranger, 12 fr. de plus par année, et 6 fr. de plus par semestre.

Les exemplaires de la Collection des Numéros déjà publiés, qui s'élèvent déjà à *trente-six*, s'épuisent rapidement; nous invitons les amateurs à ne pas tarder de se les procurer.

REVUE GERMANIQUE, suite de la BIBLIOTHÈQUE ALLEMANDE, journal de littérature, rédigé par une Société de Gens de Lettres, et publié, à Strasbourg, par MM. Barthélemy, G. Silbermann, etc., etc.

Ce Journal paraît le 15 de chaque mois, par cahier de six feuilles d'impression.

Prix de l'abonnement, pour Paris et les Départemens (franc de port), 25 fr. pour *douze Numéros*, et 16 fr. pour *six Numéros*. — Pour l'Étranger (franc de port), 30 fr. pour *douze Numéros*, et 18 fr. pour *six Numéros*. — 20 Numéros ont déjà paru.

—La première année de ce Recueil a paru sous le titre de *Bibliothèque Allemande*. 12 cahiers.. 15 fr.

Nous nous sommes intéressés à la *Revue Germanique*, que nous recommandons à nos correspondans comme un Recueil rédigé avec soin, et ayant le double avantage de bien faire connaître la littérature allemande aux Français et aux Étrangers, et de présenter aux Allemands eux-mêmes un tableau fidèle de leur propre littérature.

REVUE PROTESTANTE, rédigée par M. Ch. Coquerel et une Société de Pasteurs Protestans. Il paraît chaque année 12 cahiers, composés de trois feuilles d'impression chacun.

Prix de l'abonnement pour l'année, ou 12 cahiers, formant 2 vol. . . . . 10 fr.
Il faut ajouter pour le port, dans les Départemens, 2 fr.; à l'Étranger, 4 fr.

Ce Journal paraît depuis trois ans; on peut se procurer des collections.

NOUVEAU JOURNAL ASIATIQUE, ou Recueil de Mémoires, d'Extraits et de Notices, relatifs à l'histoire, à la philosophie, aux sciences, à la littérature et aux langues des peuples orientaux, publié par la Société Asiatique.

Prix de l'abonnement pour l'année . . . . 20 fr.

Pour six mois . . . . 12 fr.

Cette nouvelle Série du *Journal Asiatique* contiendra environ 15 feuilles de plus par an que la précédente, en y comprenant le *Rapport annuel* qui désormais sera livré *gratis*. — Prix actuel du Recueil: Pour *l'année*, 25 fr.; pour *six mois*, 14 fr. — Pour le port, 1 fr. 75 c. par vol.; pour les Départemens et pour l'Étranger, 3 fr. 35 par volume. (*Voir le Prospectus détaillé.*)

JOURNAL ASIATIQUE. — PREMIÈRE SÉRIE. — Ce Recueil précieux, qui date de la naissance de la Société Asiatique de Paris (Juillet 1822), n'a pas besoin d'éloges, et se recommande suffisamment par les mémoires importans qu'il contient. — Il se compose de 11 vol. in-8 (66 Numéros), contenant des *fac simile*, des *cartes* et autres planches. Prix de la Série . . . . 100 fr.

Prix par collection de chaque année (12 Numéros) 20

Les Numéros 1 à 24 ne se vendent plus séparément; il n'en reste que très-peu d'exemplaires.

PETIT COURRIER DES DAMES, ou Nouveau Journal des modes, des théâtres, de la littérature et des arts.

Ce Journal paraît tous les cinq jours, avec huit gravures par mois, dont une d'homme. Prix de l'abonnement: Pour trois mois, 9 fr.; pour six mois, 18 fr.; pour un an, 36 fr.

Pour les Départemens, 50 c. de plus; pour l'Étranger, un fr. de plus par trimestre.

MAGASIN ASIATIQUE, ou Revue géographique et historique de l'Asie centrale et septentrionale, publiée par M. J. Klaproth: Recueil trimestriel paraissant dans les premiers jours d'octobre, de janvier, d'avril et de juillet de chaque année, par cahier de 160 pages, et contenant des planches et des cartes.

Prix de l'abonnement pour l'année . . . . 25 fr.

Pour les Départemens 27

Pour l'Étranger 29

Pour des motifs particuliers, la publication de ce Recueil ne sera pas continuée; on ne peut souscrire que pour les quatre premiers Numéros. — Le quatrième et dernier est au moment de paraître.

BULLETIN UNIVERSEL DES SCIENCES, publié sous la direction de M. le baron de Férussac; 7e SECTION, *Histoire*, *Antiquités* et *Philologie*.

Prix de l'abonnement pour une année : Pour Paris.................. 18 fr.

Pour les Départemens.................................... 21

Pour l'Étranger.. 24

On trouve également dans notre Librairie, qui est spécialement chargée de la 7e Section, la Collection complète de ce vaste et important Recueil, au même prix qu'au bureau de l'Administration.

Ouvrages récemment publiés,

Ou paraissant par livraisons.

AMOURS MYTHOLOGIQUES (LES), traduites des *Métamorphoses d'Ovide*, par de Pongerville; nouvelle édition, considérablement augmentée. Joli volume grand in-18, imprimé avec luxe sur papier vélin très-beau et très-fort, et orné d'une gravure nouvelle de Devéria et d'un grand nombre de belles vignettes en bois gravées par Thompson.. 4 fr. 50

Ce recueil, déjà connu favorablement des gens de lettres, se recommande par l'heureux choix des sujets variés et gracieux qui le composent. *Daphné*, *Salmacis*, *Pygmalion*, *Myrrha*, *Pyrame et Thisbé*, *Céyx*, telles étaient les pièces contenues dans les deux précédentes éditions. Celle que nous annonçons sera plus riche de sept morceaux inédits, au nombre desquels se trouvent *la Mort d'Adonis*, *Narcisse*, *Leucothoé*, etc. Enfin, c'est la galerie complète des *Amours Mythologiques*. Comme présent de nouvelle année, cette élégante production doit jouir d'un grand succès, indépendamment des honneurs qui l'attendent dans la république des lettres.

ANALYSE CRITIQUE DU RECUEIL D'INSCRIPTIONS grecques et latines de M. le comte de Vidua, par Letronne, membre de l'Académie royale des inscriptions et belles-lettres. — *Paris*, 1828. In-8.. 2 fr. 50

ATLAS COMMERCIAL, ou Exposition méthodique du Droit Commercial, comprenant le Code de Commerce rapproché des Lois, Réglemens, Ordonnances et Arrêts, ou Opinions des Jurisconsultes qui le complètent, le modifient ou l'expliquent; ouvrage composé de douze ou quatorze Tableaux synoptiques sur feuille de Jésus déployée, disposés et coloriés de manière à en rendre l'étude plus facile. Dédié au Conseil de Perfectionnement de l'École Spéciale de Commerce et d'Industrie, par Poux-Franklin, avocat à la Cour Royale, Inspecteur des Études et Professeur de Législation Commerciale à l'École Spéciale de Commerce. Prix de chaque Tableau... 3 fr.

CONTES INÉDITS DES MILLE ET UNE NUITS, extraits de l'original arabe, d'après un manuscrit arabe, écrit au Caire, l'an 1217 de l'hégire, par le scheikh Ali Alansari; par M. J. de Hammer, premier interprète de sa majesté l'empereur d'Autriche pour les langues orientales, etc., etc.; traduits en français par M. G.-S. Trébutien, membre de la Société Asiatique de Paris. 3 vol. in-8, imprimés en caractères neufs, sur beau papier fin satiné.. 21 fr.

C'est M. de Hammer, dont la vaste érudition est connue de toute l'Europe savante, qui a eu le bonheur de se procurer un manuscrit de ces contes, le plus complet de

tous ceux que l'on connaisse, et qui en a extrait ceux dont M. Trébutien publie aujourd'hui la traduction. Savant et modeste, le jeune orientaliste a cherché à imiter le style simple et naïf de Galland. Il peut donc espérer que cette continuation, nouvelle pour nous, sera favorablement accueillie comme le complément indispensable de toutes les éditions des *Mille et une Nuits*, dans un moment surtout où l'on est si avide de s'initier aux littératures étrangères.

Description des Monumens Musulmans du cabinet de M. le duc de Blacas, ou Recueil de pierres gravées arabes, persanes et turques; de médailles, de coupes, de miroirs, etc, par M. Reinaud, employé au cabinet des manuscrits orientaux de la bibliothèque du roi, etc.; 2 vol. in-8, (*Imprimerie Royale*) papier fin satiné; orné de 10 planches gravées. (*Voir le Prospectus.*)............................ 18 fr.
Papier vélin.. 30 fr.

Deux Années a Constantinople et en Morée (1825 et 1826), ou Esquisses historiques sur Mahmoud, le massacre des Janissaires, les nouvelles troupes, Ibrahim-Pacha, Soliman-Bey, etc., par M. C.. D..., élève-interprète du Roi à Constantinople; ouvrage orné d'un choix de costumes orientaux soigneusement coloriés et lithographiés par Collin. Trois livraisons en un vol. gr. in-8, papier collé Jésus, orné d'un grand nombre de lithographies coloriées avec soin, et rehaussées en or.. 30 fr.

Examen de nos Lois Électorales, des Explications, Modifications, Changemens et Additions qu'elles nécessitent; par M. Duchesne, avocat à Grenoble. 1 volume in-8.. 2 fr. 50

Faust, tragédie de Goëte, traduite de l'allemand par M. Gérard; fort vol. in-18, orné d'une grav.. 3 fr. 50

Dans ce moment où nos principaux théâtres promettent de nous représenter les aventures si bizarres et si merveilleuses du docteur Faust, l'un des inventeurs de l'imprimerie, c'est arriver à propos que d'en publier une traduction. Un homme de lettres a dit : « Je ne connais pas de lecture plus attachante que celle de ce drame terrible, qui embrasse la vie tout entière d'un homme d'ailleurs si intéressant par lui-même. » Le jeune traducteur est parvenu à rendre avec une grande fidélité cette conception étonnante du puissant génie de Goëthe; aussi tous les Journaux ont-ils rendu justice à l'élégance et à l'exactitude de sa version.

Gymnase lyrique; Recueil de Chansons et autres Poésies inédites. *IIe année.* Vol in-18, très-bien imprimé, sur papier superfin satiné, et orné d'une jolie gravure représentant le *Combat de Navarin*, et d'un titre aussi gravé, avec cul de lampe à sujet.. 3 fr. 50

Ce charmant recueil contient, cette année, un grand nombre de chansons ou romances qui méritent d'être distinguées; voici les titres de quelques-unes : *L'Avenir*, *le Péruvien*, *le Cauchemar*, *le Tems*, *les Regrets d'un Vieillard*, *la Chaumière et le Château*, etc. Les éditeurs se sont efforcés de varier leurs sujets qui tantôt ont la grâce philosophique et un peu politique des nobles accens de Béranger, tantôt respirent l'heureuse naïveté et la vive insouciance des joyeux refrains de Désaugiers. Rival heureux de ses vieux devanciers, tels que l'Almanach des Muses, le Chansonnier des Grâces, etc., le *Gymnase Lyrique* peut être offert en présent.

Histoire moderne de la Grèce, depuis la chute de l'Empire d'Orient jusqu'à la prise de Missolonghi, par Jacovaki Rizo Néroulos, ancien premier ministre des hospodars grecs de Valachie et de Moldavie.—*Genève,* 1828. Fort vol. in-8 br. 8 fr. 50

Cette histoire, écrite avec chaleur et d'un style concis et rapide, ne pouvait être mieux tracée que par la plume d'un Grec, qui fut long-tems un acteur distingué des scènes mémorables qu'il raconte.

Inde française (l') ou Collection de dessins lithographiés représentant les Divinités, Temples, Pagodes, Costumes, Physionomies, Meubles, Armes, Ustensiles, etc., des peuples Hindous qui habitent les possessions françaises de l'Inde, et en général de la côte de Coromandel et le Malabar. Publiée par MM. Géringer et Cie, avec un texte explicatif, par M. Eugène Burnouf.

Cet ouvrage se composera de *vingt-quatre* livraisons; chaque livraison in-folio, sur très-beau papier vélin, contiendra six planches coloriées, savoir : une Divinité, un Portrait d'après nature, une Cérémonie religieuse, et des Scènes de la vie privée, faisant connaître les costumes et les diverses professions. Prix pour les Souscripteurs, à Paris, 15 fr. — Pour les Départemens, 18 fr. — Les Livraisons I à VIII sont en vente : les IX et X sont au moment de paraître. — Le Prospectus se distribue.

Lucrèce, de la Nature des choses, traduit en vers français par M. de Pongerville; nouvelle édition, revue et corrigée avec le plus grand soin, et contenant le texte en regard de la traduction. 2 vol. in-8, imprimés en caractères neufs sur papier fin satiné, et ornés de deux gravures de Devéria. . . . . 15 fr.

Et sur papier vélin très-fort. 24

L'élégant traducteur du poème de Lucrèce a pris un rang trop bien marqué parmi les bons versificateurs de notre époque, pour qu'il soit besoin de recommencer ici l'éloge de son beau travail. Il est naturel de penser que cette édition, entièrement revue par l'auteur et corrigée dans beaucoup de passages, n'obtiendra pas moins de suffrages que la précédente.

— Le même ouvrage, imprimé avec luxe, en 2 volumes, sur format grand in-18, papier vélin d'Annonay très-fort, et orné de deux gravures dessinées par Devéria et exécutées par Couché. . . . . 9 fr.

C'est une heureuse idée de la part des éditeurs de présenter aux personnes lettrées, connues sous le nom d'amateurs, une édition portative de la traduction en vers d'un poème savant et difficile à lire dans la langue de Lucrèce. Le style harmonieux du traducteur pourra ainsi être apprécié par tout le monde, et, sans risquer un travail pénible sur les vers latins, on pourra se contenter de leur reproduction en vers français, écrits avec force, et qui portent presque toujours la physionomie d'une composition originale.

Œuvres complètes de Jean Racine, avec le commentaire de La Harpe, ornées du Portrait de l'Auteur, d'un *Fac Simile* de son écriture, de quatorze gravures représentant les scènes les plus remarquables, et d'une vue de l'Abbaye de Port-Royal; *édition classique.* 8 vol. in-12, sur papier fin des Vosges satiné. . . . . 18 fr.

La nouvelle édition que nous publions, imprimée avec un très-grand soin, sur un beau papier, dans un format commode, ornée de seize gravures, et enrichie du pré-

cieux commentaire de La Harpe, est digne de figurer dans les bibliothèques choisies, en même tems que, par la modicité de son prix, elle est à la portée des plus modestes fortunes.

VOYAGEURS (LES) EN ITALIE, ou relation du voyage de trois amis dans les diverses parties de l'Italie, en passant par le Tyrol, la Suisse et les Alpes; contenant des observations philosophiques et anecdotiques sur les beautés du pays, ses antiquités, ses personnages remarquables; sur l'état actuel de sa littérature; sur les mœurs, les usages et les pratiques civiles et religieuses de ses habitans, etc., etc., par Constant Taillard; ouvrage orné d'une carte, et de huit jolies vues gravées d'après Desenne. 3 volumes grand in-18, grand-raisin fin satiné.. 12 fr.

PARFAIT CAPITAINE (LE), ou Guide des Commerçans, Armateurs, Navigateurs, etc., par M. le chevalier Laget de Podio, ancien procureur du Roi, avocat à Marseille, auteur de la *Juridiction des Consuls de France à l'étranger;* 2e édition, revue, corrigée et considérablement augmentée. Vol. in-8, imprimé avec soin...... 7 fr.

Cet ouvrage, qui était impatiemment attendu, s'épuise rapidement; c'est une preuve de sa grande utilité.

MÉMOIRES HISTORIQUES ET SECRETS DE L'IMPÉRATRICE JOSÉPHINE, Marie-Rose Tascher de la Pagerie, première épouse de Napoléon Bonaparte, mis en ordre par Mlle Le Normand, auteur-éditeur de plusieurs ouvrages. 3 vol. in-8, ornés de huit gravures, portrait, *fac simile;* pap. fin sat., couverture imprimée......... 24 fr.

PLAN D'AMÉLIORATION POUR LE COLLÈGE DE GENÈVE, proposé par Jean Humbert, professeur d'Arabe, membre de la Société Helvétique d'utilité publique, de la Société d'Éducation élémentaire, fondée à Paris, et de plusieurs Académies de France. *Genève*, 1827. In-8, papier vélin, br.. 4 fr. 50

Cet ouvrage, qui vient de paraître, présente des vues neuves et qui seront utiles à MM les Instituteurs, aux pères de famille, etc., etc.

Sous Presse,

Pour paraître incessamment.

CHEFS-D'ŒUVRE DU THÉATRE INDIEN, traduits de l'original *sanskrit* en anglais par M. H.-H. Wilson, secrétaire de la Société Asiatique du Bengale, etc.; et de l'anglais en français par M. A. Langlois, membre de la Société Asiatique, auteur des *Monumens Littéraires de l'Inde;* accompagnés de notes et d'éclaircissemens, et suivis d'une table alphabétique des noms propres et des termes relatifs à la mythologie et aux usages de l'Inde, avec leur explication. Deux forts vol. in-8, imprimés avec soin sur papier fin satiné.. 15 fr.

Papier vélin.. 25

L'ouvrage est sous presse, et paraîtra très-incessamment.

HISTOIRE DE LA GUERRE DE LA PÉNINSULE, de Robert Southey, traduite de l'anglais, par M. Lardier, 8 vol. in-8 papier vélin satiné. Prix de chaque volume...... 7 fr.

Les tomes I et II, formant la première partie, sont au moment de paraître.

L'ouvrage du général Foy, sur la guerre d'Espagne, est bien moins une histoire

qu'une suite de notes brillantes et ingénieuses sur cette grande époque de notre histoire contemporaine. La série de ces faits si importans et si curieux n'a encore été narrée avec les développemens et l'ordre convenables que par Robert Southey, qui est, comme on sait, un des plus grands écrivans de l'Angleterre. La traduction de son ouvrage a été faite par M. Lardier, ingénieux interprète du sergent Guillemard. Cela suffira sans doute pour convaincre le lecteur qu'elle n'aura rien de commun avec ces versions exécutées par des manœuvres littéraires, dans lesquelles les plus beaux génies étrangers sont si bizarrement travestis.

TABLE COMPLÈTE ET RAISONNÉE (par ordre alphabétique) du *Journal Asiatique* : 1re série, 11 volumes in-8 (Juillet 1822 — Décembre 1827); suivie du Catalogue de la Bibliothèque de la Société Asiatique. — *Le prix sera fixé lors de la publication.*

Ouvrages imprimés dans le Format in-32.

Nota. On trouve toujours des exemplaires reliés dans tous les genres.

AVENTURES DE ROBINSON CRUSOÉ, par Daniel de Foë, 4 volumes in-32, divisés en huit livraisons, et ornés de huit gravures; édition bien imprimée, en gros caractères, sur papier superfin des Vosges, satiné, à 75 c. la livraison.................. 6 fr.

AVIS AU PEUPLE sur les premiers secours à donner, dans les cas pressans, et avant l'arrivée du médecin, par Jules Leroy. In-32.................................. 60 c.

HISTOIRE DE DON QUICHOTTE DE LA MANCHE, traduction de Filleau de Saint-Martin, 8 vol. in-32, ornés du portrait de Michel de Cervantes et de quinze jolies gravures, d'après Chasselat et autres, sur papier satiné.................................. 12 fr.

HISTOIRE DE GÉRARD, Comte de Nevers, et de la belle Princesse Euriant de Dammartin sa mie; par M. de Tressan. Edition mignonne. In-32, orné d'une jolie gravure.. 75 c.

HISTOIRE DU PETIT JÉHAN DE SAINTRÉ et de la dame des Belles-Cousines, par M. de Tressan, édition mignonne, ornée d'une gravure. In-32, pap. satiné.......... 75 c.

Ces deux ouvrages se réunissent en un seul volume du prix de 1 fr. 50.

MILLE ET UNE NUITS (LES), contes arabes, traduits par Galland, avec les nouveaux contes publiés par M. Edouard Gauttier. 12 vol. in-32, ornés de 24 petites grav. 18 fr.

LE SUPPLÉMENT seul des *Mille et une Nuits*, 4 vol. in-32, avec huit grav..... 7 fr.

Ce supplément, compris dans les tomes 9, 10, 11 et 12, peut aussi faire suite aux autres éditions, et particulièrement à celle du format in-18.

LES QUATRE FILS D'AYMON, histoire héroïque, édition mignonne. 2 vol. in-32, sur beau papier satiné.. 2 fr. 50

ŒUVRES CHOISIES de Gresset, 2 vol. comprenant, savoir:

VER-VERT, poëme en quatre chants, suivi du *Carême impromptu* et du *Lutrin vivant.* In-32.. 25 c.

TROIS EPITRES: *La Chartreuse, les Ombres, l'Abbaye*, par Gresset. In-32.... 25 c.

VOYAGES DE GULLIVER, 4 vol. in-32, qui peuvent se réunir en un, broché...... 2 fr.

AVIS ESSENTIEL.

Dondey-Dupré Père et Fils, *Imprimeurs de la* Revue Britannique, *ont l'honneur de prévenir MM. les Abonnés, que, voulant satisfaire au désir qui leur en a été souvent témoigné, ils viennent de prendre les arrangemens nécessaires pour fournir, sous le plus bref délai, tous les ouvrages imprimés en Angleterre, quels qu'ils soient, et en ne comptant qu'une augmentation de* douze pour cent *sur le prix des ouvrages, à Londres, pour les frais de transport, droits d'entrée et commission. Étant en relation avec les premières maisons de l'Angleterre, il leur sera facile de réaliser l'offre qu'ils font à MM. les Abonnés, et qui l'a déjà été à l'égard de plusieurs d'entre eux.*

Ils se chargent également de faire les abonnemens et renouvellemens à tous les Journaux français et étrangers, sans droit de commission ; de fournir les ouvrages publiés en France ou à l'Étranger, soit d'ancienne, soit de nouvelle librairie ; de recevoir ou payer pour les personnes qui les honoreront de leur confiance ; enfin toute demande doit être adressée à leur Librairie (Rue Richelieu, N° 47 bis), *et sera expédiée dans les vingt-quatre heures qui la suivront.*

Comme Imprimeurs, *Dondey-Dupré Père et Fils ont l'honneur de prévenir MM. les Auteurs ou Éditeurs, que, toutes les fois qu'ils les chargeront de l'impression d'un ouvrage un peu important, ils se rempliront, au moins en partie, et suivant la nature de l'ouvrage, de leurs frais d'impression, en achetant un certain nombre d'exemplaires de l'ouvrage imprimé, auquel leurs relations les mettent à même de donner la publicité la plus étendue.*

Notre Catalogue complet est sous presse, ainsi que celui de notre Librairie Orientale.

PARIS. — IMPRIMERIE DE DONDEY-DUPRÉ, RUE SAINT-LOUIS, N° 46, AU MARAIS.

EXTRAIT DU CATALOGUE

DE LA

LIBRAIRIE DE DONDEY-DUPRÉ PÈRE ET FILS,

IMP.-LIB. ET MEMB. DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE DE PARIS,

Libraires de la Société Royale Asiatique de la Grande-Bretagne et d'Irlande, sur le Continent

RUE RICHELIEU, N° 47 *bis*, ET RUE SAINT-LOUIS, N° 46, AU MARAIS.

Ouvrages de Fonds ou en Nombre.

ABRÉGÉ DES TROIS SIÈCLES de la Littérature française, ou Tableau de l'esprit et des productions de nos écrivains les plus célèbres, depuis François Ier jusqu'à nos jours; par l'abbé Sabatier de Castres; débarrassé des lenteurs, corrigé et publié par un ancien professeur au Collége de France. Fort vol. in-12.......................... 3 fr.

AGENDA GÉNÉRAL, ou Livret pratique d'emploi du tems, composé de tablettes commodes et utiles, d'un usage particulier; par M. A. Jullien, 4e édition. Fort vol. in-12, papier vélin fin d'écriture, élégamment cartonné, avec deux gravures, 1824... 5 fr.

AMOURS MYTHOLOGIQUES (LES), par M. de Pongerville, 3e édition, considérablement augmentée; fort vol. gr. in-18, vélin avec vignette nouvelle de Devéria. 1827. 4 fr. 50

ANALYSE ou Table analytique des Pandectes de Pothier, par Moreau de Montalin, avocat. Deux forts vol. in-8, d'ensemble 90 feuilles, 1824.................. 20 fr.

Ouvrage formant le complément indispensable des Pandectes de Pothier. (Voyez plus loin au mot *Pandectes.*)

ANNÉE DES DAMES (L'), ou petite Biographie des Femmes célèbres, pour tous les jours de l'année; par M. Gabriel de P. 2 vol. in-18, ornés de portraits. 1823......... 4 fr.

APOLOGÉTIQUE DE TERTULLIEN, nouvelle traduction, précédée de l'Examen des traductions antérieures; d'une introduction où l'on tâche de développer le génie de Tertullien, en le comparant aux grands orateurs d'Athènes et de Rome; accompagnée du texte en regard, revu sur les meilleures éditions; suivie des Variantes et d'un commentaire, par M. l'abbé J. Félix Allard, ancien professeur de rhétorique. Fort vol. in-8°, br. 1827.. 6 fr.

ASIA POLYGLOTTA, ou Classification des peuples de l'Asie d'après l'affinité de leurs langues, avec d'amples vocabulaires comparatifs de tous les idiomes asiatiques, par J. Klaproth. Vol. in-4° et Atlas in-fol. br. 1823.............................. 48 fr.

ATLAS COMMERCIAL, ou Exposition méthodique du droit commercial, comprenant le Code de commerce rapproché des lois, réglemens, ordonnances et arrêts, ou opinions des jurisconsultes qui le complètent, le modifient ou l'expliquent; ouvrage composé de 12 ou 14 tableaux synoptiques sur feuille de Jésus déployée, disposés et coloriés de manière à en rendre l'étude plus facile; dédiés au Conseil de perfectionnement de l'École Spéciale de commerce et d'industrie; par Roux-Franklin, avocat à la Cour royale, inspecteur des études et professeur de législation à l'École Spéciale de commerce. 1828. — Prix de chaque tableau.............................. 3 fr.

En vente les tableaux I, II et III.

ATLAS GÉOGRAPHIQUE ET GÉOLOGIQUE des quatre Parties du Monde, et de la France en particulier; précédé d'un Essai sur la Géographie naturelle, etc.; par M. A. Legrand. 1824.--In-folio, cartes coloriées, demi-relié. Papier carré............ 14 fr.
Papier grand raisin..... 16 fr.

ATLAS PORTATIF ET COMPLET DU ROYAUME DE FRANCE, contenant les 87 Cartes des départemens, y compris une Carte générale, avec un texte en regard de chacune d'elles: ouvrage entièrement neuf; par X. Girard et Roger l'aîné. In-8, élégamment cartonné, figures coloriées. 1823.. 24 fr.

AU HASARD: Fragmens sans suite d'une Histoire sans fin, Manuscrit trouvé dans le coin d'une cheminée, et mis au jour par Ad. Béant. Grand in-18, pap. vél. 1828. 3 fr.

AURIGIE (DE L'), ou Méthode pour choisir, dresser et conduire les chevaux de carrosse, de cabriolet et de chaise; suivie d'un Nobiliaire équestre, ou Notice sur les races précieuses de chevaux étrangers, leur extérieur, qualités, tempérament, régime, et sur les divers soins qu'ils reçoivent; par M. le chev. D'H...., ancien élève du manége royal des Tuileries. In-8. 1819................................. 6 fr.

AVENTURES DE ROBINSON CRUSOÉ, par Daniel de Foë. 4 vol. in-32, divisés en huit livraisons, ornés de huit gravures; édition bien imprimée, en gros caractères, sur papier superfin des Vosges satiné, à 75 c. la livraison. 1827.................. 6 fr.

AVIS AU PEUPLE sur les premiers secours à donner, dans les cas pressans, et avant l'arrivée du médecin, par Jules Leroy. In-32. 1827......................... 60 c.

BIBLIOTHÈQUE CLASSIQUE LATINE, ou Collection des Auteurs Classiques latins, avec des commentaires anciens et nouveaux, des index complets, portatifs, cartes, tableaux, etc., dédiée à S. M. Charles X; destinée par ses Ordres aux études de S. A. R. M. le duc de Bordeaux, et publiée par N. E. Lemaire, professeur de poésie latine à la Faculté des Lettres, Académie de Paris. La Collection des Auteurs Classiques Latins se compose de Catulle, César, Cicéron, Claudien, Cornélius-Népos, Florus, Horace, Justin, Juvénal, Lucain, Martial, Ovide, Perse, Phèdre, Plaute, Pline l'Ancien, Pline le Jeune, Properce, Quinte-Curce, Quintilien, Salluste, Sénèque, Silius Italicus, Stace, Suétone, Tacite, Térence, Tibulle, Tite-Live, Valère-Maxime, Valérius-Flaccus, Velléius-Paterculus, Virgile, et Poetæ Latini Minores; en tout trente-quatre ouvrages. — Les vingt-trois Auteurs suivans sont achevés et publiés: Catulle, César, Claudien, Cornélius-Népos, Florus, Justin, Juvénal, Martial, Ovide, Phèdre, Pline le Jeune, Quinte-Curce, Quintilien, Salluste, Silius Italicus, Tacite, Tibulle, Tite-Live, Valère-Maxime, Valérius-Flaccus, Velléius-Paterculus, Virgile, et Poetæ Latini Minores. — Quatre autres, Properce, Stace, Suétone et Térence, vont bientôt paraître. Les sept derniers sont tous sous presse, chez les imprimeurs; plusieurs volumes en ont déjà paru. *Quarante-sept livraisons* sont actuellement en vente, et forment 94 volumes, gr. in-8, dit *cavalier*, que le relieur peut réduire à 88 tomes d'après les indications. Prix des 47 livraisons.. 1,293 fr. 50

Ce Prix est celui indiqué primitivement; on ne fait plus payer la dernière livraison d'avance ni l'augmentation de 2 fr. pour les volumes déjà publiés.

Avis essentiel. — Ayant acquis un nombre d'exemplaires de cette belle collection, nous nous sommes décidés, à nos risques et périls, à vendre séparément les différens auteurs qui la composent, et à recevoir des souscriptions pour chacun des ouvrages qui restent à paraître. Le prix, en ce cas, est augmenté de 1 fr. par volume.

Nombre de Volumes et Prix des vingt-trois Auteurs déjà publiés.

NOMS DES AUTEURS.	NOMBRE des volumes.		PRIX DE CHAQUE ouvrage complet	
			fr.	c.
Catulle.	1	. . . .	17	»
César.	4	Dix cartes, planches, portrait, etc. .	67	50
Claudien	3	. . . .	41	»
Cornelius-Nepos. . .	2	Quatre portraits.	15	»
Florus.	1	. . . .	14	50
Justin.	1	. . . .	17	»
Juvénal.	2	Une planche.	35	50
Martial.	3	. . . .	51	»
Ovide.	10	. . . .	135	»
Phèdre.	2	Huit planches.	39	50
Pline le Jeune. . . .	2	Un portrait.	27	50
Quinte-Curce. . . .	3	Onze cartes, planches, portrait, etc.	53	»
Quintilien	7	. . . .	101	50
Salluste (*)	1	Un portrait et un tableau.	17	»
Silius Italicus. . . .	2	. . . .	34	»
Tacite.	6	Portraits et tableaux.	80	50
Tibulle.	1	. . . .	17	»
Tite-Live.	13	. . . .	176	»
Valère-Maxime. . .	3	. . . .	38	50
Valerius-Flaccus. .	2	. . . .	89	»
Velleius-Paterculus	1	. . . .	17	»
Virgile.	9	Quatre portraits.	127	»
Poetæ Latini Minores	8	. . . .	125	50

(*) *Salluste est épuisé et ne se vend plus séparément.*

Bible du jeune Age, ou Abrégé de l'Histoire Sainte ; par Fleury. Ornée de 36 figures représentant 72 sujets. Fort vol. in-12 fig. . . . . 2 fr. 50

Biomètre, ou Mémorial Horaire, servant à indiquer le nombre des heures données par jour à chacune des divisions de la vie intérieure et individuelle, considérée, etc. ; par M. A. Jullien, 2e édit. Un Livret petit in-8, papier vélin fin d'écriture réglé. 4 fr.

Bulletin Universel des Sciences, publié sous la direction de M. le baron de Férussac, 7e section, *Histoire, Antiquités et Philologie.*

Prix de l'abonnement pour une année, pour Paris. . . . . 18 fr.
pour les départemens. . . . . 21 fr.
pour l'étranger. . . . . 24 fr.

Chants populaires de la Grèce moderne, recueillis et publiés, avec une traduction française, des éclaircissemens et des notes ; par Fauriel. 2 vol. in-8. . . . . 14 fr.

Chaumière africaine, ou Histoire de l'infortunée famille Picard, naufragée de la Méduse. 1 vol. in-12. . . . . 4 fr.

Chefs-d'œuvre de Shakspeare, traduits, conformément au texte original, en vers blancs, en vers rimés et en prose, suivis de poésies diverses ; par feu A. Bruguière, baron de Sorsum, revus par M. de Chênedollé. 2 vol. in-8. . . . . 12 fr.

Chefs-d'œuvre dramatiques de Collin d'Harleville, nouvelle Édition ornée de son Portrait, et précédés d'une Notice sur sa vie et sur ses ouvrages. 3 vol. in-32, pap. vélin . . . . 10 fr.

Choix de Fables, traduites à Constantinople par un écrivain turc, et publiées pour la première fois, avec une traduction et un Vocabulaire ; par M. Victor Letellier,

membre de la Société Asiatique de Paris. Un vol. grand in-8, grand raisin vélin, fort, collé et satiné .... 15 fr.

Clarisse Harlowe, traduction nouvelle et seule complète, par Letourneur, sur l'édition originale revue par Richardson, avec fig. 14 vol. in-18 br. .... 24 fr.

Cinq Codes (les), avec indication de leurs dispositions corrélatives, augmentés de la Charte constitutionnelle, du Tarif des frais de justice, de la loi sur le sacrilége, d'un Choix des autres lois, décrets, ordonnances, formant le complément de la législation civile, commerciale et criminelle, et d'une Table de matières. Volume format gr. in-4 .... 6 fr.

Collection des cinquante-deux Fresques du Vatican, connues sous le nom de Loges de Raphaël, représentant les principaux événemens de la Bible. Treize livraisons in-folio de 4 planches et texte .... 130 fr.

Il y a des Exemplaires élégamment reliés en *albums*. — Cet ouvrage, parfaitement soigné sous le rapport du dessin et de son exécution, est devenu indispensable aux jeunes peintres, qui y trouveront une imitation élégante et fidèle des chefs-d'œuvre de l'immortel Raphaël.

Commentaires sur l'ouvrage de Filangieri, par M. Benjamin Constant. In-8... 7 fr.

Comedias de Moratin, publicadas con el nombre de Inarco Celenio. Segunda Edicion, corregida y augmentada con una comedia. 2 vol. in-12 .... 7 fr.

Comédies (les) de Térence, traduites pour la première fois en vers français par P. Bergeron. 3 vol. in-8 .... 18 fr.

Conseils aux Mères sur l'Éducation de la première enfance, traduits de l'anglais sur la 6e édition. 1 vol. in-12 .... 3 fr.

Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence, avec la Dissertation sur la politique des Romains dans la religion et le dialogue de Sylla et d'Eucrate; par Montesquieu, nouvelle édition. In-18. .... 2 fr. 50

Contes populaires de Miss Edgeworth, traduits de l'anglais par Mme Elise Voyart et Read. 2 vol. in-12 .... 5 fr.

Contes inédits des Mille et une Nuits, extraits de l'original arabe, d'après un manuscrit arabe, écrit au Caire, l'an 1217 de l'hégire, par le schéikh Ali Alanssari; par M. J. de Hammer, premier interprète de S. M. l'empereur d'Autriche pour les langues orientales, etc. etc.; traduits en français par M. G. S. Trébutien, membre de la Société Asiatique de Paris. Trois vol. in-8, imprimés en caractères neufs, sur beau papier fin satiné .... 21 fr.

Coran (le), traduit de l'arabe, avec des notes des plus célèbres commentateurs orientaux, par Savary; précédé d'une notice sur Mahomet, par M. Colin de Plancy; édition ornée du portrait de l'auteur; 2 forts vol. in-18, pap. fin sat. .... 7 fr. 50.

Coup d'œil sur les poètes élégiaques français, depuis le 16e siècle jusqu'à nos jours; par Jean Humbert. Petit in-8. .... 4 fr.

De la Nature des choses, Poëme de Lucrèce, traduit en vers français, par M. de Pongerville; 2 vol. grand in-8, avec le texte en regard, imprimés sur pap. fin sat. et ornés de deux jolies vignettes; nouvelle édition, revue et corrigée. ..... 15 fr.

Pap. vélin, épr. sur papier de Chine... 24 fr.

— Le même ouvrage, 2 vol. grand in-18, très-beau papier vélin d'Annonay, avec 2 vignettes .... 9 fr.

Papier vélin .... 18 fr.

Della Istoria d'Italia antica e moderna, del Cav. Luigi Bossi, 19 v. in-8. br.

Dernier (le) Chant du Pélerinage de Childe-Harold, par Alphonse de Lamartine. 4e édit. In-18, gr. raisin, avec vignette de Devéria.............. 4 fr.

— Le même ouvrage, in-8.................... 4 fr.

Des Délits et des Peines, par Beccaria, traduit de l'italien, par Collin de Plancy, avec les observations et les notes de divers commentateurs, précédé d'une Notice sur Beccaria, et orné de son Portrait. In-18.................................... 5 fr.

Description des Monumens Musulmans du cabinet de M. le duc de Blacas, ou Recueil de pierres gravées arabes, persanes et turques; de médailles, de coupes, de miroirs, etc.; par M. Reinaud, employé au cabinet des manuscrits orientaux de la bibliothèque du roi, etc.; 2 vol. in-8, (*Imprimerie Royale*) papier fin satiné, ornés de dix planches gravées. (*Voir le Prospectus.*)............................ 18 fr.

Papier vélin............................ 30 fr.

Cet ouvrage embrasse les diverses branches des monumens musulmans, à l'exception des médailles, qui ne paraîtront que plus tard. Entièrement neuf par son objet, il remplira une importante lacune de l'archéologie, et contribuera de plus à faire mieux connaître Mahomet, l'établissement de sa religion et l'esprit qui a régné en divers tems parmi les nations musulmanes.

Description géographique, historique et commerciale de Java et des autres îles de l'Archipel indien, par M. T. S. Raffles, ancien gouverneur à Batavia, et John Crawford, ancien résident à la cour du Sultan de Java; contenant des détails sur les mœurs, les arts, les langues, les religions et les usages des habitans de cette cinquième partie du monde; traduit de l'anglais par M. Marchal, ex-employé du gouvernement à Batavia; orné de gravures et cartes coloriées. Prix de l'ouvrage en 12 livraisons. Très-grand in-4, à 5 fr..................................... 60 fr.

Dictionnaire critique des Reliques et des Images miraculeuses; précédé d'un Essai historique sur le culte des Images et des Reliques, sur les troubles élevés par les Iconoclastes, etc.; par J.-A.-S. Collin de Plancy. 3 vol. in-8.................... 18 fr.

Dictionnaire d'Astronomie mise à la portée des gens du monde, et appliquée à la marine, la géodésie et la gnomonique; par Ph. J. Coulier, ancien élève de feu M. Delambre. Fort vol. in-12.................................... [illegible] fr.

Dictionnaire français et malais, contenant des dialogues familiers; par P. Boze. Paris, 1825, in-16 oblong.................................... 3 fr.

Dictionnaire français-wolof et français-bambara, suivi du Dictionnaire Wolof-Français; par M. J. Dard, bachelier ès sciences, ancien instituteur de l'école du Sénégal. Imp. Royale, 1825. In-8.................................... 12 fr.

Dictionnaire grec-moderne-français, par F. D. Dehèque. Paris, 1825, 1 vol. in-16.................................... 10 fr.

Dictionnaire (nouveau) de poche français-allemand et allemand-français, enrichi de mots nouveaux généralement reçus dans les deux langues, et de tables des verbes irréguliers. Nouvelle Edition revue et corrigée par M. Brown. 2 vol. in-16. 8 fr.

Dictionnaire portatif et de prononciation, italien-français et français-italien, composé sur le Vocabulaire italien de l'Académie de la Crusca et les meilleurs Dictionnaires français; par B. Cormon et V. Manni. Quatrième Edition. 2 v. in-8. 18 fr.

Dictionnaire portatif italien-français et français-italien, composé sur la dernière édition du Vocabulaire de l'Académie de la Crusca, sur celui d'Alberti, etc.; par Barberi. In-16.................................... 10 fr.

Dictionnaire raisonné de Botanique, contenant les termes techniques, anciens et

Art de vérifier les Dates; ouvrage dédié au Roi, par M. Buret de Longchamps. Fort volume in-folio, format de grand Colombier, imprimé sur papier vélin collé et satiné; prix, demi-relié.. 156 fr.

En feuilles......... 150 fr.

On tient à la disposition des amateurs des exemplaires reliés avec élégance.

FAUST, tragédie de Goëthe, traduction nouvelle par M. Gérard, fort vol. in-18, pap. fin satiné, orné d'une figure représentant *Faust signant le pacte avec Méphistophélès*............................... 3 fr. 50

GERUSALEMME LIBERATA di Torquato Tasso; edizione formata sopra quella di Mantova, Osanna. 1584. — Milan 1820. 2 vol. in-8, portrait. .... 12 fr.

GLOSSARIUM EROTICUM LINGUÆ LATINÆ, sive Theogoniæ, Legum et Morum Nuptialium apud Romanos Explanatio nova, ex interpretatione propria et impropria et differentiis in significatu, fere duorum millium sermonum, ad intelligentiam poetarum et ethologorum tam antiquæ quam integræ infimæque Latinitatis; auctore Pierrugues. Fort vol. gr. in-8, format des Classiques latins, papier fort et collé, satiné... 10 fr.

Papier vélin très-beau.. 16 fr.

GRAMMAIRE ALLEMANDE, par feu M. L.-H. Schwebhardt, professeur à l'École Royale de la Flèche; ouvrage adopté par le gouvernement pour les Écoles royales militaires. 1825; fort vol. in-8, papier collé.................................. 6 fr. 50

GRAMMAIRE ARABE-VULGAIRE, suivie de Dialogues, de Lettres, d'Actes, etc., par Caussin de Perceval, professeur d'arabe-vulgaire à l'École royale des Langues orientales vivantes. 1824. In-4.. 15 fr.

— ESSAIS LITHOGRAPHIQUES, ou Recueil de lettres, obligations, etc., en arabe, par le même. Seize pages in-4 lithographiées. Ouvrage faisant suite à sa Grammaire.. 3 fr. 50

GRAMMAIRE ITALIENNE à l'usage de la jeunesse, par G. Biagioli. 2e éd. In-12... 3 f.

GRAMMAIRE ITALIENNE, élémentaire et raisonnée, suivie d'un Traité de la Poésie italienne, par G. Biagioli; ouvrage approuvé par l'Institut de France. 5e édition. In-8.. 7 fr.

— LA MÊME, 6e édition corrigée et augmentée.......................... 10 fr.

GRAMMAIRE WOLOFE, ou Méthode pour étudier la langue des noirs qui habitent les royaumes de Bourba-Yolof, de Walo, de Daniel, de Bour-Sine, de Saloume, de Baole, en Sénégambie; suivie d'un appendice où sont établies les particularités les plus essentielles des principales langues de l'Afrique septentrionale, et accompagnée d'un tableau de l'alphabet des Maures; par J. Dard, instituteur de l'école wolofe au Sénégal, auteur des Dictionnaires Wolof et Bambara. Paris, 1827, *Imp. Royale*. In-8 br.. 10 fr.

GUIDE (LE) des Voyageurs et des Curieux dans Paris, ou Voyage anecdotique et pittoresque dans la capitale, avec un plan colorié et 19 gravures. Fort vol. in-18.. 5 fr.

GYMNASE LYRIQUE; Recueil de Chansons et autres Poésies inédites. *IIe Année*. Vol. in-18, sur papier superfin satiné, et orné d'une jolie gravure et d'un frontispice aussi gravé, avec cul-de-lampe.. 3 fr. 50

HARPES (LES), par le baron de Reiffenberg. In-18........................ 3 fr.

HERMÉTON, Archives Maçonniques, par une Société de F.·. M.·., 1820, 2 vol. in-8. 15 fr.

Cet ouvrage contient le récit de ce qui s'est passé ([illegible] F.·. M.·.) à Paris, en 1817, 1818 et 1819 [illegible]

PARIS. — IMPRIMERIE DE DONDEY-DUPRÉ, RUE SAINT-LOUIS, Nº 46, AU MARAIS.

LIBRAIRIE DE DONDEY-DUPRÉ PÈRE ET FILS, IMP.-LIB.,
Rue Richelieu, n° 47 *bis*, et rue Saint-Louis, n° 46, au Marais.

Ouvrages de Fonds ou en Nombre.

(*Suite.*)

HISTOIRE COMPLETE des Événemens de la Grèce, depuis les premiers troubles jusqu'à nos jours, avec des notes critiques sur le Péloponèse et la Turquie, par M. C.-D. Raffenel, attaché, pendant les troubles, à l'un des consulats de France aux Échelles du Levant, témoin oculaire des principaux faits; 2e édit. 3 vol. in-8°, pap. fin satiné, avec cart. et portraits.. 20 fr.

Le Tome III, contenant les dernières Campagnes, se vend séparément..... 7 fr.

Observation essentielle. Un Tome IV qui devra compléter cette histoire intéressante, est en ce moment sous presse. Il se vendra aussi séparément.

HISTOIRE CRITIQUE du passage des Alpes par Annibal, dans laquelle on détermine la route qu'il suivit depuis les frontières d'Espagne jusqu'à Turin, par feu M. J.-L. Larauza. in-8 avec carte.. 4 fr.

HISTOIRE DE DON QUICHOTTE DE LA MANCHE, traduction de Filleau de Saint-Martin; 8 vol. in-32, ornés du portrait de Michel de Cervantes et de 15 jolies gravures d'après Chasselat et autres, sur pap. fin sat.................................. 12 fr.

HISTOIRE DE GÉRARD, Comte de Nevers, et de la Belle Princesse Euriant de Dammartin, sa mie; par M. de Tressan. Édition mignonne. In-32, orné d'une jolie gravure.. 75 c.

HISTOIRE DES CROISADES, par Michaud; 4e édition. 8 vol. in-8, avec cartes. (Les tomes I à V sont en vente).. 56 fr.

HISTOIRE DU MAHOMÉTISME, comprenant la vie et le caractère du prophète Arabe, une Relation succincte des Empires fondés par les armes mahométanes, des recherches sur la Théologie, la Morale, les Lois, la Littérature et les Usages des Musulmans, avec un Tableau de l'état actuel et de l'étendue de la Religion Mahométane; ouv. traduit de l'anglais de C. Mills par Germain Buisson. 1826. In-8.....

HISTOIRE DU PETIT JEHAN DE SAINTRÉ et de la Dame des Belles Cousi... Tressan, édit. mignonne, ornée d'une gravure. In-32, sur beau papi... c.

HISTOIRE et Description des Iles Ioniennes, depuis les tems fabuleux et ... jusqu'à nos jours; avec un nouvel atlas, contenant cartes, plans, vues, ...mes et médailles; par un ancien Officier Supérieur, en mission dans ces Iles; ouvrage revu et précédé d'un discours préliminaire par M. le Colonel Bory Saint-Vincent. In-8, avec atlas, très grand in-4°.. 25 fr.

HISTOIRE GÉNÉRALE DE L'INDE ancienne et moderne, depuis l'an 2,000 avant J. C. jusqu'à nos jours; par Marlès, auteur de *l'Histoire de la Domination des Arabes en Espagne*, de *Pierre de Mara, ou l'Espagne au XI siècle*. 6 vol. in-8, avec une carte géographique de l'Inde, papier fin satiné.. 42 fr.

(Les Tomes I et II sont en vente. — III et IV au moment de paraître.)

HORACE et l'Empereur Auguste, ou Observations qui peuvent servir de complément aux Commentaires sur Horace, par Eusèbe Salverte. Un vol. gr. in-8.......... 4 fr.

INDE FRANÇAISE (L') ou Collection de dessins lithographiés représentant les Divinités, Temples, Pagodes, Costumes, Physionomies, Meubles, Armes, Ustensiles, etc.,

des peuples Hindous qui habitent les possessions françaises de l'Inde, et en général de la côte de Coromandel et le Malabar; publiée par MM. Géringer et Cie; avec un texte explicatif, par M. Eugène Burnouf. Cet ouvrage se composera de 24 livraisons, qui paraîtront de mois en mois, à partir du 1er novembre prochain. Chaque livraison in-folio, sur très-beau papier vélin, contiendra six planches coloriées; savoir: une Divinité, un Portrait d'après nature, une Cérémonie religieuse, et des scènes de la vie privée, faisant connaître les costumes et les diverses professions. Prix pour les Souscripteurs, à Paris, 15 fr. — Pour les départemens, 28 fr. — Les livraisons I à VIII sont en vente: les IX et X au moment de paraître.

Un Prospectus in-folio, qui se distribue, offre un modèle du papier et des caractères du texte.

[illegible]FLUENCE (DE L') DES FEMMES dans la Société, et de l'Importance de leur Éducation; par Mme la comtesse de Flammerang. In-12........................... 2 fr. 50

JÉRÉMIE, traduit sur le texte original, accompagné de notes explicatives, historiques et critiques; par J.-G. Dahler. In-8............................ 4 fr. 50

JÉSUITES (LES) REMIS EN CAUSE, ou Entretiens des Vivans et des Morts, partisans et adversaires, à la frontière des deux mondes, [illegible] théologique en cinq journées, par M. Collin de Plancy. In-8o, pap. fin satiné.................... 6 fr.

JOURNAL ASIATIQUE. Première Série. Ce Recueil précieux, qui date de la naissance de la Société Asiatique de Paris (Juillet 1822), n'a pas besoin d'éloges et se recommande suffisamment par les mémoires importans qu'il contient. — Il se compose de 11 volumes in-8 (66 numéros), contenant des fac simile, des cartes et autres planches. Prix de la série............................ 100 fr.

— ASIATIQUE (NOUVEAU), ou Recueil de Mémoires, d'Extraits et de Notices, relatifs à l'histoire, à la philosophie, aux sciences, à la littérature et aux langues des peuples orientaux, publié par la Société Asiatique; (formant la Seconde Série.)

Cette nouvelle série du Journal Asiatique contiendra environ 15 feuilles de plus par an que la précédente, en y comprenant le Rapport annuel, qui désormais sera délivré gratis. —Prix actuel du Recueil: pour l'année, 25 fr.; pour six mois, 14 fr. —Il faut ajouter, pour le port, 1 fr. 75 c. par vol. pour les départemens, et 3 fr. 35 c. pour [illegible] Voir le Prospectus détaillé.)

J[illegible]) PAR JURY, ou la Vengeance d'une Femme. 2 vol. in-12 fig... 3 fr.

LA [illegible]E, dithyrambe dédié à Mme Dufrénoy; par M. Agoub. in-8. 1 fr. 50

LE L[illegible] JEUNES BRAVES, ou Etrennes Militaires, recueil d'anecdotes remarquabl[illegible] beaux faits d'armes, de traits généreux. Dédié aux Enfans des Héros Français. In-8 oblong cartonné..............................

LE LIVRE NOIR; par un homme. In-12..............................

LETTERE DEL CARDINAL BENTIVOGLIO, con note grammaticali e analitiche, di [illegible] Biagioli. Edizione terza. 1819. In-12.................... 4 fr.

LETTRE A M. ABEL-REMUSAT, sur la nature des formes grammaticales en général, et sur le génie de la langue chinoise en particulier, par M. G. de Humboldt. Gr. in-8o, pap. ord. .... 4 fr.

Papier vélin.............................. 8 fr.

LETTRES A EMILIE sur la Mythologie, par Demoustier. 3 vol. in-32, ornés de six jolies vignettes et imprimés sur papier vélin.............................. 10 fr.

LETTRES ÉCRITES D'ITALIE A QUELQUES AMIS, par Bor**. In-8, br.............. 3 fr. 50

Lettres et Entretiens sur la Danse, contenant l'histoire de cet art depuis son origine jusqu'à nos jours; par A.-A.-B.... In-8, pap. fin sat. avec pl........ 6 fr.

Lettres Persanes; par Montesquieu. Nouvelle édition accompagnée de notes. In-18.. 3 fr.

Lettres sur la Rhétorique, dédiées à Mlle Blanche de l'Aigle; par A. Carbon, ancien Élève de l'École Polytechnique. In-8, 1826.................... 3 fr. 50

Madeline, ou Mémoires d'une jeune Écossaise, traduits de l'anglais de Mistriss Opie; par Mmes Marie et Renée Roger. 3 vol. in-12 ornés de trois vignettes...... 7 fr. 50

Mahomet, tragédie de Voltaire, avec un Commentaire nouveau; par Jean Humbert, Professeur à l'Académie de Genève. In-8.................................. 4 fr.

Manuel Alphabétique des Contributions Indirectes; par M. D'Agar, chef de division, adjoint au contentieux de cette administration. Fort vol. in-8............ 7 fr. 50

Manuel des Employés de l'octroi de Paris, précédé d'une instruction sur la jauge et le toisé, par J.-B. Allouard, instructeur et vérificateur chef de la jauge et du mesurage. In-8.. 10 fr.

— 2me partie. In-8.. 7 fr.

Médecine (la) sans Médecin, ou Manuel de Santé; ouvrage destiné à soulager les infirmités, à prévenir les maladies aiguës, à guérir les maladies chroniques, sans le secours d'une main étrangère; par Audin Rouvière. 9e édition, entièrement refondue et considérablement augmentée. In-8.. 6 fr.

Mélanges Asiatiques, ou Choix de Morceaux de Critique, et de Mémoires relatifs aux Religions, aux Sciences, aux Coutumes, à l'Histoire et à la Géographie des nations orientales; par M. Abel-Rémusat. 2 vol. in-8, avec pl., pap. fin sat... 14 fr.

Papier vél.. 24 fr.

Mémoires de Mme Roland; nouvelle édition accompagnée de notes et d'appendice, précédée d'une notice biographique et ornée d'un beau portrait. 2 vol. in-18.... 6 fr.

Mémoires relatifs a l'Asie, contenant des recherches historiques, géographiques et philologiques sur les peuples de l'Orient; par M. J.-L. Klaproth. 2 vol. in-8, papier fin satiné, avec cartes et planches.............................. 17 fr. 50 c.

Papier vél.. 28 fr.

Le Tome III est sous presse.

Mémoires Turcs, ou Aventures d'un jeune Turc, avec l'histoire de son séjour en France, et les Lettres d'Achmet-Dely-Azet, Bacha à trois queues, à Atalide son esclave favorite; par M. G. d'Aucour. In-18........................... 3 fr.

Michaelis, ou le Poëte de Corfou. Brochure in-8. 1826........................ 1 fr.

Mille et Une Nuits (les), contes arabes, traduits par Galland; édition mignonne en 8 volumes in-32 (ou 16 livraisons), ornés de 16 gravures; papier fin et satiné, à 75 cent. la livraison, ou l'ouvrage.. 12 fr.

— Mille et Une Nuits (suite des), composée de contes la plupart inédits, et traduits par des orientalistes distingués. 4 vol. in-32 en 8 livraisons, ornées chacune d'une gravure, à 75 c. la livraison.. 6 fr.

Ces deux ouvrages se vendent ordinairement réunis.

Mille et un Jours (les), contes orientaux, traduits du turc, du persan et de l'arabe, par Petis-de-la-Croix, Galland, Cardonne, Chawis et Casotte, etc., avec une Notice, par M. Collin de Plancy. 5 vol. in-8°, ornés de dix belles gravures, dessinées et gravées par nos premiers artistes. Cette édition se compose de sept livraisons dont cinq volumes et deux cahiers de gravures. Prix de chaque livr., en pap. fin sat. 6 fr. 50 c.

— Pap. cavalier vél. fig. doubles.. 12 fr.

L'ouvrage est complet.

MOYEN sûr et facile de bien Orthographier, ou Vocabulaire contenant les mots de la langue française, placés de manière à ce qu'en les cherchant comme on les prononce, on les trouve sans peine, et comme ils doivent s'écrire, avec un tableau des conjugaisons des verbes; par A. Bellucci. In-8.. 4 fr.

MOYENS d'apprendre à compter sûrement et avec facilité, ouvrage posthume de Condorcet; publié par Mme de Condorcet sa veuve. Nouvelle édition in-18........ 2 fr.

MOYENS de perfectionner les Études Littéraires à Genève; par J. Humbert. 1re et 2me parties in-8.. 5 fr. 50

NOTICE sur la vie et les ouvrages de M. J.-L. David, avec portrait. Petit vol. in-[illegible], 1824.. 2 fr. 50

NOTICE sur le Voyage de M. Lelorrain en Égypte, et observations sur le zodiaque circulaire de Dendérah, par M. Saulnier fils. In-8 fig.. 5 fr.

NOUVEAU Cours de Rhétorique, à l'usage de la jeunesse des deux sexes, par F. Hennequin. Fort vol. in-8 relié.. 6 fr.

NOUVEAU Répertoire de la Jurisprudence et de la Science du Notariat, depuis son organisation jusqu'à présent, contenant dans l'ordre alphabétique l'extrait et l'analyse des meilleurs ouvrages et de tout ce qu'il y a de plus intéressant sur cette matière, avec des notes et des formules, par J.-J.-S. Serieys. In-8 de 550 pages........... 7 fr.

NOUVEAU supplément au Cours de Littérature par M. de La Harpe, par M***. In-8. 4 f. 50

NOUVEAU système de Colonisation pour Saint-Domingue, combiné avec la création d'une compagnie de commerce pour rétablir les relations de la France avec cette île, par Leborgne de Boigne. In-8.. 5 fr.

NOUVEAU TESTAMENT de N. S. Jésus-Christ, conforme au texte fidèle de notre antique version arménienne, avec une interprétation exacte et littérale, en notre pure langue usuelle; par le docteur Jean Zohrab, de Constantinople. 1825. (Les deux versions arméniennes sont en regard.) Très fort vol. gr. in-8, papier vélin satiné. . 20 fr.

NOUVELLE ÉTUDE de l'homme, ou de l'État sauvage considéré comme le dernier degré de dégénération de l'espèce humaine, avec un aperçu des principales causes de cette dégénération et des moyens de s'en garantir, par J.-C.-T. Anglade-Delcros, 2e édition. 2 vol. in-8.. 10 fr.

NOUVELLE MÉTHODE POUR ÉTUDIER L'HÉBREU DES SAINTES ÉCRITURES, suivie de l'Histoire de Ruth et d'un petit vocabulaire Hébreu-Français; par M. l'Abbé Beuzelin, membre de plusieurs sociétés littéraires. Paris. In-[illegible].. 1 fr. 75

OISEAUX (LES) ET LES FLEURS, allégories morales d'Azz-Eddin Elmocadessi, publiées en arabe, avec une traduction et des notes, par M. Garcin de Tassy. 1821. Vol. in-8.. 10 fr.

OMBRE (L') immortelle de Catherine II au tombeau d'Alexandre Ier, par Mlle M.-A. Le Normand, br. in-8.. 2 fr. 50

ORLANDO FURIOSO (L') di Lodovico Ariosto pubblicato da [illegible] Bottura. 8 vol. gr. in-32, papier vélin; édition de Lefèvre.. 10 fr.

ŒUVRES choisies de Champfort, avec une notice par M. Collin [illegible] Pl. cy. 2 vol. in-18. 6 f.

ŒUVRES CHOISIES DE CH. PERRAULT, de l'Académie française, avec son éloge par d'Alembert, et des Recherches sur les Contes des Fées, par M. Collin de Plancy. Beau volume, in-8, imprimé en caractères neufs, sur papier fin satiné, orné d'un beau portrait entouré de douze vignettes pour les Contes.. 7 fr.

Œuvres complètes de Clément Marot, nouvelle édition, ornée d'un beau portrait, et augmentée d'un Essai sur la vie et les ouvrages de l'auteur, de notes historiques et critiques, et d'un Glossaire des vieux mots. 3 vol. in-8, pap. fin sat. . 21 fr.

Papier vélin. . . . . 27 fr.

Très-grand papier vélin . . . . 75 fr.

Œuvres de Luce de Lancival, précédées d'une notice par M. Collin de Plancy, et des discours prononcés sur sa tombe par MM. Lacretelle, Deguerle et Roger, de l'Académie française. 2 vol. in-8, portrait. . . . . 14 fr.

Œuvres de M. le Comte Xavier de Maistre. 3 vol. in-18, contenant : le Voyage autour de ma chambre ; le Lépreux de la cité d'Aoste ; l'Expédition nocturne autour de ma chambre ; les Prisonniers du Caucase, et la Jeune Sibérienne. . . 12 fr.

Il reste encore quelques exemplaires de cette édition.

—— Le même ouvrage en 4 volumes, imprimés avec luxe, sur papier vélin de format grand in-32. (Nouvelle édition qui vient de paraître). . . . . 7 fr.

Nota. Une édition de luxe, sur carré superfin, in-8, ornée de plusieurs belles vignettes, est en ce moment sous presse.

Pandectes de Justinien, mises dans un nouvel ordre, avec les lois du Code, et les novelles qui confirment, expliquent ou abrogent celles des Pandectes, par R.-J. Pothier, et la traduction en regard du texte, par M. de Bréard-Neuville. 1824, 24 vol. in-8 br. . . . . 180 fr.

Avec la Table Analytique. (*Voy.* plus haut au mot *Analyse.*). . . . . 200 fr.

Parfait Capitaine (le), ou Guide des commerçans, armateurs, etc., par M. le chevalier Laget de Podio, ancien procureur du roi, avocat à Marseille, chevalier des ordres royaux et militaire de Saint-Louis et de la Légion-d'Honneur, auteur de la *Juridiction des consuls de France à l'Étranger ;* seconde édition, corrigée et considérablement augmentée. In-8, imprimé avec soin. . . . . 7 fr.

Partisans (des) et des Corps irréguliers, ou Manière d'employer avec avantage les troupes légères, quelle que soit leur dénomination, partisans, voltigeurs, compagnies franches, guérillas, et généralement toute espèce de corps irréguliers, contre des armées disciplinées, par Lemierre de Corvey, officier supérieur en retraite. Vol. in-8. . . . . 6 fr.

Patriarches (les), ou la Terre de Chanaan, histoire en tableaux, tirée des Saintes écritures par Miss O'Keeffe, traduite de l'anglais sur la 2e édition, par Mlle M*** S***. 2 vol. in-12. . . . . 6 fr.

Pensions (des) sur fonds de retenue, ou Observations sur le réglement général des pensions de retraite des fonctionnaires et employés du ministère des finances ; suivies de la copie conforme de l'ordonnance du Roi qui contient ce réglement ; par un ancien chef de bureau de l'administration des contributions indirectes. Br. in-8. . . . .

Petit Courrier des Dames, Annonces des modes, des nouveautés et des a[rts].

Ce journal paraît tous les cinq jours, avec huit gravures par mois, dont une [...]me. Prix de l'abonnement : pour trois mois, 9 fr. ; pour six mois, 18 fr. ; pou[r un an,] 36 fr.

Pour les départemens, 50 centimes de plus, et, pour l'étranger, 1 fr. d[e plus par] trimestre.

Petit trésor de la langue française et de la langue italienne, ou des figures appelées tropes, de la langue française et de la langue italienn[e]

correspondantes aux autres, avec des exemples tirés des auteurs classiques français et italiens, par Ph. Barbeci. In-8. . . . . 5 fr.

Poésies diverses, suivies d'épîtres et de discours en vers, par Fréd. de Reiffenberg. 2 vol. très-grand in-18. . . . . 5 fr.

Poliorcétique des Anciens, ou de l'Attaque et de la Défense des places avant l'invention de la poudre, par Dureau de la Malle. In-8 et atlas in-4 br. . . . . 15 fr.

Politiques (les) de Salon, comédie en trois actes et en vers, par F. baron de Reiffenberg. In-8. . . . . 1 fr. 50

Précis élémentaire d'Économie politique, précédé d'une Introduction historique, et suivi d'une Biographie des Économistes, d'un Catalogue et d'un Vocabulaire analytiques, par Adolphe Blanqui, professeur d'histoire et d'économie industrielle à l'École Spéciale de Commerce de Paris. Fort vol. gr. in-32, fig.; imprimé sur beau pap. vél. . . . . 3 fr. 50

Préludes (les), Essais de Poésies, par J.-J. Xavier de Jauvry. In-18. . . . . . 1 fr. 50

Quatre âges (les), comédie en vers, en cinq actes, par M. Merville, représentée pour la première fois sur le théâtre de la rue de Louvois par les acteurs sociétaires de la Comédie française, le 19 août 1822. In-8 fig. . . . . 3 fr.

Quelques traits d'une grande passion, ou Lettres originales de feu Amélie Ho..., comtesse de la...., écrites pendant les années 3, 4 et 5 de la république française. In-8. . . . . 1 fr.

Recherches sur la population et sur la faculté d'accroissement de l'espèce humaine, contenant une réfutation des doctrines de M. Malthus sur cette matière, par William Godwin; trad. de l'anglais par F. Constancio. 2 vol. in-8. . . . . 12 fr.

Relation complète de la campagne de Russie en 1812, ornée des plans de la bataille de la Moskowa, du combat de Malo-Jaroslavetz, et d'un état sommaire des forces de l'armée française pendant cette campagne, par Eugène Labaume, 5e édition. Fort vol. in-8, fig. . . . . 6 fr.

Répertoire alphabétique et Chronologique, par ordre de matières, des lois, tant anciennes que nouvelles, imprimées et manuscrites, depuis 1040 jusques et compris 1815, concernant le commerce, les arts et les manufactures de France, ainsi que toutes les branches de l'administration publique et l'ordre judiciaire qui en dépendent, par J. Grouvel. Fort vol. gr. in-8, à deux colonnes. . . . . 9 fr.

evue Britannique, ou Choix d'Articles traduits des meilleurs écrits périodiques de la Grande-Bretagne, sur la Littérature, les Beaux-Arts, les Arts Industriels, Agriculture, le Commerce, l'Économie Politique, les Finances, la Législa-, etc., etc., par une Société de Gens de Lettres; publiée par MM. Saulnier fils, Dondey-Dupré fils, etc.

e recueil paraît tous les mois, à partir de juillet 1825, par numéro d'environ ages. Prix de l'abonnement pour Paris, pour six mois. . . . . 27 fr.

r l'année. . . . . 50 fr.

r les départemens, 6 fr. de plus par année, et 3 fr. de plus par semestre; pour ger, 12 fr. de plus par année, et 6 fr. de plus par semestre.

rmanique, suite de la Bibliothèque Allemande; journal de littérature, ré- une Société de Gens de Lettres, et publié, à Strasbourg, par MM. Barthé- Silbermann, etc., etc., etc.

Ce journal paraît par cahier de six feuilles d'impression.

Prix de l'abonnement : pour Paris et les départemens (franc de port), 25 fr. ... Nos, et 16 fr. pour six Nos ; pour l'étranger (franc de port), 30 fr. pour 12 Nos ... 18 fr. 50 c. pour six Nos. — 20 Nos ont déjà paru.

...UEL MAÇONNIQUE pour tous les Rites, par le F.·. Chev.·. de tous les Ord.·. Maç.·. ... in-8.. 4 fr.

...UINES (LES), ou Méditations sur les révolutions des empires, par C.-F. Volney. In-8. (Dernière édition).. 7 fr.

SACRE DE S. M. CHARLES X, roi de France et de Navarre, dans l'Eglise cathédrale et métropolitaine de Reims. Grand in-folio jésus pap. vélin............. 80 fr.

Ce Recueil se compose de 10 estampes in-folio, tirées sur demi-colombier vélin ... papier de Chine. Un texte explicatif, imprimé aussi sur grand vélin, comprend ... description de tout le cérémonial, les formules sacramentelles, les noms des ... ecclésiastiques, civils et militaires, ceux des principaux personnages qui ont ... dans la solennité, et ceux des principaux artistes et fabricans qui ont concou... éclat. La liste des Souscripteurs est en tête de l'ouvrage.

SAGESSE (DE LA), par Charron. Nouvelle édition publiée avec des sommaires et ... explicatives historiques et philosophiques, par Amaury Duval, membre de ... 3 vol. in-8...

SAINTE BIBLE (LA), traduite d'après le texte sacré, avec la Vulgate, pa... Genoude ; Paris, 1821-1824, 23 vol. in-8 br..........................

Nous avons acquis le reste de l'édition.

SIX MOIS EN RUSSIE. Lettres écrites à M. X.-B. Saintines, en 1826, à l'... ronnement de S. M. l'Empereur, par M. Ancelot. 2e édit. in-8, 18...

SOUVENIRS de la Révolution française, par Helena-Maria Willia... glais. In-8...

SOUVENIRS HISTORIQUES et pittoresques du département du P... S. A. R. Madame duchesse de Berri. Le texte de cet ouvra... ociété de gens de lettres, et formera avec les planches 15... chaque livraison, 5 fr. 50 — Papier de Chine........

Les livraisons I, II et III sont en vente.

...BLEAU CHRONOLOGIQUE de l'histoire moderne, dep... par les Turcs jusqu'à la Révolution française ; 1453—... d'histoire au Collége de Saint-Barbe. Ouvrage ado... struction publique. 2e édition, in-8..........

...ABLEAUX HISTORIQUES DE L'ASIE, depuis la ... jours, par J. Klaproth. In-4°, avec un atlas de ...

THÉATRE DES GRECS, traduit par le P. Brumoy ; ... tée de la traduction des fragmens des poëtes ... R...ette. 16 vol. in-8, avec 24 belles gravur...

...IE DES CORTÈS. Histoire des grandes a... Francisco-Martinez Marina, traduit de l...

...RIE DU SLOKA, ou Mètre Héroïque S... ...sat...é..........................

...ITÉ COMPLET DE L'ANATOMIE DE ... ...s importans, à celle des animaux, ...gie et de la morphologie ; par ...

...seur agrégé à la Faculté de Paris, membre titulaire de l'Académie royal... médecine, des Sociétés philomatique, médicale d'Émulation, d'Instruction ...dicale et d'Histoire naturelle de Paris, etc., etc.

Ouvrage imprimé sur grand-raisin vélin in-4, et paraissant par livraison... 10 planches et de deux à trois feuilles de texte. (Il y en a *onze* en vente.) Pri... chaque livraison.. 6 f...

TRAITÉ de la Jurisprudence des Douanes, ou Résumé des Arrêts de la Cour de cassation en matière de douanes; par Savin Dumoni, avocat. 2 vol. in-8 br..... 10 fr...

TRAITÉ des Banques, de leur différence réelle, et des effets qui en résultent dans leur usage et leur administration, traduit de l'allemand de J. G. Büsch, par François de Las Cases. In-8.. 3 fr. 5...

...ORETTO della Lingua Toscana; opera messa in luce da G. Biagioli; seconda edi... ...one. Très-fort volume in-8.. 12 fr...

...GE A PÉKING, à travers la Mongolie, en 1820 et 1821, par M. Timkovski; tra... ...du russe par M. N***, revu par M. Eyriès; publié avec des corrections et ...es, par M. J. Klaproth. 2 vol. in-8°, papier fin satiné, avec un Atlas grand ...composé de douze estampes, et d'un texte par le même M. Klaproth.. 25 fr.

Papier vélin............................ 36 fr.

...MADRID (Août et Septembre 1826), par Adolphe Blanqui. In-8°, br. 5 fr.

...CENTRE DE LA TERRE, ou Aventures de quelques Naufragés dans les ...us, traduit de l'anglais par M. J. St-Albin, avec six fig. 3 vol in-12. 9 fr. 50

...NJAMIN BERGMANN chez les Kalmucks, traduit de l'allemand par ...bre de la Société Asiatique. In-8 fig.......................... 7 fr.

...OURG A BOUKHARA, en 1820, à travers les steppes des Kirghizes, ...d'Aral, et au-delà du Sir-Déria (l'ancien Jaxartes); rédigé par ...Meyendorff, et revu par le chev. Amédée Jaubert. Fort vol. ...belle carte dressée par Lapie, et plusieurs dessins coloriés; pap... .... 10 18

...RSIS EN GRÈCE; par J.-B. Barthélemy. 8 vol. in-32... .... 30...

...ÇAIS EN ANGLETERRE ET EN ÉCOSSE, pendant l'an... ...s observations nouvelles relatives aux beautés du pays, ... habitans, à leur industrie manufacturière, aux pro... ...la littérature, à l'instruction publique, enfin à tout c... ...ur; par Ad. Blanqui. 1824. In-8°, pap. fin sat... ...eau de Dumbarton........................ 6 ... ...vélin, fig. pap. de Chine........... 10 fr...

...endant les années 1783, 1784 et 1785, suivi d... ...es et des Turks, publiées en 1788 et 17... ...dition)...........................

...n du Voyage de trois Amis dans les d... ...al, la Suisse et les Alpes, par Const... ...e, et de 8 jolies vues gravées d'aprés... ....parallèle......................

00044420

ORI
Arm 891.54104
Kla/Ner

44420

Klaietsi, Nersès
Elégie sur la prise D'Edesse
1828.

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 02 January, 2016